

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Ο Τριμερής Κανόνας (Tīrīṭaka)

Ο Κανόνας των Ομιλιών (Sutta Piṭaka)

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών (2. Majjhima Nikāya)

1. Οι πρώτες πενήντα ομιλίες (1. Mūlaparāṇāsapāṭi)

3. Το κεφάλαιο των παρομοιώσεων (3. Oṣammanavaggo)

[MN 3, PTS 1.13-1.16]

PaliVerse

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών

1. Οι πρώτες πενήντα ομιλίες

3. Το κεφάλαιο για τις παρομοιώσεις

1. Η ομιλία για την παρομοίωση του πριονιού

222. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκείνη την περίοδο ο σεβάσμιος Μολιγιαφάγκγκουννα ζούσε υπερβολικά σε συντροφιά με τις μοναχές. Έτσι σε συντροφιά ζούσε ο σεβάσμιος Μολιγιαφάγκγκουννα με τις μοναχές - αν κάποιος μοναχός επέκρινε εκείνες τις μοναχές μπροστά στον σεβάσμιο Μολιγιαφάγκγκουννα, εξαιτίας αυτού ο σεβάσμιος Μολιγιαφάγκγκουννα, θυμωμένος και δυσανεσθημένος, δημιουργούσε ακόμη και νομική υπόθεση. Αν όμως κάποιος μοναχός επέκρινε τον σεβάσμιο Μολιγιαφάγκγκουννα μπροστά σε εκείνες τις μοναχές, εξαιτίας αυτού εκείνες οι μοναχές, θυμωμένες και δυσανεσθημένες, δημιουργούσαν ακόμη και νομική υπόθεση. Έτσι σε συντροφιά ζούσε ο σεβάσμιος Μολιγιαφάγκγκουννα με τις μοναχές. Τότε κάποιος μοναχός πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, εκείνος ο μοναχός είπε στον Ευλογημένο: «Ο σεβάσμιος, σεβάσμιε κύριε, Μολιγιαφάγκγκουννα ζει υπερβολικά σε συντροφιά με τις μοναχές. Έτσι σε συντροφιά, σεβάσμιε κύριε, ζει ο σεβάσμιος Μολιγιαφάγκγκουννα με τις μοναχές - αν κάποιος μοναχός επέκρινε εκείνες τις μοναχές μπροστά στον σεβάσμιο Μολιγιαφάγκγκουννα, εξαιτίας αυτού ο σεβάσμιος Μολιγιαφάγκγκουννα, θυμωμένος και δυσανεσθημένος, δημιουργούσε ακόμη και νομική υπόθεση. Αν όμως κάποιος μοναχός επέκρινε τον σεβάσμιο Μολιγιαφάγκγκουννα μπροστά σε εκείνες τις μοναχές, εξαιτίας αυτού εκείνες οι μοναχές, θυμωμένες και δυσανεσθημένες, δημιουργούσαν ακόμη και νομική υπόθεση. Έτσι σε συντροφιά, σεβάσμιε κύριε, ζει ο σεβάσμιος Μολιγιαφάγκγκουννα με τις μοναχές.»

223. Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε σε κάποιον μοναχό: «Έλα εσύ, μοναχέ, εκ μέρους μου απευθύνσου στον μοναχό Μολιγιαφάγκγκουννα: 'Ο Διδάσκαλος σε καλεί, φίλε Φάγκγκουννα'». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε εκείνος ο μοναχός στον Ευλογημένο και πήγε εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Μολιγιαφάγκγκουννα· αφού πλησίασε, είπε στον σεβάσμιο Μολιγιαφάγκγκουννα: «Ο Διδάσκαλος σε καλεί, φίλε Φάγκγκουννα». «Ναι, φίλε», απάντησε ο σεβάσμιος Μολιγιαφάγκγκουννα σε εκείνον τον μοναχό και πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Στον σεβάσμιο Μολιγιαφάγκγκουννα που καθόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό:

«Είναι αλήθεια, λοιπόν, εσύ, Φάγκγκουννα, ζεις υπερβολικά σε συντροφιά με τις μοναχές; Έτσι σε συντροφιά, λοιπόν, εσύ, Φάγκγκουννα, ζεις με τις μοναχές -αν κάποιος μοναχός επικρίνει εκείνες τις μοναχές μπροστά σου, εξαιτίας αυτού εσύ, θυμωμένος και δυσανεσθημένος, δημιουργείς ακόμη και νομική υπόθεση. Αν όμως κάποιος μοναχός σε επικρίνει μπροστά σε εκείνες τις μοναχές, εξαιτίας αυτού εκείνες οι μοναχές, θυμωμένες και δυσανεσθημένες, δημιουργούν ακόμη και νομική

υπόθεση. Έτσι σε συντροφιά, λοιπόν, εσύ, Φάγκγκουννα, ζεις με τις μοναχές;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Δεν είσαι εσύ, Φάγκγκουννα, γιος καλής οικογένειας που με πίστη εγκατέλειψε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε».

224. «Αυτό, Φάγκγκουννα, δεν είναι πρόπον για έναν γιο καλής οικογένειας που με πίστη εγκατέλειψε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, το να ζεις υπερβολικά σε συντροφιά με τις μοναχές. Γι' αυτό, Φάγκγκουννα, ακόμη κι αν κάποιος επικρίνει εκείνες τις μοναχές μπροστά σου, ακόμη και τότε εσύ, Φάγκγκουννα, πρέπει να εγκαταλείψεις τις επιθυμίες που βασίζονται στην οικογενειακή ζωή και τους λογισμούς που βασίζονται στην οικογενειακή ζωή. Ακόμη και τότε, Φάγκγκουννα, πρέπει να εξασκείσαι έτσι - 'η συνείδησή μου δεν θα μεταβληθεί, δεν θα εκφέρω κακόβουλα λόγια, και θα ζω επιθυμώντας την ευημερία τους με φιλική συνείδηση, χωρίς μίσος μέσα μου'. Έτσι πρέπει να εξασκείσαι, Φάγκγκουννα.

«Γι' αυτό, Φάγκγκουννα, ακόμη κι αν κάποιος δώσει χτύπημα με την παλάμη σε εκείνες τις μοναχές μπροστά σου, δώσει χτύπημα με βώλο, δώσει χτύπημα με ραβδί, δώσει χτύπημα με μαχαίρι. Ακόμη και τότε εσύ, Φάγκγκουννα, πρέπει να εγκαταλείψεις τις επιθυμίες που βασίζονται στην οικογενειακή ζωή και τους λογισμούς που βασίζονται στην οικογενειακή ζωή. Ακόμη και τότε, Φάγκγκουννα, πρέπει να εξασκείσαι έτσι: 'η συνείδησή μου δεν θα μεταβληθεί, δεν θα εκφέρω κακόβουλα λόγια, και θα ζω επιθυμώντας την ευημερία τους με φιλική συνείδηση, χωρίς μίσος μέσα μου'. Έτσι πρέπει να εξασκείσαι, Φάγκγκουννα.

«Γι' αυτό, Φάγκγκουννα, ακόμη κι αν κάποιος σε επικρίνει μπροστά σου, ακόμη και τότε εσύ, Φάγκγκουννα, πρέπει να εγκαταλείψεις τις επιθυμίες που βασίζονται στην οικογενειακή ζωή και τους λογισμούς που βασίζονται στην οικογενειακή ζωή. Ακόμη και τότε, Φάγκγκουννα, πρέπει να εξασκείσαι έτσι: 'η συνείδησή μου δεν θα μεταβληθεί, δεν θα εκφέρω κακόβουλα λόγια, και θα ζω επιθυμώντας την ευημερία τους με φιλική συνείδηση, χωρίς μίσος μέσα μου'. Έτσι πρέπει να εξασκείσαι, Φάγκγκουννα.

«Γι' αυτό, Φάγκγκουννα, ακόμη κι αν κάποιος σου δώσει χτύπημα με την παλάμη, δώσει χτύπημα με βώλο, δώσει χτύπημα με ραβδί, δώσει χτύπημα με μαχαίρι, ακόμη και τότε εσύ, Φάγκγκουννα, πρέπει να εγκαταλείψεις τις επιθυμίες που βασίζονται στην οικογενειακή ζωή και τους λογισμούς που βασίζονται στην οικογενειακή ζωή. Ακόμη και τότε, Φάγκγκουννα, πρέπει να εξασκείσαι έτσι: 'η συνείδησή μου δεν θα μεταβληθεί, δεν θα εκφέρω κακόβουλα λόγια, και θα ζω επιθυμώντας την ευημερία τους με φιλική συνείδηση, χωρίς μίσος μέσα μου'. Έτσι πρέπει να εξασκείσαι, Φάγκγκουννα».

225. Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Κάποτε, μοναχοί, οι μοναχοί πράγματι ικανοποίησαν τον νου μου. Εδώ εγώ, μοναχοί, απευθύνθηκα στους μοναχούς: Εγώ, μοναχοί, τρώω ένα γεύμα σε μία συνεδρία. Τρώγοντας, μοναχοί, ένα γεύμα σε μία συνεδρία, αντιλαμβάνομαι λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή. Ελάτε και εσείς, μοναχοί, τρώτε ένα γεύμα σε μία συνεδρία. Τρώγοντας, μοναχοί, και εσείς ένα γεύμα σε μία συνεδρία, θα αντιληφθείτε λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή". Δεν χρειαζόταν, μοναχοί, να δίνω παραίνεση σε εκείνους τους μοναχούς· μόνο η έγερση της μνήμης χρειαζόταν από εμένα, μοναχοί, σε εκείνους τους μοναχούς.

«Όπως, μοναχοί, σε επίπεδο έδαφος σε τετράδρομη διασταύρωση ένα άρμα με ευγενή άλογα ζεμένο θα στεκόταν, περιμένοντας με το βούκεντρο έτοιμο. Αυτό ένας επιδέξιος εκπαιδευτής αλόγων, ηνίοχος αλόγων προς δάμασμα, αφού ανέβει, αφού πιάσει τα ηνία με το αριστερό χέρι, αφού πιάσει το βούκεντρο με το δεξί χέρι, θα το οδηγούσε και θα το επέστρεφε όπου θέλει και όπως θέλει. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, δεν χρειαζόταν να δίνω παραίνεση σε εκείνους τους μοναχούς, μόνο η έγερση της μνήμης χρειαζόταν από εμένα, μοναχοί, σε εκείνους τους μοναχούς. Γι' αυτό λοιπόν, μοναχοί, και εσείς εγκαταλείψτε το φαύλο, καταβάλλετε προσπάθεια στις καλές νοητικές καταστάσεις. Έτσι και εσείς σε αυτή τη Διδασκαλία και διαγωγή θα φτάσετε σε ανάπτυξη, αύξηση και επέκταση.

«Όπως, μοναχοί, κοντά σε ένα χωριό ή μια κωμόπολη υπήρχε ένα μεγάλο άλσος σάλα. Και αυτό ήταν σκεπασμένο από αναρριχητικά φυτά. Σε αυτό κάποιος άνθρωπος θα εμφανιζόταν που επιθυμεί το καλό, επιθυμεί την ευημερία, επιθυμεί την ελευθερία από τις δεσμεύσεις. Αυτός, όσα νεαρά δέντρα σάλα ήταν στραβά και αφαιρούσαν τη θρεπτική ουσία, αυτά αφού τα κόψει θα τα έβγαζε έξω, το εσωτερικό του άλσους καλά καθαρισμένο θα καθάριζε. Όσα όμως νεαρά δέντρα σάλα ήταν ευθεία και καλοφτιαγμένα, αυτά σωστά θα τα φρόντιζε. Έτσι λοιπόν, μοναχοί, αυτό το άλσος σάλα αργότερα θα έφτανε σε ανάπτυξη, αύξηση και επέκταση. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, και εσείς εγκαταλείψτε το φαύλο, καταβάλλετε προσπάθεια στις καλές νοητικές καταστάσεις. Έτσι και εσείς σε αυτή τη Διδασκαλία και διαγωγή θα φτάσετε σε ανάπτυξη, αύξηση και επέκταση.

226. «Κάποτε στο παρελθόν, μοναχοί, σε αυτή ακριβώς τη Σαβάττχι υπήρχε μια οικοδέσποινα ονόματι Βεντέχικα. Για την οικοδέσποινα Βεντέχικα, μοναχοί, είχε διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: "Η οικοδέσποινα Βεντέχικα είναι ήπια, η οικοδέσποινα Βεντέχικα είναι πράη, η οικοδέσποινα Βεντέχικα είναι γαλήνια". Η οικοδέσποινα Βεντέχικα, μοναχοί, είχε μια δούλη ονόματι Κάλι, επιδέξια, δραστήρια, με καλά οργανωμένες εργασίες.

Τότε, μοναχοί, στη δούλη Κάλι ήρθε αυτή η σκέψη: "Για την κυρία μου έχει διαδοθεί αυτή η καλή φήμη: 'Η οικοδέσποινα Βεντέχικα είναι ήπια, η οικοδέσποινα Βεντέχικα είναι πράη, η οικοδέσποινα Βεντέχικα είναι γαλήνια'. Άραγε η κυρία μου δεν εκδηλώνει τον εσωτερικό εκνευρισμό που υπάρχει, ή αυτόν που δεν υπάρχει, ή μήπως οι εργασίες μου είναι τόσο καλά οργανωμένες που η κυρία μου δεν εκδηλώνει τον εσωτερικό εκνευρισμό που υπάρχει, και όχι αυτόν που δεν υπάρχει; Γιατί να μη δοκιμάσω την κυρία μου;" Τότε, μοναχοί, η δούλη Κάλι σηκώθηκε αργά την ημέρα. Τότε, μοναχοί, η οικοδέσποινα Βεντέχικα είπε στη δούλη Κάλι: "Ε, κυρά Κάλι!" "Τι, κυρία;" "Γιατί, κυρά, σηκώθηκες αργά την ημέρα;" "Τίποτε, κυρία." "Σίγουρα, κύριε, τίποτε, κακιά δούλη, σηκώθηκες αργά την ημέρα!" θυμωμένη και δυσαρεστημένη συνοφρυώθηκε. Τότε, μοναχοί, στη δούλη Κάλι ήρθε αυτή η σκέψη: "Η κυρία μου δεν εκδηλώνει τον εσωτερικό εκνευρισμό που υπάρχει, και όχι αυτόν που δεν υπάρχει· οι εργασίες μου είναι τόσο καλά οργανωμένες, γι' αυτό η κυρία μου δεν εκδηλώνει τον εσωτερικό εκνευρισμό που υπάρχει, και όχι αυτόν που δεν υπάρχει. Γιατί να μη δοκιμάσω την κυρία μου ακόμη περισσότερο;"

Τότε, μοναχοί, η δούλη Κάλι σηκώθηκε ακόμη πιο αργά την ημέρα. Τότε, μοναχοί, η οικοδέσποινα Βεντέχικα είπε στη δούλη Κάλι: "Ε, κυρά Κάλι!" "Τι, κυρία;" "Γιατί, κυρά, σηκώθηκες ακόμη πιο αργά την ημέρα;" "Τίποτε, κυρία." "Σίγουρα, κύριε, τίποτε, κακιά δούλη, σηκώθηκες ακόμη πιο αργά την ημέρα!" θυμωμένη και

δυσανεστημένη εξέφρασε λόγια δυσάρειας. Τότε, μοναχοί, στη δούλη Κάλι ήρθε αυτή η σκέψη: "Η κυρία μου δεν εκδηλώνει τον εσωτερικό εκνευρισμό που υπάρχει, και όχι αυτόν που δεν υπάρχει. Οι εργασίες μου είναι τόσο καλά οργανωμένες, γι' αυτό η κυρία μου δεν εκδηλώνει τον εσωτερικό εκνευρισμό που υπάρχει, και όχι αυτόν που δεν υπάρχει. Γιατί να μη δοκιμάσω την κυρία μου ακόμη περισσότερο;"

Τότε, μοναχοί, η δούλη Κάλι σηκώθηκε ακόμη πιο αργά την ημέρα. Τότε, μοναχοί, η οικοδέσποινα Βεντέχικα είπε στη δούλη Κάλι: "Ε, κυρά Κάλι!" "Τι, κυρία;" "Γιατί, κυρά, σηκώθηκες αργά την ημέρα;" "Τίποτε, κυρία." «Τίποτε, κύριε, κακιά δούλη, σηκώθηκες αργά μέσα στη μέρα», θυμωμένη και δυσανεστημένη, αφού πήρε τη βελόνα του σύρτη, της έδωσε χτύπημα στο κεφάλι, της έσπασε το κεφάλι. Τότε, μοναχοί, η δούλη Κάλι με σπασμένο κεφάλι και αίμα να τρέχει, προκάλεσε περιφρόνηση στους γείτονες: «Δείτε, κυρίες, το έργο της ήπιας· δείτε, κυρίες, το έργο της ταπεινής· δείτε, κυρίες, το έργο της γαλήνιας! Πώς είναι δυνατόν σε μια μοναδική δούλη επειδή σηκώθηκε αργά μέσα στη μέρα, θυμωμένη και δυσανεστημένη, αφού πήρε τη βελόνα του σύρτη, να δώσει χτύπημα στο κεφάλι, να σπάσει το κεφάλι;»

Τότε, μοναχοί, για την οικοδέσποινα Βεντεχικά αργότερα διαδόθηκε αυτή η κακή φήμη: «Η οικοδέσποινα Βεντεχικά είναι άγρια, η οικοδέσποινα Βεντεχικά δεν είναι ταπεινή, η οικοδέσποινα Βεντεχικά δεν είναι γαλήνια».

Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, εδώ κάποιος μοναχός είναι εξαιρετικά ήπιος, εξαιρετικά ταπεινός, εξαιρετικά γαλήνιος μόνο όσο δεν τον αγγίζουν δυσάρεστα λόγια. Αλλά όταν, μοναχοί, δυσάρεστα λόγια αγγίζουν τον μοναχό, τότε ο μοναχός πρέπει να αναγνωρίζεται ως «ήπιος», πρέπει να αναγνωρίζεται ως «ταπεινός», πρέπει να αναγνωρίζεται ως «γαλήνιος». Δεν αποκαλώ, μοναχοί, εκείνον τον μοναχό «εύκολο στην αποδοχή συμβουλής» που είναι εύκολος στην αποδοχή συμβουλής και επιτυγχάνει ευκολία στην αποδοχή συμβουλής εξαιτίας των αναγκαίων ειδών χιτώνων, προσφερόμενης τροφής, καταλύματος και φαρμάκων για ασθενείς. Για ποιο λόγο; Διότι, μοναχοί, εκείνος ο μοναχός, όταν δεν λαμβάνει τα αναγκαία είδη χιτώνων, προσφερόμενης τροφής, καταλύματος και φαρμάκων για ασθενείς, δεν είναι εύκολος στην αποδοχή συμβουλής, δεν επιτυγχάνει ευκολία στην αποδοχή συμβουλής. Αλλά, μοναχοί, τον μοναχό που τιμώντας τη Διδασκαλία, σεβόμενος τη Διδασκαλία, αποδίδοντας ευλάβεια στη Διδασκαλία, δείχνοντας ευσέβεια στη Διδασκαλία, υποκλινόμενος στη Διδασκαλία, είναι εύκολος στην αποδοχή συμβουλής και επιτυγχάνει ευκολία στην αποδοχή συμβουλής, αυτόν αποκαλώ «εύκολο στην αποδοχή συμβουλής». Γι' αυτό, μοναχοί, «τιμώντας τη Διδασκαλία, σεβόμενοι τη Διδασκαλία, αποδίδοντας ευλάβεια στη Διδασκαλία, δείχνοντας ευσέβεια στη Διδασκαλία, υποκλινόμενοι στη Διδασκαλία, θα είμαστε εύκολοι στην αποδοχή συμβουλής, θα επιτύχουμε ευκολία στην αποδοχή συμβουλής». Έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί.

227. «Αυτοί οι πέντε, μοναχοί, είναι οι τρόποι ομιλίας με τους οποίους άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν σε εσάς - την κατάλληλη ώρα ή την ακατάλληλη ώρα· με αλήθεια ή με ψέμα· με λειότητα ή με σκληρότητα· με ωφέλεια ή με βλάβη· με νου φιλικότητας ή με εσωτερικό μίσος. Την κατάλληλη ώρα, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή την ακατάλληλη ώρα· με αλήθεια, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή με ψέμα· με λειότητα, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή με σκληρότητα· με ωφέλεια, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή με βλάβη· με νου φιλικότητας,

μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή με εσωτερικό μίσος. Ακόμη και τότε, μοναχοί, πρέπει να εξασκείστε έτσι - 'η συνείδησή μας δεν θα μεταβληθεί, δεν θα εκφέρουμε κακόβουλα λόγια, και θα ζούμε επιθυμώντας την ευημερία τους με φιλική συνείδηση, χωρίς μίσος μέσα μας. Και εκείνο το άτομο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, έχοντας διαπεράσει, θα διαμένουμε· και με αυτό ως αντικείμενο, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, θα διαμένουμε'. Έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί.

228. «Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος θα ερχόταν παίρνοντας σκαπάνη και καλάθι. Εκείνος θα έλεγε έτσι - "Εγώ θα κάνω αυτή τη μεγάλη γη να μην είναι γη". Εκείνος θα έσκαβε εδώ κι εκεί, θα σκόρπιζε εδώ κι εκεί, θα έφτυνε εδώ κι εκεί, θα ουρούσε εδώ κι εκεί - "Γίνεσαι μη-γη, γίνεσαι μη-γη". Τι νομίζετε, μοναχοί, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος να κάνει αυτή τη μεγάλη γη να μην είναι γη;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Για ποιο λόγο;» «Γιατί, σεβάσμιε κύριε, αυτή η μεγάλη γη είναι βαθιά και αμέτρητη. Δεν είναι εύκολο να γίνει μη-γη· και εκείνος ο άνθρωπος θα γινόταν απλώς μέτοχος κούρασης και δυσφορίας». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, αυτοί οι πέντε είναι οι τρόποι ομιλίας με τους οποίους άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν σε εσάς - την κατάλληλη ώρα ή την ακατάλληλη ώρα· με αλήθεια ή με ψέμα· με λειότητα ή με σκληρότητα· με ωφέλεια ή με βλάβη· με νου φιλικότητας ή με εσωτερικό μίσος. Την κατάλληλη ώρα, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή την ακατάλληλη ώρα· με αλήθεια, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή με ψέμα· με λειότητα, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή με σκληρότητα· με ωφέλεια, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή με βλάβη· με νου φιλικότητας, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή με εσωτερικό μίσος. Ακόμη και τότε, μοναχοί, πρέπει να εξασκείστε έτσι - "Η συνείδησή μας δεν θα μεταβληθεί, δεν θα εκφέρουμε κακόβουλα λόγια, και θα ζούμε επιθυμώντας την ευημερία τους με φιλική συνείδηση, χωρίς μίσος μέσα μας. Και εκείνο το άτομο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, έχοντας διαπεράσει, θα διαμένουμε· και με αυτό ως αντικείμενο, ολόκληρο τον κόσμο, με νου όμοιο με τη γη, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, θα διαμένουμε". Έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί.

229. «Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος θα ερχόταν παίρνοντας λάκκα ή κουρκουμά ή μπλε βαφή ή ερυθρόδανο. Εκείνος θα έλεγε έτσι - "Εγώ σε αυτόν τον χώρο θα ζωγραφίσω μορφή, θα κάνω να εμφανιστεί μορφή". Τι νομίζετε, μοναχοί, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος σε αυτόν τον χώρο να ζωγραφίσει μορφή, να κάνει να εμφανιστεί μορφή;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Για ποιο λόγο;» «Γιατί, σεβάσμιε κύριε, αυτός ο χώρος είναι άυλος και μη-εμφανής. Εκεί δεν είναι εύκολο να ζωγραφίσει μορφή, να κάνει να εμφανιστεί μορφή· και εκείνος ο άνθρωπος θα γινόταν απλώς μέτοχος κούρασης και δυσφορίας». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, αυτοί οι πέντε είναι οι τρόποι ομιλίας με τους οποίους άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν σε εσάς, την κατάλληλη ώρα ή την ακατάλληλη ώρα... κ.λπ. "ούτε... και με αυτό ως αντικείμενο, ολόκληρο τον κόσμο, με νου όμοιο με τον χώρο, ευρύ, εξυψωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, θα διαμένουμε". Έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί.

230. «Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος θα ερχόταν παίρνοντας μια αναμμένη δάδα από άχυρα. Εκείνος θα έλεγε έτσι - "Εγώ με αυτή την αναμμένη δάδα από άχυρα θα θερμάνω και θα κάψω τον ποταμό Γάγγη". Τι νομίζετε, μοναχοί, θα μπορούσε άραγε

εκείνος ο άνθρωπος με την αναμμένη δάδα από άχυρα να θερμάνει και να κάψει τον ποταμό Γάγγη;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Για ποιο λόγο;» «Γιατί, σεβάσμιε κύριε, ο ποταμός Γάγγης είναι βαθύς και αμέτρητος. Δεν είναι εύκολο να θερμανθεί και να καεί με μια αναμμένη δάδα από άχυρα· και εκείνος ο άνθρωπος θα γινόταν απλώς μέτοχος κούρασης και δυσφορίας». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, αυτοί οι πέντε είναι οι τρόποι ομιλίας με τους οποίους άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν σε εσάς, την κατάλληλη ώρα ή την ακατάλληλη ώρα... κ.λπ... "ούτε... και με αυτό ως αντικείμενο, ολόκληρο τον κόσμο, με νου όμοιο με τον Γάγγη, ευρύ, εξυπωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, θα διαμένουμε"». Έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί.

231. «Όπως, μοναχοί, ένα δέρμα γάτας ζυμωμένο, καλά ζυμωμένο, πολύ καλά ζυμωμένο, μαλακό, μεταξωτό, χωρίς τριξίματα, χωρίς θρόισμα. Τότε θα ερχόταν ένας άνθρωπος παίρνοντας ξύλο ή κεραμίδι. Εκείνος θα έλεγε έτσι - "Εγώ αυτό το δέρμα γάτας ζυμωμένο, καλά ζυμωμένο, πολύ καλά ζυμωμένο, μαλακό, μεταξωτό, χωρίς τριξίματα, χωρίς θρόισμα, με ξύλο ή με κεραμίδι θα το κάνω να τρίζει, θα το κάνω να θροίξει". Τι νομίζετε, μοναχοί, θα μπορούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος εκείνο το δέρμα γάτας ζυμωμένο, καλά ζυμωμένο, πολύ καλά ζυμωμένο, μαλακό, μεταξωτό, χωρίς τριξίματα, χωρίς θρόισμα, με ξύλο ή με κεραμίδι να το κάνει να τρίζει, να το κάνει να θροίξει;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Για ποιο λόγο;» «Διότι, σεβάσμιε κύριε, εκείνο το δέρμα γάτας είναι ζυμωμένο, καλά ζυμωμένο, πολύ καλά ζυμωμένο, μαλακό, μεταξωτό, χωρίς τριξίματα, χωρίς θρόισμα. Δεν είναι εύκολο με ξύλο ή με κεραμίδι να γίνει να τρίζει, να γίνει να θροίξει· και εκείνος ο άνθρωπος θα γινόταν απλώς μέτοχος κούρασης και δυσφορίας». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, αυτοί οι πέντε είναι οι τρόποι ομιλίας με τους οποίους άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν σε εσάς, την κατάλληλη ώρα ή την ακατάλληλη ώρα· με αλήθεια ή με ψέμα· με λειότητα ή με σκληρότητα· με ωφέλεια ή με βλάβη· με νου φιλικότητας ή με εσωτερικό μίσος. Την κατάλληλη ώρα, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή την ακατάλληλη ώρα· με αλήθεια, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή με ψέμα· με λειότητα, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή με σκληρότητα· με ωφέλεια, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή με βλάβη· με νου φιλικότητας, μοναχοί, άλλοι μιλώντας θα μιλούσαν ή με εσωτερικό μίσος. Ακόμη και τότε, μοναχοί, πρέπει να εξασκείστε έτσι - "η συνείδησή μας δεν θα μεταβληθεί, δεν θα εκφέρουμε κακόβουλα λόγια, και θα ζούμε επιθυμώντας την ευημερία τους με φιλική συνείδηση, χωρίς μίσος μέσα μας. Και εκείνο το άτομο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, έχοντας διαπεράσει, θα διαμένουμε· και με αυτό ως αντικείμενο, ολόκληρο τον κόσμο, με νου όμοιο με το δέρμα γάτας, ευρύ, εξυπωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, θα διαμένουμε". Έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί.

232. «Ακόμη κι αν, μοναχοί, κλέφτες και ληστές με διπλό πριόνι έκοβαν τα μέλη σας ένα προς ένα, όποιος θα μόλυνε τον νου του εξαιτίας αυτού, δεν θα ήταν αυτός που ακολουθεί τη διδασκαλία μου. Ακόμη και τότε, μοναχοί, πρέπει να εξασκείστε έτσι - "Η συνείδησή μας δεν θα μεταβληθεί, δεν θα εκφέρουμε κακόβουλα λόγια, και θα ζούμε επιθυμώντας την ευημερία τους με φιλική συνείδηση, χωρίς μίσος μέσα μας. Και εκείνο το άτομο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, έχοντας διαπεράσει, θα διαμένουμε· και με αυτό ως αντικείμενο, ολόκληρο τον κόσμο, με νου συνοδευόμενο από φιλικότητα, ευρύ, εξυπωμένο, απεριόριστο, χωρίς έχθρα, χωρίς κακία, έχοντας διαπεράσει, θα διαμένουμε". Έτσι πρέπει να εξασκείστε, μοναχοί.

233. «Και αυτή τη νουθεσία με το παράδειγμα του πριονιού, μοναχοί, να την έχετε συχνά στον νου σας. Βλέπετε, μοναχοί, κάποιον τρόπο ομιλίας, μικρό ή μεγάλο, που δεν θα αποδεχόσασταν;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Γι' αυτό, μοναχοί, να έχετε συχνά στον νου σας αυτή τη νουθεσία με το παράδειγμα του πριονιού. Αυτό θα είναι για την ευημερία και την ευτυχία σας για πολύ καιρό».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Κακατσούπαμα, πρώτη.

2. Η ομιλία για την παρομοίωση του φιδιού

234. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκείνη την περίοδο, στον μοναχό ονόματι Αρίθθα, πρώην κυνηγό γυπών, είχε εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: «Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτά τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις που έχει δηλώσει ο Ευλογημένος, αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται δεν είναι ικανά να παρεμποδίσουν». Αρκετοί μοναχοί άκουσαν: «Στον μοναχό ονόματι Αρίθθα, πρώην κυνηγό γυπών, λένε, έχει εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: 'Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτά τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις που έχει δηλώσει ο Ευλογημένος, αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται δεν είναι ικανά να παρεμποδίσουν'». Τότε εκείνοι οι μοναχοί πλησίασαν τον μοναχό Αρίθθα, πρώην κυνηγό γυπών· αφού πλησίασαν, είπαν στον μοναχό Αρίθθα, πρώην κυνηγό γυπών: «Είναι αλήθεια, λοιπόν, φίλε Αρίθθα, ότι σου έχει εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: 'Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτά τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις που έχει δηλώσει ο Ευλογημένος, αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται δεν είναι ικανά να παρεμποδίσουν'». «Ακριβώς έτσι, φίλοι, γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτά τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις που έχει δηλώσει ο Ευλογημένος, αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται δεν είναι ικανά να παρεμποδίσουν».

Τότε εκείνοι οι μοναχοί, θέλοντας να απαλλάξουν τον μοναχό Αρίθθα, πρώην κυνηγό γυπών, από αυτή την κακόβουλη λανθασμένη άποψη, τον ρωτούσαν, τον πίεζαν, τον νουθετούσαν: «Μην μιλάς έτσι, φίλε Αρίθθα, μην συκοφαντείς τον Ευλογημένο· διότι δεν είναι καλό να συκοφαντεί κανείς τον Ευλογημένο, διότι ο Ευλογημένος δεν θα έλεγε έτσι. Με πολλούς τρόπους, φίλε Αρίθθα, τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις έχουν δηλωθεί ως παρεμποδίσεις από τον Ευλογημένο, και αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται είναι ικανά να παρεμποδίσουν. Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως έχουσες λίγη απόλαυση, πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος. Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν σκελετό κοκάλων... κ.λπ... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν κομμάτι κρέας... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν δάδα από χόρτο... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν λάκκο με αναμμένα κάρβουνα... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν όνειρο... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν δανεικά πράγματα... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν καρπούς δέντρου... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν σφαγείο... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν λόγχη και σουβλί... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν

κεφάλι φιδιού, με πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος». Ακόμη κι έτσι, ο μοναχός Αρίτθα, πρώην κυνηγός γυπών, ενώ ρωτιόταν, πιεζόταν και νουθετούνταν από εκείνους τους μοναχούς, εκείνη ακριβώς την κακόβουλη λανθασμένη άποψη με πείσμα και προσκόλληση, αφού προσκολλήθηκε, εξέφραζε: «Ακριβώς έτσι, φίλοι, γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτά τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις που έχει δηλώσει ο Ευλογημένος, αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται δεν είναι ικανά να παρεμποδίσουν».

235. Όταν εκείνοι οι μοναχοί δεν μπόρεσαν να απαλλάξουν τον μοναχό Αρίτθα, πρώην κυνηγό γυπών, από αυτή την κακόβουλη λανθασμένη άποψη, τότε εκείνοι οι μοναχοί πλησίασαν τον Ευλογημένο· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισαν στο πλάι. Καθισμένοι στο πλάι, εκείνοι οι μοναχοί είπαν στον Ευλογημένο: «Στον μοναχό ονόματι Αρίτθα, πρώην κυνηγό γυπών, σεβάσμιε κύριε, έχει εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: 'Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτά τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις που έχει δηλώσει ο Ευλογημένος, αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται δεν είναι ικανά να παρεμποδίσουν'. Ακούσαμε, σεβάσμιε κύριε: 'Στον μοναχό ονόματι Αρίτθα, πρώην κυνηγό γυπών, λένε, έχει εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: 'Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτά τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις που έχει δηλώσει ο Ευλογημένος, αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται δεν είναι ικανά να παρεμποδίσουν'. Τότε εμείς, σεβάσμιε κύριε, πλησιάσαμε τον μοναχό Αρίτθα, πρώην κυνηγό γυπών· αφού πλησιάσαμε, είπαμε στον μοναχό Αρίτθα, πρώην κυνηγό γυπών: 'Είναι αλήθεια, λοιπόν, φίλε Αρίτθα, ότι σου έχει εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: 'Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτά τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις που έχει δηλώσει ο Ευλογημένος, αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται δεν είναι ικανά να παρεμποδίσουν'»;

«Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, ο μοναχός Αρίτθα, πρώην κυνηγός γυπών, μας είπε: 'Ακριβώς έτσι, φίλοι, γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτά τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις που έχει δηλώσει ο Ευλογημένος, αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται δεν είναι ικανά να παρεμποδίσουν'. Τότε εμείς, σεβάσμιε κύριε, θέλοντας να απαλλάξουμε τον μοναχό Αρίτθα, πρώην κυνηγό γυπών, από αυτή την κακόβουλη λανθασμένη άποψη, τον ρωτούσαμε, τον πιέζαμε, τον νουθετούσαμε: 'Μην μιλάς έτσι, φίλε Αρίτθα, μην συκοφαντείς τον Ευλογημένο· διότι δεν είναι καλό να συκοφαντεί κανείς τον Ευλογημένο, διότι ο Ευλογημένος δεν θα έλεγε έτσι. Με πολλούς τρόπους, φίλε Αρίτθα, τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις έχουν δηλωθεί ως παρεμποδίσεις από τον Ευλογημένο, και αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται είναι ικανά να παρεμποδίσουν. Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως έχουσες λίγη απόλαυση, πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος. Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν σκελετό κοκάλων... κ.λπ... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν κεφάλι φιδιού, με πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος'. Ακόμη κι έτσι, σεβάσμιε κύριε, ο μοναχός Αρίτθα, πρώην κυνηγός γυπών, ενώ ρωτιόταν, πιεζόταν και νουθετούνταν από εμάς, εκείνη ακριβώς την κακόβουλη λανθασμένη άποψη με πείσμα και προσκόλληση, αφού προσκολλήθηκε, εξέφραζε: 'Ακριβώς έτσι, φίλοι, γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτά τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις που έχει δηλώσει ο Ευλογημένος, αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται δεν είναι ικανά να παρεμποδίσουν'».

Όταν εμείς, σεβάσμιε κύριε, δεν μπορέσαμε να απαλλάξουμε τον μοναχό Αρίτθα, πρώην κυνηγό γυπών, από αυτή την κακόβουλη λανθασμένη άποψη, τότε αναφέρουμε αυτό το θέμα στον Ευλογημένο».

236. Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε σε κάποιον μοναχό: «Έλα εσύ, μοναχέ, εκ μέρους μου απευθύνσου στον μοναχό Αρίτθα, πρώην κυνηγό γυπών: 'Ο Διδάσκαλος σε καλεί, φίλε Αρίτθα'». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε εκείνος ο μοναχός στον Ευλογημένο και πήγε εκεί όπου ήταν ο μοναχός Αρίτθα, πρώην κυνηγός γυπών· αφού πλησίασε, είπε στον μοναχό Αρίτθα, πρώην κυνηγό γυπών: «Ο Διδάσκαλος σε καλεί, φίλε Αρίτθα». «Ναι, φίλε», απάντησε ο μοναχός Αρίτθα, πρώην κυνηγός γυπών, σε εκείνον τον μοναχό και πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Στον μοναχό Αρίτθα, πρώην κυνηγό γυπών, που καθόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Είναι αλήθεια, λοιπόν, Αρίτθα, ότι σου έχει εγερθεί μια τέτοια κακόβουλη λανθασμένη άποψη: 'Έτσι γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος, ότι αυτά τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις που έχει δηλώσει ο Ευλογημένος, αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται δεν είναι ικανά να παρεμποδίσουν'»;

«Ακριβώς έτσι, σεβάσμιε κύριε, γνωρίζω τη Διδασκαλία που έχει διδάξει ο Ευλογημένος - 'ότι αυτά τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις που έχει δηλώσει ο Ευλογημένος, αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται δεν είναι ικανά να παρεμποδίσουν'». «Σε ποιον άραγε, ανόητε άνθρωπε, γνωρίζεις ότι έχω διδάξει έτσι τη Διδασκαλία; Δεν έχω δηλώσει, ανόητε άνθρωπε, με πολλούς τρόπους τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις ως παρεμποδίσεις; Και αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται είναι ικανά να παρεμποδίσουν. Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως έχουσες λίγη απόλαυση, πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος. Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως σαν σκελετό κοκάλων... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως σαν κομμάτι κρέας... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως σαν δάδα από χόρτο... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως σαν λάκκο με αναμμένα κάρβουνα... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως σαν όνειρο... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως σαν δανεικά πράγματα... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως σαν καρπούς δέντρου... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως σαν σφαγείο... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως σαν λόγχη και σουβλί... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως σαν κεφάλι φιδιού, με πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος. Και όμως εσύ, ανόητε άνθρωπε, με τη δική σου παρανόηση και εμάς συκοφαντείς, και τον εαυτό σου σκάβεις, και πολλή αξιόμηπτη πράξη παράγεις. Διότι αυτό, ανόητε άνθρωπε, θα είναι για σένα για πολύ καιρό προς βλάβη και οδύνη».

Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Τι νομίζετε, μοναχοί, έχει άραγε αυτός ο μοναχός Αρίτθα, πρώην κυνηγός γυπών, έστω και λίγη θερμότητα σε αυτή τη Διδασκαλία και μοναστική διαγωγή;» «Πώς θα μπορούσε, σεβάσμιε κύριε· όχι, σεβάσμιε κύριε». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο μοναχός Αρίτθα, πρώην κυνηγός γυπών, έμεινε σιωπηλός, ντροπιασμένος, με πεσμένους ώμους, με το κεφάλι σκυμμένο, σκεπτόμενος βαθιά, χωρίς οξυδέρκεια, καθισμένος. Τότε ο Ευλογημένος, γνωρίζοντας ότι ο μοναχός Αρίτθα, πρώην κυνηγός γυπών, ήταν σιωπηλός, ντροπιασμένος, με πεσμένους ώμους, με το κεφάλι σκυμμένο, σκεπτόμενος βαθιά,

χωρίς οξυδέρκεια, είπε στον μοναχό Αρίτθα, πρώην κυνηγό γυπών: «Θα γίνεις γνωστός, ανόητε άνθρωπε, από αυτή τη δική σου κακή λανθασμένη άποψη. Εδώ εγώ θα ρωτήσω τους μοναχούς».

237. Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μήπως κι εσείς, μοναχοί, γνωρίζετε τη Διδασκαλία που έχω διδάξει έτσι όπως αυτός ο μοναχός Αρίτθα, πρώην κυνηγός γυπών, με τη δική του παρανόηση και εμάς συκοφαντεί, και τον εαυτό του σκάβει, και πολλή αξιόμεμπτη πράξη παράγει;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε. Με πολλούς τρόπους πράγματι, σεβάσμιε κύριε, τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις έχουν δηλωθεί ως παρεμποδίσεις από τον Ευλογημένο· και αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται είναι ικανά να παρεμποδίσουν. Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως έχουσες λίγη απόλαυση, πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος. Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν σκελετό κοκάλων... κ.λπ... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από τον Ευλογημένο ως σαν κεφάλι φιδιού, με πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος». «Καλώς, καλώς, μοναχοί, καλώς πράγματι εσείς, μοναχοί, γνωρίζετε τη Διδασκαλία που έχω διδάξει έτσι. Με πολλούς τρόπους πράγματι, μοναχοί, τα πράγματα που είναι παρεμποδίσεις έχουν δηλωθεί από μένα, και αυτά για αυτόν που τα επιδίδεται είναι ικανά να παρεμποδίσουν. Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως έχουσες λίγη απόλαυση, πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος. Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως σαν σκελετό κοκάλων... κ.λπ... Οι ηδονές έχουν δηλωθεί από μένα ως σαν κεφάλι φιδιού, με πολλή δυστυχία, πολύ άγχος· ο κίνδυνος σε αυτές είναι περισσότερος. Και όμως αυτός ο μοναχός Αρίτθα, πρώην κυνηγός γυπών, με τη δική του παρανόηση και εμάς συκοφαντεί, και τον εαυτό του σκάβει, και πολλή αξιόμεμπτη πράξη παράγει. Διότι αυτό θα είναι για εκείνον τον ανόητο άνθρωπο για πολύ καιρό προς βλάβη και οδύνη. Αυτός βεβαίως, μοναχοί, πέρα από τις ηδονές, πέρα από την ηδονική αντίληψη, πέρα από τους ηδονικούς λογισμούς θα επιδίδεται στις ηδονές - αυτό είναι αδύνατον».

238. «Εδώ, μοναχοί, κάποιοι ανόητοι άνθρωποι εκμανθάνουν τη Διδασκαλία -ομιλία, μικτό κείμενο, επεξήγηση, στίχους, εμπνευσμένο λόγο, ιτιβούτακα, τζάτακα, θαυμαστά φαινόμενα, βεντάλλα. Αυτοί, αφού εκμάθουν αυτή τη Διδασκαλία, δεν εξετάζουν το νόημα αυτών των διδασκαλιών με σοφία. Σε αυτούς που δεν εξετάζουν το νόημα με σοφία, αυτές οι διδασκαλίες δεν επιδέχονται περισυλλογή. Αυτοί εκμανθάνουν τη Διδασκαλία με όφελος την επίκριση και με όφελος την απαλλαγή από τη συζήτηση. Για ποιον σκοπό εκμανθάνουν τη Διδασκαλία, αυτό το όφελος δεν το βιώνουν. Για αυτούς αυτές οι διδασκαλίες, παρανοημένες, οδηγούν για πολύ καιρό σε βλάβη και οδύνη. Για ποιο λόγο; Λόγω της παρανόησης, μοναχοί, των διδασκαλιών.

«Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος που επιθυμεί φίδι νερού, που αναζητά φίδι νερού, περιφέρεται αναζητώντας φίδι νερού. Αυτός θα έβλεπε ένα μεγάλο φίδι νερού. Αυτό θα το έπιανε από το σώμα ή από την ουρά. Αυτό το φίδι νερού, γυρίζοντας πίσω, θα τον δάγκωνε στο χέρι ή στο μπράτσο ή σε κάποιο άλλο μέλος του σώματος. Αυτός εξαιτίας αυτού θα υφίστατο θάνατο ή οδύνη ίση με θάνατο. Για ποιο λόγο; Λόγω του λανθασμένου πιασίματος, μοναχοί, του φιδιού νερού. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, εδώ κάποιοι ανόητοι άνθρωποι εκμανθάνουν τη Διδασκαλία - ομιλία, μικτό κείμενο, επεξήγηση, στίχους, εμπνευσμένο λόγο, ιτιβούτακα, τζάτακα, θαυμαστά φαινόμενα, βεντάλλα. Αυτοί, αφού εκμάθουν αυτή τη Διδασκαλία, δεν εξετάζουν το νόημα αυτών των διδασκαλιών με σοφία. Σε αυτούς που δεν εξετάζουν το νόημα με

σοφία, αυτές οι διδασκαλίες δεν επιδέχονται περισυλλογή. Αυτοί εκμανθάνουν τη Διδασκαλία με όφελος την επίκριση και με όφελος την απαλλαγή από τη συζήτηση. Για ποιον σκοπό εκμανθάνουν τη Διδασκαλία, αυτό το όφελος δεν το βιώνουν. Για αυτούς αυτές οι διδασκαλίες, παρανοημένες, οδηγούν για πολύ καιρό σε βλάβη και οδύνη. Για ποιο λόγο; Λόγω της παρανόησης, μοναχοί, των διδασκαλιών.

239. «Εδώ επίσης, μοναχοί, κάποιοι γιοι καλών οικογενειών εκμανθάνουν τη Διδασκαλία - ομιλία, μικτό κείμενο, επεξήγηση, στίχους, εμπνευσμένο λόγο, ιτιβούτακα, τζάτακα, θαυμαστά φαινόμενα, βεντάλλα. Αυτοί, αφού εκμάθουν αυτή τη Διδασκαλία, εξετάζουν το νόημα αυτών των διδασκαλιών με σοφία. Σε αυτούς που εξετάζουν το νόημα με σοφία, αυτές οι διδασκαλίες επιδέχονται περισυλλογή. Αυτοί ούτε εκμανθάνουν τη Διδασκαλία με όφελος την επίκριση ούτε με όφελος την απαλλαγή από τη συζήτηση. Για ποιον σκοπό εκμανθάνουν τη Διδασκαλία, αυτό το όφελος το βιώνουν. Για αυτούς αυτές οι διδασκαλίες, ορθώς κατανοημένες, οδηγούν για πολύ καιρό σε ευημερία και ευτυχία. Για ποιο λόγο; Λόγω της ορθής κατανόησης, μοναχοί, των διδασκαλιών.

«Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος που επιθυμεί φίδι νερού, που αναζητά φίδι νερού, περιφέρεται αναζητώντας φίδι νερού. Αυτός θα έβλεπε ένα μεγάλο φίδι νερού. Αυτό θα το συγκρατούσε καλά με ένα διχαλωτό ραβδί. Αφού το συγκρατήσει καλά με το διχαλωτό ραβδί, θα το έπιανε σωστά από τον λαιμό. Αν και, μοναχοί, εκείνο το φίδι νερού θα τύλιγε με το σώμα του το χέρι ή το μπράτσο ή κάποιο άλλο μέλος του σώματος εκείνου του ανθρώπου, ωστόσο αυτός δεν θα υφίστατο εξαιτίας αυτού θάνατο ή οδύνη ίση με θάνατο. Για ποιο λόγο; Λόγω του σωστού πιασίματος, μοναχοί, του φιδιού νερού. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, εδώ κάποιοι γιοι καλών οικογενειών εκμανθάνουν τη Διδασκαλία - ομιλία, μικτό κείμενο, επεξήγηση, στίχους, εμπνευσμένο λόγο, ιτιβούτακα, τζάτακα, θαυμαστά φαινόμενα, βεντάλλα. Αυτοί, αφού εκμάθουν αυτή τη Διδασκαλία, εξετάζουν το νόημα αυτών των διδασκαλιών με σοφία. Σε αυτούς που εξετάζουν το νόημα με σοφία, αυτές οι διδασκαλίες επιδέχονται περισυλλογή. Αυτοί ούτε εκμανθάνουν τη Διδασκαλία με όφελος την επίκριση ούτε με όφελος την απαλλαγή από τη συζήτηση. Για ποιον σκοπό εκμανθάνουν τη Διδασκαλία, αυτό το όφελος το βιώνουν. Για αυτούς αυτές οι διδασκαλίες, ορθώς κατανοημένες, οδηγούν για πολύ καιρό σε όφελος, ευημερία και ευτυχία. Για ποιο λόγο; Λόγω της ορθής κατανόησης, μοναχοί, των διδασκαλιών. Γι' αυτό, μοναχοί, όποιου λόγου μου κατανοείτε το νόημα, έτσι να το θυμάστε. Και όποιου λόγου μου δεν κατανοείτε το νόημα, εγώ πρέπει να ερωτηθώ από εσάς γι' αυτό, ή οι ικανοί μοναχοί.

240. «Θα σας διδάξω, μοναχοί, τη Διδασκαλία που μοιάζει με σχέδια, για σκοπό διάβασης, όχι για σκοπό προσκόλλησης. Ακούστε το, προσέχετε καλά, θα μιλήσω». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος που ταξιδεύει σε κεντρικό δρόμο. Αυτός θα έβλεπε μια μεγάλη έκταση νερού, με την κοντινή όχθη επικίνδυνη και γεμάτη φόβο, με τη μακρινή όχθη ασφαλή και χωρίς φόβο· και δεν θα υπήρχε πλοίο για να διασχίσει ή γέφυρα για να περάσει από τη μια όχθη στην άλλη. Θα σκεφτόταν - 'Αυτή είναι μια μεγάλη έκταση νερού, η κοντινή όχθη είναι επικίνδυνη και γεμάτη φόβο, η μακρινή όχθη είναι ασφαλής και χωρίς φόβο· και δεν υπάρχει πλοίο για να διασχίσω ή γέφυρα για να περάσω από τη μια όχθη στην άλλη. Γιατί να μη μαζέψω χόρτα, ξύλα, κλαδιά και φύλλα, και αφού δέσω μια σχέδια, στηριζόμενος

σε αυτή τη σχεδία, προσπαθώντας με τα χέρια και τα πόδια, να περάσω με ασφάλεια στην άλλη όχθη;' Τότε, μοναχοί, εκείνος ο άνθρωπος, αφού μάζεψε χόρτα, ξύλα, κλαδιά και φύλλα, αφού έδεσε μια σχεδία, στηριζόμενος σε αυτή τη σχεδία, προσπαθώντας με τα χέρια και τα πόδια, θα περνούσε με ασφάλεια στην άλλη όχθη. Σε εκείνον τον άνθρωπο που έχει διαβεί και έχει φτάσει στην άλλη όχθη θα ερχόταν αυτή η σκέψη - 'Αυτή η σχεδία μου ήταν πολύ ωφέλιμη· στηριζόμενος σε αυτή τη σχεδία, προσπαθώντας με τα χέρια και τα πόδια, πέρασα με ασφάλεια στην άλλη όχθη. Γιατί να μη σηκώσω αυτή τη σχεδία στο κεφάλι μου ή να την τοποθετήσω στους ώμους μου και να φύγω όπου θέλω;' Τι νομίζετε, μοναχοί, θα ενεργούσε άραγε εκείνος ο άνθρωπος κάνοντας έτσι σωστά σε σχέση με τη σχεδία;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Και πώς ενεργώντας, μοναχοί, θα ενεργούσε εκείνος ο άνθρωπος σωστά σε σχέση με τη σχεδία; Εδώ, μοναχοί, σε εκείνον τον άνθρωπο που έχει διαβεί και έχει φτάσει στην άλλη όχθη θα ερχόταν αυτή η σκέψη - 'Αυτή η σχεδία μου ήταν πολύ ωφέλιμη· στηριζόμενος σε αυτή τη σχεδία, προσπαθώντας με τα χέρια και τα πόδια, πέρασα με ασφάλεια στην άλλη όχθη. Γιατί να μην αφήσω αυτή τη σχεδία στη στεριά ή να την αφήσω να επιπλέει στο νερό και να φύγω όπου θέλω;' Ενεργώντας έτσι, μοναχοί, εκείνος ο άνθρωπος θα ενεργούσε σωστά σε σχέση με τη σχεδία. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, η Διδασκαλία που μοιάζει με σχεδία έχει διδαχθεί από μένα για σκοπό διάβασης, όχι για σκοπό προσκόλλησης. Μοναχοί, η Διδασκαλία που μοιάζει με σχεδία σας έχει διδαχθεί· από εσάς που κατανοείτε, ακόμη και οι διδασκαλίες πρέπει να εγκαταλειφθούν, πόσο μάλλον τα μη σύμφωνα με τη Διδασκαλία.

241. «Υπάρχουν αυτές οι έξι τοποθετήσεις για απόψεις, μοναχοί. Ποιες είναι οι έξι; Εδώ, μοναχοί, ο αδαής κοινός άνθρωπος που δεν βλέπει τους ευγενείς, που δεν είναι επιδέξιος στην ευγενή διδασκαλία, που δεν είναι πειθαρχημένος στην ευγενή διδασκαλία, που δεν βλέπει τα ενάρετα άτομα, που δεν είναι επιδέξιος στη διδασκαλία των ενάρετων ατόμων, που δεν είναι πειθαρχημένος στη διδασκαλία των ενάρετων ατόμων, θεωρεί την ύλη ως 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου'. Θεωρεί το αίσθημα ως 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου'. Θεωρεί την αντίληψη ως 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου'. Θεωρεί τις δραστηριότητες ως 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου'. και ό,τι έχει ιδωθεί, ακουστεί, αισθανθεί, γνωστεί, επιτευχθεί, αναζητηθεί, εξερευνηθεί με τον νου, και αυτό θεωρεί ως 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου'. και εκείνη η τοποθέτηση για απόψεις - 'αυτός ο κόσμος είναι ο εαυτός, αυτός πεθαίνοντας θα είμαι μόνιμος, σταθερός, αιώνιος, αναλλοίωτος, θα παραμείνω έτσι για πάντα' - και αυτό θεωρεί ως 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου'. Ο μορφωμένος όμως, μοναχοί, ευγενής μαθητής που βλέπει τους ευγενείς, που είναι επιδέξιος στην ευγενή διδασκαλία, που είναι καλά πειθαρχημένος στην ευγενή διδασκαλία, που βλέπει τα ενάρετα άτομα, που είναι επιδέξιος στη διδασκαλία των ενάρετων ατόμων, που είναι καλά πειθαρχημένος στη διδασκαλία των ενάρετων ατόμων, θεωρεί την ύλη ως 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου'. Θεωρεί το αίσθημα ως 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου'. Θεωρεί την αντίληψη ως 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου'. Θεωρεί τις δραστηριότητες ως 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου'. και ό,τι έχει ιδωθεί, ακουστεί, αισθανθεί, γνωστεί, επιτευχθεί, αναζητηθεί, εξερευνηθεί με τον νου, και αυτό θεωρεί ως 'αυτό

δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου'. και εκείνη η τοποθέτηση για απόψεις - 'αυτός ο κόσμος είναι ο εαυτός, αυτός πεθαίνοντας θα είμαι μόνιμος, σταθερός, αιώνιος, αναλλοίωτος, θα παραμείνω έτσι για πάντα' - και αυτό θεωρεί ως 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου'. Αυτός, θεωρώντας έτσι, δεν ταραάζεται για αυτό που δεν υπάρχει».

242. Όταν αυτό ειπώθηκε, κάποιος μοναχός είπε στον Ευλογημένο: «Θα μπορούσε άραγε, σεβάσμιε κύριε, να υπάρξει ταραχή όταν δεν υπάρχει κάτι εξωτερικά;» «Θα μπορούσε, μοναχέ» - είπε ο Ευλογημένος. «Εδώ, μοναχέ, σε κάποιον έρχεται έτσι η σκέψη: 'Αλίμονο, το είχα, αλίμονο, τώρα δεν το έχω· αλίμονο, μακάρι να το είχα, αλίμονο, δεν το αποκτώ'. Αυτός θλίβεται, εξαντλείται, θρηνεί, χτυπώντας το στήθος του κλαίει, περιπίπτει σε σύγχυση. Έτσι, μοναχέ, υπάρχει ταραχή όταν δεν υπάρχει κάτι εξωτερικά».

«Θα μπορούσε όμως, σεβάσμιε κύριε, να υπάρξει απουσία ταραχής όταν δεν υπάρχει κάτι εξωτερικά;» «Θα μπορούσε, μοναχέ» - είπε ο Ευλογημένος. «Εδώ, μοναχέ, σε κάποιον δεν έρχεται έτσι η σκέψη: 'Αλίμονο, το είχα, αλίμονο, τώρα δεν το έχω· αλίμονο, μακάρι να το είχα, αλίμονο, δεν το αποκτώ'. Αυτός δεν θλίβεται, δεν εξαντλείται, δεν θρηνεί, δεν κλαίει χτυπώντας το στήθος του, δεν περιπίπτει σε σύγχυση. Έτσι, μοναχέ, υπάρχει απουσία ταραχής όταν δεν υπάρχει κάτι εξωτερικά».

«Θα μπορούσε άραγε, σεβάσμιε κύριε, να υπάρξει ταραχή όταν δεν υπάρχει κάτι εσωτερικά;» «Θα μπορούσε, μοναχέ» - είπε ο Ευλογημένος. «Εδώ, μοναχέ, κάποιος έχει αυτή την άποψη: 'Αυτός ο κόσμος είναι ο εαυτός, αυτός πεθαίνοντας θα είμαι μόνιμος, σταθερός, αιώνιος, αναλλοίωτος, θα παραμείνω έτσι για πάντα'. Αυτός ακούει τον Τατχάγκατα ή έναν μαθητή του Τατχάγκατα να διδάσκει τη Διδασκαλία για την εκρίζωση όλων των τοποθετήσεων για απόψεις, των θεμελίων, των προδιαθέσεων, των προσκολλήσεων και των υπολανθανουσών τάσεων, για τον κατευνασμό όλων των δραστηριοτήτων, για την παραίτηση από όλες τις προσκολλήσεις, για την εξάλειψη της επιθυμίας, για το μη πάθος, για την παύση, για το Νιμπάνα. Αυτός σκέφτεται: 'Θα αποκοπώ λοιπόν, θα καταστραφώ λοιπόν, δεν θα υπάρχω πια λοιπόν'. Αυτός θλίβεται, εξαντλείται, θρηνεί, χτυπώντας το στήθος του κλαίει, περιπίπτει σε σύγχυση. Έτσι, μοναχέ, υπάρχει ταραχή όταν δεν υπάρχει κάτι εσωτερικά».

«Θα μπορούσε όμως, σεβάσμιε κύριε, να υπάρξει απουσία ταραχής όταν δεν υπάρχει κάτι εσωτερικά;» «Θα μπορούσε, μοναχέ», είπε ο Ευλογημένος. «Εδώ, μοναχέ, κάποιος δεν έχει αυτή την άποψη: 'Αυτός ο κόσμος είναι ο εαυτός, αυτός πεθαίνοντας θα είμαι μόνιμος, σταθερός, αιώνιος, αναλλοίωτος, θα παραμείνω έτσι για πάντα'. Αυτός ακούει τον Τατχάγκατα ή έναν μαθητή του Τατχάγκατα να διδάσκει τη Διδασκαλία για την εκρίζωση όλων των τοποθετήσεων για απόψεις, των θεμελίων, των προδιαθέσεων, των προσκολλήσεων και των υπολανθανουσών τάσεων, για τον κατευνασμό όλων των δραστηριοτήτων, για την παραίτηση από όλες τις προσκολλήσεις, για την εξάλειψη της επιθυμίας, για το μη πάθος, για την παύση, για το Νιμπάνα. Σε αυτόν δεν έρχεται η σκέψη: 'Θα αποκοπώ λοιπόν, θα καταστραφώ λοιπόν, δεν θα υπάρχω πια λοιπόν'. Αυτός δεν θλίβεται, δεν εξαντλείται, δεν θρηνεί, δεν κλαίει χτυπώντας το στήθος του, δεν περιπίπτει σε σύγχυση. Έτσι, μοναχέ, υπάρχει απουσία ταραχής όταν δεν υπάρχει κάτι εσωτερικά».

243. «Μοναχοί, θα κατείχατε εκείνη την κατοχή, της οποίας η κατοχή θα ήταν μόνιμη, σταθερή, αιώνια, αναλλοίωτη και θα παρέμενε έτσι για πάντα. Βλέπετε, μοναχοί, εκείνη την κατοχή, της οποίας η κατοχή θα ήταν μόνιμη, σταθερή, αιώνια, αναλλοίωτη και θα παρέμενε έτσι για πάντα;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Καλώς, μοναχοί. Κι εγώ, μοναχοί, δεν βλέπω εκείνη την κατοχή, της οποίας η κατοχή θα ήταν μόνιμη, σταθερή, αιώνια, αναλλοίωτη και θα παρέμενε έτσι για πάντα.

«Μοναχοί, θα προσκολλιόσασταν σε εκείνη την προσκόλληση στη διδαχή για μόνιμο εαυτό, που προσκολλώμενοι σε αυτήν δεν θα εγείρονταν λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος. Βλέπετε, μοναχοί, εκείνη την προσκόλληση στη διδαχή για μόνιμο εαυτό, που προσκολλώμενοι σε αυτήν δεν θα εγείρονταν λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Καλώς, μοναχοί. Κι εγώ, μοναχοί, δεν βλέπω εκείνη την προσκόλληση στη διδαχή για μόνιμο εαυτό, που προσκολλώμενοι σε αυτήν δεν θα εγείρονταν λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος.

«Μοναχοί, θα εξαρτιόσασταν από εκείνη την εξάρτηση από άποψη, που εξαρτώμενοι από αυτήν δεν θα εγείρονταν λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος. Βλέπετε, μοναχοί, εκείνη την εξάρτηση από άποψη, που εξαρτώμενοι από αυτήν δεν θα εγείρονταν λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Καλώς, μοναχοί. Κι εγώ, μοναχοί, δεν βλέπω εκείνη την εξάρτηση από άποψη, που εξαρτώμενοι από αυτήν δεν θα εγείρονταν λύπη, θρήνος, πόνος, δυσαρέσκεια και άγχος».

244. «Μοναχοί, αν υπάρχει ένας εαυτός, θα υπήρχε κάτι που ανήκει σε έναν εαυτό για μένα;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Μοναχοί, αν υπάρχει κάτι που ανήκει σε έναν εαυτό, θα υπήρχε ο εαυτός μου;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε».

«Μοναχοί, όταν ένας εαυτός και κάτι που ανήκει σε έναν εαυτό δεν βρίσκονται ως αληθινά και σταθερά, εκείνη η τοποθέτηση για απόψεις - 'Αυτός ο κόσμος είναι ο εαυτός, αυτός πεθαίνοντας θα είμαι μόνιμος, σταθερός, αιώνιος, αναλλοίωτος, θα παραμείνω έτσι για πάντα' - δεν είναι αυτό, μοναχοί, ολοκληρωτικά πλήρης ανοησία;»

«Πώς θα μπορούσε να μην είναι, σεβάσμιε κύριε· είναι πράγματι, σεβάσμιε κύριε, ολοκληρωτικά πλήρης ανοησία».

«Τι νομίζετε, μοναχοί, η ύλη είναι μόνιμη ή παροδική;»

«Παροδική, σεβάσμιε κύριε».

«Αυτό όμως που είναι παροδικό, είναι οδυνηρό ή ευχάριστο;»

«Οδυνηρό, σεβάσμιε κύριε».

«Αυτό όμως που είναι παροδικό, οδυνηρό, υποκείμενο σε μεταβολή, είναι άραγε κατάλληλο να το θεωρεί κανείς - 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου';»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Τι νομίζετε, μοναχοί, το αίσθημα... κ.λπ... η αντίληψη... οι δραστηριότητες... η συνείδηση είναι μόνιμη ή παροδική;»

«Παροδική, σεβάσμιε κύριε».

«Αυτό όμως που είναι παροδικό, είναι οδυνηρό ή ευχάριστο;»

«Οδυνηρό, σεβάσμιε κύριε».

«Αυτό όμως που είναι παροδικό, οδυνηρό, υποκείμενο σε μεταβολή, είναι άραγε κατάλληλο να το θεωρεί κανείς - 'αυτό είναι δικό μου, αυτό είμαι εγώ, αυτό είναι ο εαυτός μου';»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Γι' αυτό, μοναχοί, οποιαδήποτε ύλη παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά, όλη η ύλη 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό πρέπει να θεωρείται όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Οποιοδήποτε αίσθημα... κ.λπ... οποιαδήποτε αντίληψη... οποιεσδήποτε δραστηριότητες... οποιαδήποτε συνείδηση παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά, όλη η συνείδηση 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό πρέπει να θεωρείται όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία».

245. «Βλέποντας έτσι, μοναχοί, ο μορφωμένος ευγενής μαθητής αποστασιοποιείται από την ύλη, αποστασιοποιείται από το αίσθημα, αποστασιοποιείται από την αντίληψη, αποστασιοποιείται από τις δραστηριότητες, αποστασιοποιείται από τη συνείδηση· μέσω της αποστασιοποίησης απαλλάσσεται από το πάθος· μέσω του μη πάθους απελευθερώνεται· στον απελευθερωμένο υπάρχει η γνώση: "υπάρχει απελευθέρωση". Κατανοεί: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, μοναχός που έχει σηκώσει τον μοχλό, και επίσης που έχει γεμίσει την τάφρο, και επίσης που έχει ξεριζώσει τον στύλο, και επίσης χωρίς σύρτη, και επίσης ευγενής που έχει κατεβάσει τη σημαία, που έχει κατεβάσει το φορτίο, αποδεσμευμένος.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός έχει σηκώσει τον μοχλό; Εδώ, μοναχοί, σε έναν μοναχό η άγνοια έχει εγκαταλειφθεί, η ρίζα της έχει κοπεί, έχει γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχει οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχει τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός έχει σηκώσει τον μοχλό.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός έχει γεμίσει την τάφρο; Εδώ, μοναχοί, σε έναν μοναχό η περιπλάνηση στον κύκλο των γεννήσεων που οδηγεί σε επαναγέννηση έχει εγκαταλειφθεί, η ρίζα της έχει κοπεί, έχει γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχει οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχει τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός έχει γεμίσει την τάφρο.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός έχει ξεριζώσει τον στύλο; Εδώ, μοναχοί, σε έναν μοναχό η επιθυμία έχει εγκαταλειφθεί, η ρίζα της έχει κοπεί, έχει γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχει οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχει τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός έχει ξεριζώσει τον στύλο.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός είναι χωρίς σύρτη; Εδώ, μοναχοί, σε έναν μοναχό οι πέντε κατώτεροι νοητικοί δεσμοί έχουν εγκαταλειφθεί, οι ρίζες τους έχουν κοπεί, έχουν γίνει σαν κορμούς φοίνικα, έχουν οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχουν τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός είναι χωρίς σύρτη.

«Και πώς, μοναχοί, ένας μοναχός είναι ευγενής που έχει κατεβάσει τη σημαία, που έχει κατεβάσει το φορτίο, αποδεσμευμένος; Εδώ, μοναχοί, σε έναν μοναχό η αλαζονεία του "εγώ είμαι" έχει εγκαταλειφθεί, η ρίζα της έχει κοπεί, έχει γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχει οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχει τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Έτσι, μοναχοί, ένας μοναχός είναι ευγενής που έχει κατεβάσει τη σημαία, που έχει κατεβάσει το φορτίο, αποδεσμευμένος.

246. «Έναν μοναχό με έτσι απελευθερωμένο νου, μοναχοί, οι θεοί μαζί με τον Ίντα, μαζί με τους Βράχμα, μαζί με τον Πατζάπατι, αναζητώντας δεν βρίσκουν - 'αυτό είναι που βασίζεται η συνείδηση του Τατχάγκατα'. Για ποιο λόγο; Λέω, μοναχοί, ότι ο Τατχάγκατα δεν μπορεί να ανιχνευθεί ακόμη και σε αυτή τη ζωή. Ενώ εγώ λέω έτσι, μοναχοί, ενώ εγώ διδάσκω έτσι, κάποιοι ασκητές και βραχμάνοι με συκοφαντούν με ανυπόστατα, κούφια, ψευδή, αναληθή πράγματα - 'ο ασκητής Γκόταμα είναι μηδενιστής, διακηρύσσει την εκμηδένιση, την καταστροφή και την ανυπαρξία ενός όντος που υπάρχει'. Αυτό που δεν είμαι, μοναχοί, αυτό που δεν λέω, έτσι εκείνοι οι αξιότιμοι ασκητές και βραχμάνοι με συκοφαντούν με ανυπόστατα, κούφια, ψευδή, αναληθή πράγματα - 'ο ασκητής Γκόταμα είναι μηδενιστής, διακηρύσσει την εκμηδένιση, την καταστροφή και την ανυπαρξία ενός όντος που υπάρχει'. Παλαιότερα, μοναχοί, και τώρα διακηρύσσω μόνο τον πόνο και την παύση του πόνου. Αν εκεί, μοναχοί, άλλοι υβρίζουν τον Τατχάγκατα, τον κακολογούν, τον εξοργίζουν, τον ενοχλούν, εκεί, μοναχοί, ο Τατχάγκατα δεν έχει μνησικακία, ούτε δυσφορία, ούτε δυσαρέσκεια στο νου.

«Αν εκεί, μοναχοί, άλλοι τιμούν τον Τατχάγκατα, τον σέβονται, του αποδίδουν ευλάβεια, του δείχνουν ευσέβεια, εκεί, μοναχοί, ο Τατχάγκατα δεν έχει αγαλλίαση, ούτε ευαρέσκεια, ούτε έπαρση στο νου. Αν εκεί, μοναχοί, άλλοι τιμούν τον Τατχάγκατα, τον σέβονται, του αποδίδουν ευλάβεια, του δείχνουν ευσέβεια, εκεί, μοναχοί, ο Τατχάγκατα σκέφτεται έτσι - 'αυτό που παλαιότερα έχει κατανοηθεί πλήρως, σε αυτό τέτοιες πράξεις γίνονται προς εμένα'. Γι' αυτό, μοναχοί, αν άλλοι σας υβρίζουν, σας κακολογούν, σας εξοργίζουν, σας ενοχλούν, εκεί δεν πρέπει να αισθάνεστε μνησικακία, ούτε δυσφορία, ούτε δυσαρέσκεια στο νου. Γι' αυτό, μοναχοί, αν άλλοι σας τιμούν, σας σέβονται, σας αποδίδουν ευλάβεια, σας δείχνουν ευσέβεια, εκεί δεν πρέπει να νιώθετε αγαλλίαση, ούτε ευαρέσκεια, ούτε έπαρση στο νου. Γι' αυτό, μοναχοί, αν άλλοι σας τιμούν, σας σέβονται, σας αποδίδουν ευλάβεια, σας δείχνουν ευσέβεια, εκεί θα πρέπει να σκέφτεστε έτσι - 'αυτό που παλαιότερα έχει κατανοηθεί πλήρως, σε αυτό τέτοιες πράξεις γίνονται προς εμένα'.

247. «Γι' αυτό, μοναχοί, ό,τι δεν είναι δικό σας, αυτό εγκαταλείψτε· αυτό που έχει εγκαταλειφθεί από εσάς θα είναι για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία. Και τι, μοναχοί, δεν είναι δικό σας; Η ύλη, μοναχοί, δεν είναι δική σας, αυτήν εγκαταλείψτε· αυτό που έχει εγκαταλειφθεί από εσάς θα είναι για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία. Το αίσθημα, μοναχοί, δεν είναι δικό σας, αυτό εγκαταλείψτε· αυτό που έχει εγκαταλειφθεί από εσάς θα είναι για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία. Η αντίληψη, μοναχοί, δεν είναι δική σας, αυτήν εγκαταλείψτε· αυτό που έχει εγκαταλειφθεί από εσάς θα είναι για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία. Οι

δραστηριότητες, μοναχοί, δεν είναι δικές σας, αυτές εγκαταλείψτε· αυτές που έχουν εγκαταλειφθεί από εσάς θα είναι για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία. Η συνείδηση, μοναχοί, δεν είναι δική σας, αυτήν εγκαταλείψτε· αυτό που έχει εγκαταλειφθεί από εσάς θα είναι για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία. Τι νομίζετε, μοναχοί, ό,τι χόρτα, ξύλα, κλαδιά και φύλλα υπάρχουν σε αυτό το άλσος του Τζέτα, αν ο κόσμος τα έπαιρνε ή τα έκαιγε ή τα χρησιμοποιούσε όπως ήθελε. Μήπως θα σκεφτόσασταν έτσι - «Ο κόσμος μας παίρνει ή μας καίει ή μας χρησιμοποιεί όπως θέλει»; «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Για ποιο λόγο;» «Διότι αυτό, σεβάσμιε κύριε, δεν είναι ούτε ο εαυτός μας ούτε κάτι που ανήκει σε έναν εαυτό». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ό,τι δεν είναι δικό σας, αυτό εγκαταλείψτε· αυτό που έχει εγκαταλειφθεί από εσάς θα είναι για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία. Και τι, μοναχοί, δεν είναι δικό σας; Η ύλη, μοναχοί, δεν είναι δική σας, αυτήν εγκαταλείψτε· αυτό που έχει εγκαταλειφθεί από εσάς θα είναι για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία. Το αίσθημα, μοναχοί... κ.λπ... η αντίληψη, μοναχοί... οι δραστηριότητες, μοναχοί... κ.λπ... η συνείδηση, μοναχοί, δεν είναι δική σας, αυτήν εγκαταλείψτε· αυτό που έχει εγκαταλειφθεί από εσάς θα είναι για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία.

248. «Έτσι η Διδασκαλία έχει καλά διδαχθεί από εμένα, μοναχοί, σαφής, ανοιχτή, φανερωμένη, χωρίς κουρέλια. Όταν η Διδασκαλία έχει έτσι καλά διδαχθεί από εμένα, μοναχοί, σαφής, ανοιχτή, φανερωμένη, χωρίς κουρέλια, εκείνοι οι μοναχοί που είναι Άξιοι, που έχουν εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, που έχουν ολοκληρώσει την άγια ζωή, που έχουν κάνει αυτό που έπρεπε να γίνει, που έχουν αποθέσει το φορτίο, που έχουν επιτύχει τον δικό τους σκοπό, που έχουν εξαλείψει πλήρως τους δεσμούς του γίνεσθαι, πλήρως απελευθερωμένοι μέσω της τελικής γνώσης, ο κύκλος των επαναγεννήσεων δεν υπάρχει για αυτούς για περιγραφή. Έτσι η Διδασκαλία έχει καλά διδαχθεί από εμένα, μοναχοί, σαφής, ανοιχτή, φανερωμένη, χωρίς κουρέλια. Όταν η Διδασκαλία έχει έτσι καλά διδαχθεί από εμένα, μοναχοί, σαφής, ανοιχτή, φανερωμένη, χωρίς κουρέλια, εκείνοι οι μοναχοί των οποίων οι πέντε κατώτεροι νοητικοί δεσμοί έχουν εγκαταλειφθεί, όλοι αυτοί είναι αυθόρμητα γεννημένοι, εκεί επιτυγχάνουν το τελικό Νιμπάνα, μη υποκείμενοι σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο. Έτσι η Διδασκαλία έχει καλά διδαχθεί από εμένα, μοναχοί, σαφής, ανοιχτή, φανερωμένη, χωρίς κουρέλια. Όταν η Διδασκαλία έχει έτσι καλά διδαχθεί από εμένα, μοναχοί, σαφής, ανοιχτή, φανερωμένη, χωρίς κουρέλια, εκείνοι οι μοναχοί των οποίων οι τρεις νοητικοί δεσμοί έχουν εγκαταλειφθεί, η λαγνεία, το μίσος και η αυταπάτη έχουν εξασθενήσει, όλοι αυτοί είναι άπαξ επιστρέφοντες· επιστρέφοντας μόνο μία φορά σε αυτόν τον κόσμο θα θέσουν τέρμα στον πόνο. Έτσι η Διδασκαλία έχει καλά διδαχθεί από εμένα, μοναχοί, σαφής, ανοιχτή, φανερωμένη, χωρίς κουρέλια. Όταν η Διδασκαλία έχει έτσι καλά διδαχθεί από εμένα, μοναχοί, σαφής, ανοιχτή, φανερωμένη, χωρίς κουρέλια, εκείνοι οι μοναχοί των οποίων οι τρεις νοητικοί δεσμοί έχουν εγκαταλειφθεί, όλοι αυτοί είναι εισερχόμενοι στο ρεύμα, μη υποκείμενοι πλέον σε ξεπεσμό σε κατώτερους κόσμους, βέβαιοι, κατευθυνόμενοι στην ανώτατη φώτιση. Έτσι η Διδασκαλία έχει καλά διδαχθεί από εμένα, μοναχοί, σαφής, ανοιχτή, φανερωμένη, χωρίς κουρέλια. Όταν η Διδασκαλία έχει έτσι καλά διδαχθεί από εμένα, μοναχοί, σαφής, ανοιχτή, φανερωμένη, χωρίς κουρέλια, εκείνοι οι μοναχοί που είναι ακόλουθοι βασιζόμενοι στη Διδασκαλία, ακόλουθοι βασιζόμενοι στην πίστη, όλοι αυτοί είναι κατευθυνόμενοι στην ανώτατη φώτιση. Έτσι η Διδασκαλία έχει καλά διδαχθεί από εμένα, μοναχοί, σαφής, ανοιχτή, φανερωμένη,

χωρίς κουρέλια. Όταν η Διδασκαλία έχει έτσι καλά διδαχθεί από εμένα, μοναχοί, σαφής, ανοιχτή, φανερωμένη, χωρίς κουρέλια, εκείνοι που έχουν απλώς πίστη σε εμένα, απλώς αγάπη, όλοι αυτοί είναι κατευθυνόμενοι στον ευδαιμονικό κόσμο.»

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Αλαγκαντούπαμα, δεύτερη.

3. Η ομιλία για τη μυρμηγκοφωλιά

249. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκείνη την περίοδο ο σεβάσμιος Κουμαρακασσάπα διέμενε στο Άντχαβανα. Τότε κάποια θεότητα, αφού η νύχτα είχε προχωρήσει, με εξαιρετική ομορφιά, φωτίζοντας ολόκληρο το Άντχαβανα, πλησίασε τον σεβάσμιο Κουμαρακασσάπα· αφού πλησίασε, στάθηκε στο πλάι. Στεκόμενη στο πλάι, εκείνη η θεότητα είπε στον σεβάσμιο Κουμαρακασσάπα:

«Μοναχέ, μοναχέ, αυτή η τερμιτοφωλιά καπνίζει τη νύχτα, φλέγεται την ημέρα. Ο βραχμάνος είπε έτσι: "Σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι". Ο σοφός σκάβοντας, παίρνοντας το μαχαίρι, είδε μια μπάρα. "Μια μπάρα, σεβάσμιε κύριε". Ο βραχμάνος είπε έτσι: "Βγάλε τη μπάρα· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι". Ο σοφός σκάβοντας, παίρνοντας το μαχαίρι, είδε έναν βάτραχο. "Ένας βάτραχος, σεβάσμιε κύριε". Ο βραχμάνος είπε έτσι: "Βγάλε τον βάτραχο· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι". Ο σοφός σκάβοντας, παίρνοντας το μαχαίρι, είδε μια διχάλα. "Μια διχάλα, σεβάσμιε κύριε". Ο βραχμάνος είπε έτσι: "Βγάλε τη διχάλα· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι". Ο σοφός σκάβοντας, παίρνοντας το μαχαίρι, είδε ένα κόσκινο. "Ένα κόσκινο, σεβάσμιε κύριε". Ο βραχμάνος είπε έτσι: "Βγάλε το κόσκινο· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι". Ο σοφός σκάβοντας, παίρνοντας το μαχαίρι, είδε μια χελώνα. "Μια χελώνα, σεβάσμιε κύριε". Ο βραχμάνος είπε έτσι: "Βγάλε τη χελώνα· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι". Ο σοφός σκάβοντας, παίρνοντας το μαχαίρι, είδε ένα σφαγείο. "Ένα σφαγείο, σεβάσμιε κύριε". Ο βραχμάνος είπε έτσι: "Βγάλε το σφαγείο· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι". Ο σοφός σκάβοντας, παίρνοντας το μαχαίρι, είδε ένα κομμάτι κρέας. "Ένα κομμάτι κρέας, σεβάσμιε κύριε". Ο βραχμάνος είπε έτσι: "Βγάλε το κομμάτι κρέας· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι". Ο σοφός σκάβοντας, παίρνοντας το μαχαίρι, είδε έναν νάγκα. "Ένας νάγκα, σεβάσμιε κύριε". Ο βραχμάνος είπε έτσι: "Ας μείνει ο νάγκα, μην ενοχλήσεις τον νάγκα· απόδωσε τιμή στον νάγκα"».

«Αυτές τις ερωτήσεις, μοναχέ, αφού πλησιάσεις τον Ευλογημένο, να τον ρωτήσεις, και όπως σου απαντήσει ο Ευλογημένος, έτσι να το θυμάσαι. Δεν βλέπω, μοναχέ, κανέναν στον κόσμο μαζί με τους θεούς, μαζί με τον Μάρα, μαζί με τους Βράχμα, στη γενιά μαζί με τους ασκητές και βραχμάνους, μαζί με θεούς και ανθρώπους, που θα μπορούσε να ικανοποιήσει τον νου με την απάντηση σε αυτές τις ερωτήσεις, εκτός από τον Τατχάγκατα ή έναν μαθητή του Τατχάγκατα, ή αφού ακούσει από εδώ» - αυτά είπε εκείνη η θεότητα. Αφού είπε αυτά, εξαφανίστηκε εκεί ακριβώς.

250. Τότε ο σεβάσμιος Κουμαρακασσάπα, αφού πέρασε εκείνη η νύχτα, πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Κουμαρακασσάπα είπε στον Ευλογημένο: «Αυτή τη νύχτα, σεβάσμιε κύριε, κάποια θεότητα, αφού η νύχτα είχε προχωρήσει, με

εξαιρετική ομορφιά, φωτίζοντας ολόκληρο το Άντχαβανα, πλησίασε εμένα· αφού πλησίασε, στάθηκε στο πλάι. Στεκόμενη στο πλάι, σεβάσμιε κύριε, εκείνη η θεότητα μου είπε: "Μοναχέ, μοναχέ, αυτή η τερμιτοφωλιά καπνίζει τη νύχτα, φλέγεται την ημέρα". Ο βραχμάνος είπε έτσι: "Σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι". Ο σοφός σκάβοντας, παίρνοντας το μαχαίρι... κ.λπ... ή αφού ακούσει από εδώ. Αυτά είπε, σεβάσμιε κύριε, εκείνη η θεότητα. Αφού είπε αυτά, εξαφανίστηκε εκεί ακριβώς. Τι άραγε, σεβάσμιε κύριε, είναι η τερμιτοφωλιά, τι είναι το κάπνισμα τη νύχτα, τι είναι η φλόγα την ημέρα, ποιος είναι ο βραχμάνος, ποιος είναι ο σοφός, τι είναι το μαχαίρι, τι είναι το σκάψιμο, τι είναι η μπάρα, τι είναι ο βάτραχος, τι είναι η διχάλα, τι είναι το κόσκινο, τι είναι η χελώνα, τι είναι το σφαγείο, τι είναι το κομμάτι κρέας, ποιος είναι ο νάγκας;»

251. «'Τερμιτοφωλιά', μοναχέ, αυτή είναι ονομασία αυτού του σώματος που αποτελείται από τα τέσσερα πρωταρχικά υλικά στοιχεία, γεννημένου από μητέρα και πατέρα, θρεμμένου με ρύζι και αρτοπαρασκεύασμα, υποκείμενου στην παροδικότητα, στην τριβή, στη μάλαξη, στη διάλυση και στην αποσύνθεση.

«Ό,τι, μοναχέ, σχετικά με τις δραστηριότητες της ημέρας αναλογίζεται και εξετάζει τη νύχτα - αυτό είναι το κάπνισμα τη νύχτα. Ό,τι, μοναχέ, αφού αναλογίστηκε και εξέτασε τη νύχτα, εφαρμόζει την ημέρα σε δραστηριότητες με το σώμα, την ομιλία και τον νου - αυτή είναι η φλόγα την ημέρα.

«'Βραχμάνος', μοναχέ, αυτή είναι ονομασία του Τατχάγκατα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου. 'Σοφός', μοναχέ, αυτή είναι ονομασία του μοναχού που ασκείται.

«'Μαχαίρι', μοναχέ, αυτή είναι ονομασία της ευγενούς σοφίας. 'Σκάψιμο', μοναχέ, αυτή είναι ονομασία της διέγερσης της ενεργητικότητας.

«'Μπάρα', μοναχέ, αυτή είναι ονομασία της άγνοιας. Σήκωσε τη μπάρα, εγκατάλειψε την άγνοια· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι - αυτό είναι το νόημα αυτού.

«'Βάτραχος', μοναχέ, αυτή είναι ονομασία της οργής και του άγχους. Σήκωσε τον βάτραχο, εγκατάλειψε την οργή και το άγχος· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι - αυτό είναι το νόημα αυτού.

«'Διχάλα', μοναχέ, αυτή είναι ονομασία της σκεπτικιστικής αμφιβολίας. Σήκωσε τη διχάλα, εγκατάλειψε τη σκεπτικιστική αμφιβολία· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι - αυτό είναι το νόημα αυτού.

«'Κόσκινο', μοναχέ, αυτή είναι ονομασία αυτών των πέντε νοητικών εμποδίων, δηλαδή - του νοητικού εμποδίου της ηδονικής επιθυμίας, του νοητικού εμποδίου του θυμού, του νοητικού εμποδίου της νωθρότητας και υπνηλίας, του νοητικού εμποδίου της ανησυχίας και τύψης, του νοητικού εμποδίου της σκεπτικιστικής αμφιβολίας. Σήκωσε το κόσκινο, εγκατάλειψε τα πέντε νοητικά εμπόδια· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι - αυτό είναι το νόημα αυτού.

«'Χελώνα', μοναχέ, αυτή είναι ονομασία αυτών των πέντε συναθροισμάτων της προσκόλλησης, δηλαδή - του συναθροίσματος της προσκόλλησης στην ύλη, του συναθροίσματος της προσκόλλησης στο αίσθημα, του συναθροίσματος της προσκόλλησης στην αντίληψη, του συναθροίσματος της προσκόλλησης στις

δραστηριότητες, του συναθροίσματος της προσκόλλησης στη συνείδηση. Σήκωσε τη χελώνα, εγκατάλειψε τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι - αυτό είναι το νόημα αυτού.

«'Σφαγείο', μοναχέ, αυτή είναι ονομασία αυτών των πέντε ειδών αισθησιακής ηδονής - των μορφών αντιληπτών με το μάτι που είναι επιθυμητές, ευχάριστες, λατρεμένες, αγαπητές, συνδεδεμένες με αισθησιακή ηδονή, γοητευτικές· των ήχων αντιληπτών με το αυτί... κ.λπ... των οσμών αντιληπτών με τη μύτη... κ.λπ... των γεύσεων αντιληπτών με τη γλώσσα... κ.λπ... των απτών αντικειμένων αντιληπτών με το σώμα που είναι επιθυμητά, ευχάριστα, λατρεμένα, αγαπητά, συνδεδεμένα με αισθησιακή ηδονή, γοητευτικά. Σήκωσε το σφαγείο, εγκατάλειψε τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι - αυτό είναι το νόημα αυτού.

«"Κομμάτι κρέας", μοναχέ, αυτή είναι ονομασία της απόλαυσης και του πάθους. Σήκωσε το κομμάτι κρέας, εγκατάλειψε την απόλαυση και το πάθος· σκάψε, σοφέ, παίρνοντας το μαχαίρι - αυτό είναι το νόημα αυτού.

«"Νάγκα", μοναχέ, αυτή είναι ονομασία του μοναχού που έχει εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές. Ας μείνει ο νάγκα, μην ενοχλήσεις τον νάγκα· απόδωσε τιμή στον νάγκα" - αυτό είναι το νόημα αυτού».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Κουμαρακασσάπα, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Βαμμικά, τρίτη.

4. Η ομιλία για τις διαδοχικές άμαξες

252. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στο Ρατζάγκαχα, στο Άλσος των Μπαμπού, στο καταφύγιο σίτισης σκιούρων. Τότε αρκετοί μοναχοί από τη γενέτειρα, αφού ολοκλήρωσαν την απόσυρση κατά την βροχερή εποχή στη γενέτειρα, πλησίασαν τον Ευλογημένο· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισαν στο πλάι. Σε εκείνους τους μοναχούς που κάθονταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό:

«Ποιος άραγε, μοναχοί, στη γενέτειρα μεταξύ των μοναχών από τη γενέτειρα, των συντρόφων στην άγια ζωή, είναι έτσι εκτιμημένος: "ο ίδιος με λίγες επιθυμίες και ομιλητής για τις λίγες επιθυμίες στους μοναχούς, ο ίδιος ικανοποιημένος και ομιλητής για την ικανοποίηση στους μοναχούς, ο ίδιος απομονωμένος και ομιλητής για την απομόνωση στους μοναχούς, ο ίδιος χωρίς συναναστροφές και ομιλητής για την απομόνωση από την κοινωνία στους μοναχούς, ο ίδιος καταβάλλοντας έντονη ενεργητικότητα και ομιλητής για τη διέγερση της ενεργητικότητας στους μοναχούς, ο ίδιος τέλειος στην ηθική και ομιλητής για την τελειότητα στην ηθική στους μοναχούς, ο ίδιος τέλειος στην αυτοσυγκέντρωση και ομιλητής για την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση στους μοναχούς, ο ίδιος τέλειος στη σοφία και ομιλητής για την τελειότητα στη σοφία στους μοναχούς, ο ίδιος τέλειος στην απελευθέρωση και ομιλητής για την τελειότητα στην απελευθέρωση στους μοναχούς, ο ίδιος τέλειος στη γνώση και ενόραση της απελευθέρωσης και ομιλητής για την τελειότητα στη γνώση και ενόραση της απελευθέρωσης στους μοναχούς, νουθετητής, διδάσκαλος, επιδεικνύων, παρακινητής, ενθαρρυντής, ευχαριστών τους συντρόφους στην άγια ζωή";» «Ο σεβάσμιος ονόματι Πούννα Μαντανιπούττα, σεβάσμιε κύριε, στη

γενέτειρα μεταξύ των μοναχών από τη γενέτειρα, των συντρόφων στην άγια ζωή, είναι έτσι εκτιμημένος: "ο ίδιος με λίγες επιθυμίες και ομιλητής για τις λίγες επιθυμίες στους μοναχούς, ο ίδιος ικανοποιημένος... κ.λπ... νουθετητής, διδάσκαλος, επιδεικνύων, παρακινητής, ενθαρρυντής, ευχαριστών τους συντρόφους στην άγια ζωή".»

253. Εκείνη την περίοδο ο σεβάσμιος Σαριπούττα καθόταν όχι μακριά από τον Ευλογημένο. Τότε στον σεβάσμιο Σαριπούττα ήρθε αυτή η σκέψη: «Τι κέρδος για τον σεβάσμιο Πούννα Μαντανιπούττα, τι καλό κέρδος για τον σεβάσμιο Πούννα Μαντανιπούττα, του οποίου οι νοήμονες σύντροφοι στην άγια ζωή επαινούν σημείο προς σημείο μπροστά στον Διδάσκαλο, και ο Διδάσκαλος εκφράζει ευχαριστίες γι' αυτό. Ίσως κάποτε κι εμείς να συναντούσαμε τον σεβάσμιο Πούννα Μαντανιπούττα, ίσως να γινόταν κάποια συνομιλία».

254. Τότε ο Ευλογημένος, αφού διέμεινε στο Ρατζάγκαχα όσο επιθυμούσε, αναχώρησε για περιπλάνηση προς τη Σαβάτθι. Περιπλανώμενος σταδιακά, έφτασε στη Σαβάτθι. Εκεί ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Ο σεβάσμιος Πούννα Μαντανιπούττα άκουσε - «Ο Ευλογημένος, λένε, έφτασε στη Σαβάτθι· διαμένει στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα».

255. Τότε ο σεβάσμιος Πούννα Μαντανιπούττα, αφού τακτοποίησε το κατάλυμά του και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, αναχώρησε για περιπλάνηση προς τη Σαβάτθι. Περιπλανώμενος σταδιακά, πλησίασε τη Σαβάτθι, το άλσος του Τζέτα, το μοναστήρι του Ανάθαπίντικα, εκεί που ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Τον σεβάσμιο Πούννα Μαντανιπούττα που καθόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος δίδαξε, παρακίνησε, ενθάρρυνε και ευχαρίστησε με μια ομιλία για το Ντάμμα. Τότε ο σεβάσμιος Πούννα Μαντανιπούττα, αφού διδάχθηκε, παρακινήθηκε, ενθαρρύνθηκε και ευχαριστήθηκε από τον Ευλογημένο με μια ομιλία για το Ντάμμα, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και κατευθύνθηκε προς το Άντχαβανα για ημερήσια διαμονή.

256. Τότε κάποιος μοναχός πλησίασε τον σεβάσμιο Σαριπούττα· αφού πλησίασε, είπε στον σεβάσμιο Σαριπούττα: «Ο μοναχός ονόματι Πούννα Μαντανιπούττα, τον οποίο εσύ, φίλε Σαριπούττα, συχνά επαινούσες, αφού διδάχθηκε, παρακινήθηκε, ενθαρρύνθηκε και ευχαριστήθηκε από τον Ευλογημένο με μια ομιλία για το Ντάμμα, αφού χάρηκε και ευχαρίστησε για τα λόγια του Ευλογημένου, σηκώθηκε από τη θέση του, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθε κρατώντας τον στα δεξιά του και αναχώρησε προς το Άντχαβανα για ημερήσια διαμονή».

Τότε ο σεβάσμιος Σαριπούττα, βιαστικά, αφού πήρε το ύφασμα καθίσματος, ακολούθησε τον σεβάσμιο Πούννα Μαντανιπούττα από κοντά, κοιτάζοντας το κεφάλι του. Τότε ο σεβάσμιος Πούννα Μαντανιπούττα, αφού μπήκε στο Άντχαβανα, κάθισε για ημερήσια διαμονή στη βάση κάποιου δένδρου. Και ο σεβάσμιος Σαριπούττα, αφού μπήκε στο Άντχαβανα, κάθισε για ημερήσια διαμονή στη βάση κάποιου δένδρου.

Τότε ο σεβάσμιος Σαριπούττα, την απογευματινή περίοδο της ημέρας, αφού βγήκε από την απομόνωση, πλησίασε τον σεβάσμιο Πούννα Μαντανιπούττα· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον σεβάσμιο Πούννα Μαντανιπούττα. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και

αξιωματικόν συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε στον σεβάσμιο Πούννα Μαντανιπούττα:

257. «Ασκούμε εμείς, φίλε, την άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο;»

«Ναι, φίλε».

«Τι λοιπόν, φίλε, ασκείται η άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο με σκοπό τον εξαγνισμό της ηθικής;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι όμως, φίλε, ασκείται η άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο με σκοπό τον εξαγνισμό της συνείδησης;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι λοιπόν, φίλε, ασκείται η άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο με σκοπό τον εξαγνισμό της άποψης;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι όμως, φίλε, ασκείται η άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο με σκοπό τον εξαγνισμό της υπέρβασης της αβεβαιότητας;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι λοιπόν, φίλε, ασκείται η άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο με σκοπό τον εξαγνισμό της γνώσης και ενόρασης για το τι είναι οδός και τι δεν είναι οδός;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι όμως, φίλε, ασκείται η άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο με σκοπό τον εξαγνισμό της γνώσης και ενόρασης της πρακτικής;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι λοιπόν, φίλε, ασκείται η άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο με σκοπό τον εξαγνισμό της γνώσης και ενόρασης;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι λοιπόν, φίλε, ασκείται η άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο με σκοπό τον εξαγνισμό της ηθικής;» - έτσι ερωτηθείς λες 'όχι βέβαια, φίλε'. 'Τι όμως, φίλε, ασκείται η άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο με σκοπό τον εξαγνισμό της συνείδησης;» - έτσι ερωτηθείς λες 'όχι βέβαια, φίλε'. 'Τι λοιπόν, φίλε, με σκοπό τον εξαγνισμό της άποψης... κ.λπ... με σκοπό τον εξαγνισμό της υπέρβασης της αβεβαιότητας... κ.λπ... με σκοπό τον εξαγνισμό της γνώσης και ενόρασης για το τι είναι οδός και τι δεν είναι οδός... κ.λπ... με σκοπό τον εξαγνισμό της γνώσης και ενόρασης της πρακτικής... κ.λπ... τι λοιπόν, φίλε, ασκείται η άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο με σκοπό τον εξαγνισμό της γνώσης και ενόρασης;» - έτσι ερωτηθείς λες 'όχι βέβαια, φίλε'. Με ποιον σκοπό λοιπόν, φίλε, ασκείται η άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο;» «Με σκοπό το τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση, φίλε, ασκείται η άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο».

«Τι λοιπόν, φίλε, ο εξαγνισμός της ηθικής είναι το τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι όμως, φίλε, ο εξαγνισμός της συνείδησης είναι το τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι λοιπόν, φίλε, ο εξαγνισμός της άποψης είναι το τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι όμως, φίλε, ο εξαγνισμός της υπέρβασης της αβεβαιότητας είναι το τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι λοιπόν, φίλε, ο εξαγνισμός της γνώσης και ενόρασης για το τι είναι οδός και τι δεν είναι οδός είναι το τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι όμως, φίλε, ο εξαγνισμός της γνώσης και ενόρασης της πρακτικής είναι το τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι λοιπόν, φίλε, ο εξαγνισμός της γνώσης και ενόρασης είναι το τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι όμως, φίλε, χωρίς αυτές τις καταστάσεις υπάρχει τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση;»

«Όχι βέβαια, φίλε».

«Τι λοιπόν, φίλε, ο εξαγνισμός της ηθικής είναι το τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση;» - έτσι ερωτηθείς λες 'όχι βέβαια, φίλε'. 'Τι όμως, φίλε, ο εξαγνισμός της συνείδησης είναι το τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση;» - έτσι ερωτηθείς λες 'όχι βέβαια, φίλε'. 'Τι λοιπόν, φίλε, ο εξαγνισμός της άποψης είναι το τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση;... κ.λπ... ο εξαγνισμός της υπέρβασης της αβεβαιότητας... ο εξαγνισμός της γνώσης και ενόρασης για το τι είναι οδός και τι δεν είναι οδός... ο εξαγνισμός της γνώσης και ενόρασης της πρακτικής... 'τι λοιπόν, φίλε, ο εξαγνισμός της γνώσης και ενόρασης είναι το τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση;» - έτσι ερωτηθείς λες 'όχι βέβαια, φίλε'. 'Τι όμως, φίλε, χωρίς αυτές τις καταστάσεις υπάρχει τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση;» - έτσι ερωτηθείς λες 'όχι βέβαια, φίλε'. Πώς λοιπόν, φίλε, πρέπει να κατανοηθεί το νόημα αυτών που ειπώθηκαν;»

258. «Αν, φίλε, ο Ευλογημένος όριζε τον εξαγνισμό της ηθικής ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση, θα όριζε αυτό που έχει προσκόλληση ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση. Αν, φίλε, ο Ευλογημένος όριζε τον εξαγνισμό της συνείδησης ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση, θα όριζε αυτό που έχει προσκόλληση ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση. Αν, φίλε, ο Ευλογημένος όριζε τον εξαγνισμό της άποψης ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση, θα όριζε αυτό που έχει προσκόλληση

ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση. Αν, φίλε, ο Ευλογημένος όριζε τον εξαγνισμό μέσω της υπέρβασης της αβεβαιότητας ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση, θα όριζε αυτό που έχει προσκόλληση ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση. Αν, φίλε, ο Ευλογημένος όριζε τον εξαγνισμό της γνώσης και ενόρασης για το τι είναι οδός και τι δεν είναι οδός ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση, θα όριζε αυτό που έχει προσκόλληση ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση. Αν, φίλε, ο Ευλογημένος όριζε τον εξαγνισμό της γνώσης και ενόρασης της πρακτικής ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση, θα όριζε αυτό που έχει προσκόλληση ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση. Αν, φίλε, ο Ευλογημένος όριζε τον εξαγνισμό της γνώσης και ενόρασης ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση, θα όριζε αυτό που έχει προσκόλληση ως τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση. Αν, φίλε, χωρίς αυτές τις καταστάσεις υπήρχε τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση, ο κοινός άνθρωπος θα επιτύγχανε το τελικό Νιμπάνα. Διότι, φίλε, ο κοινός άνθρωπος είναι χωρίς αυτές τις καταστάσεις. Τότε λοιπόν, φίλε, θα σου δώσω μια παρομοίωση· με μια παρομοίωση μερικοί νοήμονες άνθρωποι εδώ κατανοούν το νόημα αυτού που ειπώθηκε.

259. «Όπως, φίλε, αν στον βασιλιά Πασενάντι της Κοσάλα, ενώ διέμενε στη Σαβάτθι, προέκυπτε κάποια επείγουσα υπόθεση στη Σακέτα. Γι' αυτόν θα ετοίμαζαν επτά άμαξες με εκπαιδευμένα άλογα μεταξύ της Σαβάτθι και της Σακέτα. Τότε λοιπόν, φίλε, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα, αφού έβγαινε από τη Σαβάτθι, από την πύλη του εσωτερικού παλατιού, θα ανέβαινε στην πρώτη άμαξα, με την πρώτη άμαξα θα έφτανε στη δεύτερη άμαξα, θα παρατούσε την πρώτη άμαξα και θα ανέβαινε στη δεύτερη άμαξα. Με τη δεύτερη άμαξα θα έφτανε στην τρίτη άμαξα, θα παρατούσε τη δεύτερη άμαξα και θα ανέβαινε στην τρίτη άμαξα. Με την τρίτη άμαξα θα έφτανε στην τέταρτη άμαξα, θα παρατούσε την τρίτη άμαξα και θα ανέβαινε στην τέταρτη άμαξα. Με την τέταρτη άμαξα θα έφτανε στην πέμπτη άμαξα, θα παρατούσε την τέταρτη άμαξα και θα ανέβαινε στην πέμπτη άμαξα. Με την πέμπτη άμαξα θα έφτανε στην έκτη άμαξα, θα παρατούσε την πέμπτη άμαξα και θα ανέβαινε στην έκτη άμαξα. Με την έκτη άμαξα θα έφτανε στην έβδομη άμαξα, θα παρατούσε την έκτη άμαξα και θα ανέβαινε στην έβδομη άμαξα. Με την έβδομη άμαξα θα έφτανε στη Σακέτα, στην πύλη του εσωτερικού παλατιού. Αυτόν, όταν έφτανε στην πύλη του εσωτερικού παλατιού, οι φίλοι και σύμβουλοι, οι συγγενείς και ομόαιμοι θα τον ρωτούσαν έτσι - "Με αυτή την άμαξα εσύ, μεγάλε βασιλιά, έφτασες από τη Σαβάτθι στη Σακέτα, στην πύλη του εσωτερικού παλατιού;" Πώς απαντώντας, φίλε, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα θα απαντούσε σωστά;»

«Έτσι απαντώντας, φίλε, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα θα απαντούσε σωστά - "Εδώ σε μένα, ενώ διέμενα στη Σαβάτθι, προέκυψε κάποια επείγουσα υπόθεση στη Σακέτα. Γι' αυτό σε μένα ετοίμασαν επτά άμαξες με εκπαιδευμένα άλογα μεταξύ της Σαβάτθι και της Σακέτα. Τότε εγώ, αφού έβγηκα από τη Σαβάτθι, από την πύλη του εσωτερικού παλατιού, ανέβηκα στην πρώτη άμαξα. Με την πρώτη άμαξα έφτασα στη δεύτερη άμαξα, παράτησα την πρώτη άμαξα και ανέβηκα στη δεύτερη άμαξα. Με τη δεύτερη άμαξα έφτασα στην τρίτη άμαξα, παράτησα τη δεύτερη άμαξα και ανέβηκα στην τρίτη άμαξα. Με την τρίτη άμαξα έφτασα στην τέταρτη άμαξα, παράτησα την τρίτη άμαξα και ανέβηκα στην τέταρτη άμαξα. Με την τέταρτη άμαξα έφτασα στην πέμπτη άμαξα, παράτησα την τέταρτη άμαξα και ανέβηκα στην πέμπτη άμαξα. Με την πέμπτη άμαξα έφτασα στην έκτη άμαξα, παράτησα την πέμπτη άμαξα και ανέβηκα στην έκτη άμαξα. Με την έκτη άμαξα έφτασα στην έβδομη άμαξα,

παράτησα την έκτη άμαξα και ανέβηκα στην έβδομη άμαξα. Με την έβδομη άμαξα έφτασα στη Σακέτα, στην πύλη του εσωτερικού παλατιού". Έτσι απαντώντας, φίλε, ο βασιλιάς Πασενάντι της Κοσάλα θα απαντούσε σωστά».

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, φίλε, ο εξαγνισμός της ηθικής είναι μόνο για τον σκοπό του εξαγνισμού της συνείδησης, ο εξαγνισμός της συνείδησης είναι μόνο για τον σκοπό του εξαγνισμού της άποψης, ο εξαγνισμός της άποψης είναι μόνο για τον σκοπό του εξαγνισμού της υπέρβασης της αβεβαιότητας, ο εξαγνισμός της υπέρβασης της αβεβαιότητας είναι μόνο για τον σκοπό του εξαγνισμού της γνώσης και ενόρασης για το τι είναι οδός και τι δεν είναι οδός, ο εξαγνισμός της γνώσης και ενόρασης για το τι είναι οδός και τι δεν είναι οδός είναι μόνο για τον σκοπό του εξαγνισμού της γνώσης και ενόρασης της πρακτικής, ο εξαγνισμός της γνώσης και ενόρασης της πρακτικής είναι μόνο για τον σκοπό του εξαγνισμού της γνώσης και ενόρασης, ο εξαγνισμός της γνώσης και ενόρασης είναι μόνο για τον σκοπό του τελικού Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση. Με σκοπό το τελικό Νιμπάνα χωρίς προσκόλληση, φίλε, ασκείται η άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο».

260. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε στον σεβάσμιο Πούννα Μαντανιπούττα: «Ποιο είναι το όνομα του σεβασμίου, και πώς οι σύντροφοι στην άγια ζωή γνωρίζουν τον σεβάσμιο;» «Πούννα είναι το όνομά μου, φίλε· και Μαντανιπούττα με γνωρίζουν οι σύντροφοι στην άγια ζωή». «Θαυμαστό, φίλε, εκπληκτικό, φίλε! Όπως συμβαίνει με έναν πολυμαθή μαθητή που κατανοεί τέλεια τη διδαχή του Διδασκάλου, ακριβώς έτσι από τον σεβάσμιο Πούννα Μαντανιπούττα βαθιές ερωτήσεις απαντήθηκαν σημείο προς σημείο. Τι κέρδος για τους συντρόφους στην άγια ζωή, τι καλό κέρδος για τους συντρόφους στην άγια ζωή, που έχουν την ευκαιρία να δουν τον σεβάσμιο Πούννα Μαντανιπούττα, που έχουν την ευκαιρία να τον υπηρετήσουν. Ακόμη κι αν οι σύντροφοι στην άγια ζωή με ένα υφασμάτινο μαξιλαράκι στο κεφάλι τους μεταφέροντάς τον είχαν την ευκαιρία να τον δουν, είχαν την ευκαιρία να τον υπηρετήσουν, θα ήταν κέρδος γι' αυτούς, θα ήταν καλή τύχη γι' αυτούς· είναι κέρδος και για μας, είναι καλή τύχη και για μας, που έχουμε την ευκαιρία να δούμε τον σεβάσμιο Πούννα Μαντανιπούττα, που έχουμε την ευκαιρία να τον υπηρετήσουμε».

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Πούννα Μαντανιπούττα είπε στον σεβάσμιο Σαριπούττα: «Ποιο είναι το όνομα του σεβασμίου, και πώς οι σύντροφοι στην άγια ζωή γνωρίζουν τον σεβάσμιο;» «Ουπατίσσα είναι το όνομά μου, φίλε· και Σαριπούττα με γνωρίζουν οι σύντροφοι στην άγια ζωή». «Συζητώντας λοιπόν πράγματι, αγαπητέ, με έναν μαθητή ίσο με τον Διδάσκαλο, δεν γνωρίζαμε - 'ο σεβάσμιος Σαριπούττα'. Αν πράγματι γνωρίζαμε 'ο σεβάσμιος Σαριπούττα', ούτε τόσα δεν θα μας ερχόταν να πούμε. Θαυμαστό, φίλε, εκπληκτικό, φίλε! Όπως συμβαίνει με έναν πολυμαθή μαθητή που κατανοεί τέλεια τη διδαχή του Διδασκάλου, ακριβώς έτσι από τον σεβάσμιο Σαριπούττα βαθιές ερωτήσεις τέθηκαν σημείο προς σημείο. Τι κέρδος για τους συντρόφους στην άγια ζωή, τι καλό κέρδος για τους συντρόφους στην άγια ζωή, που έχουν την ευκαιρία να δουν τον σεβάσμιο Σαριπούττα, που έχουν την ευκαιρία να τον υπηρετήσουν. Ακόμη κι αν οι σύντροφοι στην άγια ζωή με ένα υφασμάτινο μαξιλαράκι στο κεφάλι τους μεταφέροντάς τον είχαν την ευκαιρία να τον δουν, είχαν την ευκαιρία να τον υπηρετήσουν, θα ήταν κέρδος γι' αυτούς, θα ήταν καλή

τύχη γι' αυτούς· είναι κέρδος και για μας, είναι καλή τύχη και για μας, που έχουμε την ευκαιρία να δούμε τον σεβάσμιο Σαριπούττα, που έχουμε την ευκαιρία να τον υπηρετήσουμε».

Έτσι αυτοί οι δύο μεγάλοι ελέφαντες εξέφρασαν αμοιβαίες ευχαριστίες για τα καλά ειπωμένα λόγια του ενός προς τον άλλον.

Τέλος της ομιλίας Ρατχαβινίτα, τέταρτη.

5. Η ομιλία για το δόλωμα

261. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μοναχοί». «Σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

«Δεν σπέρνει, μοναχοί, ο κυνηγός δόλωμα για τα ελάφια - "ας καταναλώνουν τα ελάφια αυτό το δόλωμα που έσπειρα και ας έχουν μακρά ζωή, να είναι όμορφα και να συντηρούνται για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα". Αλλά έτσι, μοναχοί, ο κυνηγός σπέρνει δόλωμα για τα ελάφια - "τα ελάφια, αφού πλησιάσουν αυτό το δόλωμα που έσπειρα, μαγεμένα θα τρώνε τις τροφές, τρώγοντας τις τροφές μαγεμένα θα περιπέσουν σε ματαιότητα, όντας μεθυσμένα θα περιπέσουν σε αμέλεια, όντας αμελή θα γίνουν υποχείρια σε αυτό το δόλωμα".

262. «Εκεί, μοναχοί, τα πρώτα ελάφια, αφού πλησίασαν εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός, μαγεμένα έτρωγαν τις τροφές· αυτά εκεί, τρώγοντας τις τροφές μαγεμένα, περιέπεσαν σε ματαιότητα· όντας μεθυσμένα περιέπεσαν σε αμέλεια· όντας αμελή έγιναν υποχείρια του κυνηγού σε εκείνο το δόλωμα. Έτσι, μοναχοί, τα πρώτα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού.

263. «Εκεί, μοναχοί, τα δεύτερα ελάφια σκέφτηκαν μαζί έτσι: 'Εκείνα τα πρώτα ελάφια, αφού πλησίασαν εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός, μαγεμένα έτρωγαν τις τροφές. Αυτά εκεί, τρώγοντας τις τροφές μαγεμένα, περιέπεσαν σε ματαιότητα· όντας μεθυσμένα περιέπεσαν σε αμέλεια· όντας αμελή έγιναν υποχείρια του κυνηγού σε εκείνο το δόλωμα. Έτσι εκείνα τα πρώτα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού. Γιατί να μην απέχουμε πλήρως από την τροφή του δολώματος, και αφού απέχουμε από την απόλαυση του κινδύνου, να εισέλθουμε σε δασικές περιοχές και να διαμένουμε εκεί;' Αυτά απείχαν πλήρως από την τροφή του δολώματος, και αφού απείχαν από την απόλαυση του κινδύνου, εισήλθαν σε δασικές περιοχές και διέμεναν εκεί. Τον τελευταίο μήνα του καλοκαιριού, με την εξαφάνιση του χόρτου και του νερού, το σώμα τους έφτασε σε ακραία ισχύτητα. Όταν το σώμα τους έφτασε σε ακραία ισχύτητα, η δύναμη και η ενεργητικότητά τους παρήκμασε. Όταν η δύναμη και η ενεργητικότητά τους παρήκμασε, επέστρεψαν σε εκείνο το ίδιο δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός. Αυτά εκεί, αφού πλησίασαν, μαγεμένα έτρωγαν τις τροφές. Αυτά εκεί, τρώγοντας τις τροφές μαγεμένα, περιέπεσαν σε ματαιότητα· όντας μεθυσμένα περιέπεσαν σε αμέλεια· όντας αμελή έγιναν υποχείρια του κυνηγού σε εκείνο το δόλωμα. Έτσι, μοναχοί, και τα δεύτερα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού.

264. «Εκεί, μοναχοί, τα τρίτα ελάφια σκέφτηκαν μαζί έτσι: 'Εκείνα τα πρώτα ελάφια εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός... κ.λπ... Έτσι εκείνα τα πρώτα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού. Και εκείνα τα δεύτερα ελάφια σκέφτηκαν μαζί έτσι: Εκείνα τα πρώτα ελάφια εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός... κ.λπ... Έτσι εκείνα τα πρώτα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού. Γιατί να μην απέχουμε πλήρως από την τροφή του δολώματος, και αφού απέχουμε από την απόλαυση του κινδύνου, να εισέλθουμε σε δασικές περιοχές και να διαμένουμε εκεί;' Αυτά απείχαν πλήρως από την τροφή του δολώματος, και αφού απείχαν από την απόλαυση του κινδύνου, εισήλθαν σε δασικές περιοχές και διέμεναν εκεί. Τον τελευταίο μήνα του καλοκαιριού, με την εξαφάνιση του χόρτου και του νερού, το σώμα τους έφτασε σε ακραία ισχνότητα. Όταν το σώμα τους έφτασε σε ακραία ισχνότητα, η δύναμη και η ενεργητικότητά τους παρήκμασε. Όταν η δύναμη και η ενεργητικότητά τους παρήκμασε, επέστρεψαν σε εκείνο το ίδιο δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός. Αυτά εκεί, αφού πλησίασαν, μαγεμένα έτρωγαν τις τροφές. Αυτά εκεί, τρώγοντας τις τροφές μαγεμένα, περιέπεσαν σε ματαιότητα· όντας μεθυσμένα περιέπεσαν σε αμέλεια· όντας αμελή έγιναν υποχείρια του κυνηγού σε εκείνο το δόλωμα. Έτσι και τα δεύτερα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού. Γιατί να μην εγκατασταθούμε κοντά σε εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός και να φτιάξουμε εκεί τον τόπο διαμονής μας. Αφού φτιάξουμε εκεί τον τόπο διαμονής μας, θα τρώμε τις τροφές από εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός χωρίς να πλησιάζουμε, χωρίς να είμαστε μαγεμένα· τρώγοντας τις τροφές χωρίς να πλησιάζουμε, χωρίς να είμαστε μαγεμένα, δεν θα περιπέσουμε σε ματαιότητα· μη όντας μεθυσμένα δεν θα περιπέσουμε σε αμέλεια· όντας επιμελή δεν θα γίνουμε υποχείρια του κυνηγού σε εκείνο το δόλωμα.' Αυτά εγκαταστάθηκαν κοντά σε εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός και έφτιαξαν εκεί τον τόπο διαμονής τους. Αφού έφτιαξαν εκεί τον τόπο διαμονής τους, έτρωγαν τις τροφές από εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός χωρίς να πλησιάζουν, χωρίς να είναι μαγεμένα· αυτά εκεί, τρώγοντας τις τροφές χωρίς να πλησιάζουν, χωρίς να είναι μαγεμένα, δεν περιέπεσαν σε ματαιότητα· μη όντας μεθυσμένα δεν περιέπεσαν σε αμέλεια· όντας επιμελή δεν έγιναν υποχείρια του κυνηγού σε εκείνο το δόλωμα.

«Εκεί, μοναχοί, στον κυνηγό και στην ακολουθία του κυνηγού ήρθε αυτή η σκέψη: 'Αυτά τα τρίτα ελάφια είναι δόλια, πανούργα· αυτά τα τρίτα ελάφια είναι σαν κάτοχοι υπερφυσικής δύναμης, σαν μη ανθρώπινα όντα· καταναλώνουν αυτό το δόλωμα που σπείραμε, και δεν γνωρίζουμε ούτε από πού έρχονται ούτε πού πηγαίνουν. Γιατί να μην περικυκλώσουμε αυτό το δόλωμα που σπείραμε με μεγάλα δίχτυα από ξύλα ολόγυρα σε μεγάλη έκταση - ίσως να δούμε τον τόπο διαμονής των τρίτων ελαφιών, εκεί όπου πηγαίνουν για καταφύγιο.' Αυτοί περικύκλωσαν εκείνο το δόλωμα που σπείραμε με μεγάλα δίχτυα από ξύλα ολόγυρα σε μεγάλη έκταση. Είδαν, μοναχοί, ο κυνηγός και η ακολουθία του κυνηγού τον τόπο διαμονής των τρίτων ελαφιών, εκεί όπου πήγαιναν για καταφύγιο. Έτσι, μοναχοί, και τα τρίτα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού.

265. «Εκεί, μοναχοί, τα τέταρτα ελάφια σκέφτηκαν μαζί έτσι: 'Εκείνα τα πρώτα ελάφια... κ.λπ... Έτσι εκείνα τα πρώτα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού. Και εκείνα τα δεύτερα ελάφια σκέφτηκαν μαζί έτσι: 'Εκείνα τα πρώτα ελάφια... κ.λπ... Έτσι εκείνα τα πρώτα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού. Γιατί να μην απέχουμε πλήρως από την τροφή του δολώματος, και αφού απέχουμε από την απόλαυση του

κινδύνου, να εισέλθουμε σε δασικές περιοχές και να διαμένουμε εκεί;' Αυτά απείχαν πλήρως από την τροφή του δολώματος... κ.λπ... Έτσι και τα δεύτερα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού. Και εκείνα τα τρίτα ελάφια σκέφτηκαν μαζί έτσι: 'Εκείνα τα πρώτα ελάφια... κ.λπ... Έτσι εκείνα τα πρώτα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού. Και εκείνα τα δεύτερα ελάφια σκέφτηκαν μαζί έτσι: 'Εκείνα τα πρώτα ελάφια... κ.λπ... Έτσι εκείνα τα πρώτα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού. Γιατί να μην απέχουμε πλήρως από την τροφή του δολώματος, και αφού απέχουμε από την απόλαυση του κινδύνου, να εισέλθουμε σε δασικές περιοχές και να διαμένουμε εκεί;' Αυτά απείχαν πλήρως από την τροφή του δολώματος... κ.λπ... Έτσι και τα δεύτερα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού. Γιατί να μην εγκατασταθούμε κοντά σε εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός και να φτιάξουμε εκεί τον τόπο διαμονής μας. Αφού φτιάξουμε εκεί τον τόπο διαμονής μας, θα τρώμε τις τροφές από εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός χωρίς να πλησιάζουμε, χωρίς να είμαστε μαγεμένα· τρώγοντας τις τροφές χωρίς να πλησιάζουμε, χωρίς να είμαστε μαγεμένα, δεν θα περιπέσουμε σε ματαιότητα· μη όντας μεθυσμένα δεν θα περιπέσουμε σε αμέλεια· όντας επιμελή δεν θα γίνουμε υποχείρια του κυνηγού σε εκείνο το δόλωμα.' Αυτά εγκαταστάθηκαν κοντά σε εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός και έφτιαξαν εκεί τον τόπο διαμονής τους. Αφού έφτιαξαν εκεί τον τόπο διαμονής τους, έτρωγαν τις τροφές από εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός χωρίς να πλησιάζουν, χωρίς να είναι μαγεμένα· αυτά εκεί, τρώγοντας τις τροφές χωρίς να πλησιάζουν, χωρίς να είναι μαγεμένα, δεν περιέπεσαν σε ματαιότητα· μη όντας μεθυσμένα δεν περιέπεσαν σε αμέλεια· όντας επιμελή δεν έγιναν υποχείρια του κυνηγού σε εκείνο το δόλωμα.

«Εκεί, στον κυνηγό και στην ακολουθία του κυνηγού ήρθε αυτή η σκέψη: 'Αυτά τα τρίτα ελάφια είναι δόλια, πανούργα· αυτά τα τρίτα ελάφια είναι σαν κάτοχοι υπερφυσικής δύναμης, σαν μη ανθρώπινα όντα· καταναλώνουν αυτό το δόλωμα που σείραμε. Και δεν γνωρίζουμε ούτε από πού έρχονται ούτε πού πηγαίνουν. Γιατί να μην περικυκλώσουμε αυτό το δόλωμα που σείραμε με μεγάλα δίχτυα από ξύλα ολόγυρα σε μεγάλη έκταση - ίσως να δούμε τον τόπο διαμονής των τρίτων ελαφιών, εκεί όπου πηγαίνουν για καταφύγιο.' Αυτοί περικύκλωσαν εκείνο το δόλωμα που σείραμε με μεγάλα δίχτυα από ξύλα ολόγυρα σε μεγάλη έκταση. Είδαν ο κυνηγός και η ακολουθία του κυνηγού τον τόπο διαμονής των τρίτων ελαφιών, εκεί όπου πήγαιναν για καταφύγιο. Έτσι και τα τρίτα ελάφια δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού. Γιατί να μην φτιάξουμε τον τόπο διαμονής μας εκεί όπου δεν πηγαίνει ο κυνηγός και η ακολουθία του κυνηγού. Αφού φτιάξουμε εκεί τον τόπο διαμονής μας, θα τρώμε τις τροφές από εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός χωρίς να πλησιάζουμε, χωρίς να είμαστε μαγεμένα· τρώγοντας τις τροφές χωρίς να πλησιάζουμε, χωρίς να είμαστε μαγεμένα, δεν θα περιπέσουμε σε ματαιότητα· μη όντας μεθυσμένα δεν θα περιπέσουμε σε αμέλεια· όντας επιμελή δεν θα γίνουμε υποχείρια του κυνηγού σε εκείνο το δόλωμα.' Αυτά έφτιαξαν τον τόπο διαμονής τους εκεί όπου δεν πηγαίνει ο κυνηγός και η ακολουθία του κυνηγού. Αφού έφτιαξαν εκεί τον τόπο διαμονής τους, έτρωγαν τις τροφές από εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο κυνηγός χωρίς να πλησιάζουν, χωρίς να είναι μαγεμένα· αυτά εκεί, τρώγοντας τις τροφές χωρίς να πλησιάζουν, χωρίς να είναι μαγεμένα, δεν περιέπεσαν σε ματαιότητα· μη όντας μεθυσμένα δεν περιέπεσαν σε αμέλεια· όντας επιμελή δεν έγιναν υποχείρια του κυνηγού σε εκείνο το δόλωμα.

«Εκεί, μοναχοί, στον κυνηγό και στην ακολουθία του κυνηγού ήρθε αυτή η σκέψη: 'Αυτά τα τέταρτα ελάφια είναι δόλια, πανούργα· αυτά τα τέταρτα ελάφια είναι σαν κάτοχοι υπερφυσικής δύναμης, σαν μη ανθρώπινα όντα. Καταναλώνουν αυτό το δόλωμα που σπείραμε, και δεν γνωρίζουμε ούτε από πού έρχονται ούτε πού πηγαίνουν. Γιατί να μην περικυκλώσουμε αυτό το δόλωμα που σπείραμε με μεγάλα δίχτυα από ξύλα ολόγυρα σε μεγάλη έκταση - ίσως να δούμε τον τόπο διαμονής των τέταρτων ελαφιών, εκεί όπου πηγαίνουν για καταφύγιο.' Αυτοί περικύκλωσαν εκείνο το δόλωμα που σπείραμε με μεγάλα δίχτυα από ξύλα ολόγυρα σε μεγάλη έκταση. Δεν είδαν, μοναχοί, ο κυνηγός και η ακολουθία του κυνηγού τον τόπο διαμονής των τέταρτων ελαφιών, εκεί όπου πήγαιναν για καταφύγιο. Εκεί, μοναχοί, στον κυνηγό και στην ακολουθία του κυνηγού ήρθε αυτή η σκέψη: 'Αν ενοχλήσουμε τα τέταρτα ελάφια, αυτά ενοχλημένα θα ενοχλήσουν άλλα, αυτά ενοχλημένα θα ενοχλήσουν άλλα. Έτσι όλα τα ελάφια θα εγκαταλείψουν αυτό το δόλωμα που σπείραμε. Γιατί να μην αδιαφορήσουμε για τα τέταρτα ελάφια;' Αδιαφόρησαν, μοναχοί, ο κυνηγός και η ακολουθία του κυνηγού για τα τέταρτα ελάφια. Έτσι, μοναχοί, τα τέταρτα ελάφια απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του κυνηγού.

266. «Αυτή η παρομοίωση έγινε από μένα, μοναχοί, για να γίνει κατανοητό το νόημα. Και αυτό είναι το νόημα εδώ - 'δόλωμα', μοναχοί, αυτή είναι ονομασία αυτών των πέντε ειδών αισθησιακής ηδονής. 'Κυνηγός', μοναχοί, αυτή είναι ονομασία του Μάρα του πονηρού. 'Ακολουθία του κυνηγού', μοναχοί, αυτή είναι ονομασία της ακολουθίας του Μάρα. 'Κοπάδι ελαφιών', μοναχοί, αυτή είναι ονομασία των ασκητών και βραχμάνων.

267. «Εκεί, μοναχοί, οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι, αφού πλησίασαν εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα, μαγεμένοι έτρωγαν τις τροφές. Αυτοί εκεί, τρώγοντας τις τροφές μαγεμένοι, περιέπεσαν σε ματαιότητα· όντας μεθυσμένοι περιέπεσαν σε αμέλεια· όντας αμελείς έγιναν υποχείρια του Μάρα σε εκείνο το δόλωμα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα. Έτσι, μοναχοί, οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Όπως εκείνα τα πρώτα ελάφια, μοναχοί, έτσι σε αυτό το παρόμοιο παράδειγμα εγώ μιλώ για αυτούς τους πρώτους ασκητές και βραχμάνους.

268. «Εκεί, μοναχοί, οι δεύτεροι ασκητές και βραχμάνοι σκέφτηκαν μαζί έτσι: 'Εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι, αφού πλησίασαν εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα, μαγεμένοι έτρωγαν τις τροφές. Αυτοί εκεί, τρώγοντας τις τροφές μαγεμένοι, περιέπεσαν σε ματαιότητα· όντας μεθυσμένοι περιέπεσαν σε αμέλεια· όντας αμελείς έγιναν υποχείρια του Μάρα σε εκείνο το δόλωμα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα. Έτσι εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Γιατί να μην απέχουμε πλήρως από την τροφή του δολώματος και τα κοσμικά δελεάσματα, και αφού απέχουμε από την απόλαυση του κινδύνου, να εισέλθουμε σε δασικές περιοχές και να διαμένουμε εκεί;' Αυτοί απέιχαν πλήρως από την τροφή του δολώματος και τα κοσμικά δελεάσματα, και αφού απέιχαν από την απόλαυση του κινδύνου, να εισέλθουν σε δασικές περιοχές και να διαμένουν εκεί. Αυτοί απέιχαν πλήρως από την τροφή του δολώματος και τα κοσμικά δελεάσματα, και αφού απέιχαν από την απόλαυση του κινδύνου, εισήλθαν σε δασικές περιοχές και διέμεναν εκεί. Αυτοί εκεί έτρωγαν λαχανικά, έτρωγαν κεχρί, έτρωγαν άγριο ρύζι, έτρωγαν απορρίμματα δέρματος, έτρωγαν βρύα, έτρωγαν πίτουρα, έτρωγαν καμένο ρύζι από

τον πάτο της κατσαρόλας, έτρωγαν πίτα σησαμιού, έτρωγαν χορτάρι, έτρωγαν κοπριά αγελάδας, συντηρούνταν με ρίζες και καρπούς του δάσους τρώγοντας πεσμένους καρπούς.

«Τον τελευταίο μήνα του καλοκαιριού, με την εξαφάνιση του χόρτου και του νερού, το σώμα τους έφτασε σε ακραία ισχνότητα. Όταν το σώμα τους έφτασε σε ακραία ισχνότητα, η δύναμη και η ενεργητικότητά τους παρήκμασε. Όταν η δύναμη και η ενεργητικότητά τους παρήκμασε, η απελευθέρωση του νου παρήκμασε. Όταν η απελευθέρωση του νου παρήκμασε, επέστρεψαν σε εκείνο το ίδιο δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα. Αυτά εκεί, αφού πλησίασαν, μαγεμένα έτρωγαν τις τροφές. Αυτοί εκεί, τρώγοντας τις τροφές μαγεμένοι, περιέπεσαν σε ματαιότητα· όντας μεθυσμένοι περιέπεσαν σε αμέλεια· όντας αμελείς έγιναν υποχείρια του Μάρα σε εκείνο το δόλωμα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα. Έτσι, μοναχοί, και οι δεύτεροι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Όπως εκείνα τα δεύτερα ελάφια, μοναχοί, έτσι σε αυτό το παρόμοιο παράδειγμα εγώ μιλώ για αυτούς τους δεύτερους ασκητές και βραχμάνους.

269. «Εκεί, μοναχοί, οι τρίτοι ασκητές και βραχμάνοι σκέφτηκαν μαζί έτσι: 'Εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι, εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα... κ.λπ... Έτσι εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Και εκείνοι οι δεύτεροι ασκητές και βραχμάνοι σκέφτηκαν μαζί έτσι: 'Εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι, εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα... κ.λπ... Έτσι εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Γιατί να μην απέχουμε πλήρως από την τροφή του δολώματος και τα κοσμικά δελεάσματα, και αφού απέχουμε από την απόλαυση του κινδύνου, να εισέλθουμε σε δασικές περιοχές και να διαμένουμε εκεί;' Αυτοί απείχαν πλήρως από την τροφή του δολώματος και τα κοσμικά δελεάσματα. Αφού απείχαν από την απόλαυση του κινδύνου, εισήλθαν σε δασικές περιοχές και διέμεναν εκεί. Αυτοί εκεί έτρωγαν λαχανικά... κ.λπ... τρώγοντας πεσμένους καρπούς. Τον τελευταίο μήνα του καλοκαιριού, με την εξαφάνιση του χόρτου και του νερού, το σώμα τους έφτασε σε ακραία ισχνότητα. Όταν το σώμα τους έφτασε σε ακραία ισχνότητα, η δύναμη και η ενεργητικότητά τους παρήκμασε· όταν η δύναμη και η ενεργητικότητά τους παρήκμασε, η απελευθέρωση του νου παρήκμασε· όταν η απελευθέρωση του νου παρήκμασε, επέστρεψαν σε εκείνο το ίδιο δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα. Αυτά εκεί, αφού πλησίασαν, μαγεμένα έτρωγαν τις τροφές. Αυτοί εκεί, τρώγοντας τις τροφές μαγεμένοι, περιέπεσαν σε ματαιότητα· όντας μεθυσμένοι περιέπεσαν σε αμέλεια· όντας αμελείς έγιναν υποχείρια του Μάρα σε εκείνο το δόλωμα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα. Έτσι και οι δεύτεροι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Γιατί να μην εγκατασταθούμε κοντά σε εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα και να φτιάξουμε εκεί τον τόπο διαμονής μας. Αφού φτιάξουμε εκεί τον τόπο διαμονής μας, θα τρώμε τις τροφές από εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα χωρίς να πλησιάζουμε, χωρίς να είμαστε μαγεμένοι· τρώγοντας τις τροφές χωρίς να πλησιάζουμε, χωρίς να είμαστε

μαγεμένοι, δεν θα περιπέσουμε σε ματαιότητα· μη όντας μεθυσμένοι δεν θα περιπέσουμε σε αμέλεια· όντας επιμελείς δεν θα γίνουμε υποχείρια του Μάρα σε εκείνο το δόλωμα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα.'»

«Αυτοί εγκαταστάθηκαν κοντά σε εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα και έφτιαξαν εκεί τον τόπο διαμονής τους. Αφού έφτιαξαν εκεί τον τόπο διαμονής τους, έτρωγαν τις τροφές από εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα χωρίς να πλησιάζουν, χωρίς να είναι μαγεμένοι. Αυτοί εκεί, τρώγοντας τις τροφές χωρίς να πλησιάζουν, χωρίς να είναι μαγεμένοι, δεν περιέπεσαν σε ματαιότητα· μη όντας μεθυσμένοι δεν περιέπεσαν σε αμέλεια· όντας επιμελείς δεν έγιναν υποχείρια του Μάρα σε εκείνο το δόλωμα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα. Αλλά όμως είχαν τέτοιες απόψεις: 'ο κόσμος είναι αιώνιος', ή 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος', 'ο κόσμος είναι πεπερασμένος', ή 'ο κόσμος είναι άπειρος'. 'η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα', ή 'η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο'. 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο', ή 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', ή 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο', ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Έτσι, μοναχοί, και οι τρίτοι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Όπως εκείνα τα τρίτα ελάφια, μοναχοί, έτσι σε αυτό το παρόμοιο παράδειγμα εγώ μιλώ για αυτούς τους τρίτους ασκητές και βραχμάνους.

270. «Εκεί, μοναχοί, οι τέταρτοι ασκητές και βραχμάνοι σκέφτηκαν μαζί έτσι: 'Εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα... κ.λπ... Έτσι εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Και εκείνοι οι δεύτεροι ασκητές και βραχμάνοι σκέφτηκαν μαζί έτσι: 'Εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι... κ.λπ... Έτσι εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Γιατί να μην απέχουμε πλήρως από την τροφή του δολώματος και τα κοσμικά δελεάσματα, και αφού απέχουμε από την απόλαυση του κινδύνου, να εισέλθουμε σε δασικές περιοχές και να διαμένουμε εκεί;' Αυτοί απέιχαν πλήρως από την τροφή του δολώματος και τα κοσμικά δελεάσματα... κ.λπ... Έτσι και οι δεύτεροι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Και εκείνοι οι τρίτοι ασκητές και βραχμάνοι σκέφτηκαν μαζί έτσι: 'Εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι... κ.λπ... Έτσι εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Και εκείνοι οι δεύτεροι ασκητές και βραχμάνοι σκέφτηκαν μαζί έτσι: 'Εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι... κ.λπ... Έτσι εκείνοι οι πρώτοι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Γιατί να μην απέχουμε πλήρως από την τροφή του δολώματος και τα κοσμικά δελεάσματα, και αφού απέχουμε από την απόλαυση του κινδύνου, να εισέλθουμε σε δασικές περιοχές και να διαμένουμε εκεί;' Αυτοί απέιχαν πλήρως από την τροφή του δολώματος και τα κοσμικά δελεάσματα... κ.λπ... Έτσι και οι δεύτεροι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Γιατί να μην εγκατασταθούμε κοντά σε εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα και να φτιάξουμε εκεί τον τόπο διαμονής μας. Αφού φτιάξουμε εκεί τον τόπο διαμονής μας, θα τρώμε τις τροφές από εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα χωρίς να πλησιάζουμε, χωρίς να είμαστε μαγεμένοι· τρώγοντας τις τροφές χωρίς να πλησιάζουμε, χωρίς να είμαστε

μαγεμένοι, δεν θα περιπέσουμε σε ματαιότητα· μη όντας μεθυσμένοι δεν θα περιπέσουμε σε αμέλεια· όντας επιμελείς δεν θα γίνουμε υποχείρια του Μάρα σε εκείνο το δόλωμα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα.'

«Αυτοί εγκαταστάθηκαν κοντά σε εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα και έφτιαξαν εκεί τον τόπο διαμονής τους. Αφού έφτιαξαν εκεί τον τόπο διαμονής τους, έτρωγαν τις τροφές από εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα χωρίς να πλησιάζουν, χωρίς να είναι μαγεμένοι. Αυτοί εκεί, τρώγοντας τις τροφές χωρίς να πλησιάζουν, χωρίς να είναι μαγεμένοι, δεν περιέπεσαν σε ματαιότητα. Μη όντας μεθυσμένοι δεν περιέπεσαν σε αμέλεια. Όντας επιμελείς δεν έγιναν υποχείρια του Μάρα σε εκείνο το δόλωμα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα. Αλλά όμως είχαν τέτοιες απόψεις: 'ο κόσμος είναι αιώνιος'... κ.λπ... 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Έτσι και οι τρίτοι ασκητές και βραχμάνοι δεν απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Γιατί να μην φτιάξουμε τον τόπο διαμονής μας εκεί όπου δεν πηγαίνει ο Μάρα και η ακολουθία του Μάρα. Αφού φτιάξουμε εκεί τον τόπο διαμονής μας, θα τρώμε τις τροφές από εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα χωρίς να πλησιάζουμε, χωρίς να είμαστε μαγεμένοι· τρώγοντας τις τροφές χωρίς να πλησιάζουμε, χωρίς να είμαστε μαγεμένοι, δεν θα περιπέσουμε σε ματαιότητα· μη όντας μεθυσμένοι δεν θα περιπέσουμε σε αμέλεια· όντας επιμελείς δεν θα γίνουμε υποχείρια του Μάρα σε εκείνο το δόλωμα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα.'

«Αυτοί έφτιαξαν τον τόπο διαμονής τους εκεί όπου δεν πηγαίνει ο Μάρα και η ακολουθία του Μάρα. Αφού έφτιαξαν εκεί τον τόπο διαμονής τους, έτρωγαν τις τροφές από εκείνο το δόλωμα που έσπειρε ο Μάρα και εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα χωρίς να πλησιάζουν, χωρίς να είναι μαγεμένοι· αυτοί εκεί, τρώγοντας τις τροφές χωρίς να πλησιάζουν, χωρίς να είναι μαγεμένοι, δεν περιέπεσαν σε ματαιότητα· μη όντας μεθυσμένοι δεν περιέπεσαν σε αμέλεια· όντας επιμελείς δεν έγιναν υποχείρια του Μάρα σε εκείνο το δόλωμα και σε εκείνα τα κοσμικά δελεάσματα. Έτσι, μοναχοί, οι τέταρτοι ασκητές και βραχμάνοι απελευθερώθηκαν από την υπερφυσική δύναμη του Μάρα. Όπως εκείνα τα τέταρτα ελάφια, μοναχοί, έτσι σε αυτό το παρόμοιο παράδειγμα εγώ μιλώ για αυτούς τους τέταρτους ασκητές και βραχμάνους.

271. «Και πού δεν πηγαίνει ο Μάρα και η ακολουθία του Μάρα, μοναχοί;Εδώ, μοναχοί, ένας μοναχός, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, μοναχός που τύφλωσε τον Μάρα, που αφού κατέστρεψε το μάτι του Μάρα χωρίς ίχνος, έγινε αόρατος στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με την απαλλαγή από την αγαλλίαση, παραμένει με αταραξία, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, και βιώνει σωματική ευτυχία, αυτό που οι ευγενείς περιγράφουν ως 'αυτός που έχει αταραξία και μνήμη, που διαμένει στην ευτυχία', έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης και με την εγκατάλειψη του πόνου, και με την προηγούμενη πάροδο της ευαρέσκειας και της δυσαρέσκειας, έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο και την εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με την πλήρη υπέρβαση των αντιλήψεων της υλικής μορφής, με την πάροδο των αντιλήψεων της αποστροφής, με τη μη προσοχή στις αντιλήψεις της ποικιλομορφίας, σκεπτόμενος 'άπειρος είναι ο χώρος', έχοντας επιτύχει το επίπεδο του άπειρου χώρου, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο του άπειρου χώρου, σκεπτόμενος 'άπειρη είναι η συνείδηση', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, σκεπτόμενος 'δεν υπάρχει τίποτε', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μηδαμινότητας, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μηδαμινότητας, έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, έχοντας επιτύχει την παύση της αντίληψης και του αισθήματος, διαμένει. Και έχοντας δει με τη σοφία, οι νοητικές διαφθορές του έχουν εξαλειφθεί. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, μοναχός που τύφλωσε τον Μάρα, που αφού κατέστρεψε το μάτι του Μάρα χωρίς ίχνος, έγινε αόρατος στον Κακό, αυτός που έχει διαβεί την προσκόλληση στον κόσμο».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Νιβάπα, πέμπτη.

6. Η ομιλία για το σωρό των παγίδων

272. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Τότε ο Ευλογημένος, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μπήκε στη Σαβάτθι για προσφερόμενη τροφή. Τότε αρκετοί μοναχοί πήγαν εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Άναντα· αφού πλησίασαν, είπαν στον σεβάσμιο Άναντα: «Εδώ και πολύ καιρό δεν έχουμε ακούσει, φίλε Άναντα, μια ομιλία σχετική με τη Διδασκαλία μπροστά στον Ευλογημένο. Καλώς, φίλε Άναντα, να λάβουμε μια ομιλία σχετική με τη Διδασκαλία για ακρόαση μπροστά

στον Ευλογημένο». «Τότε, σεβάσμιοι, πηγαίνετε στο ερημητήριο του βραχμάνου Ραμμάκα· ίσως να λάβετε μια ομιλία σχετική με τη Διδασκαλία για ακρόαση μπροστά στον Ευλογημένο». «Ναι, φίλε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον σεβάσμιο Άναντα.

Τότε ο Ευλογημένος, αφού περπάτησε στη Σαβάτθι για προσφερόμενη τροφή, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Άναντα: «Πάμε, Άναντα, θα κατευθυνθούμε προς το Πουμπάραμα, στο ανάκτορο της μητέρας του Μιγκάρα, για ημερήσια διαμονή». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο σεβάσμιος Άναντα στον Ευλογημένο. Τότε ο Ευλογημένος μαζί με τον σεβάσμιο Άναντα πήγε στο Πουμπάραμα, στο ανάκτορο της μητέρας του Μιγκάρα, για ημερήσια διαμονή. Τότε ο Ευλογημένος, την απογευματινή περίοδο της ημέρας, αφού βγήκε από την απομόνωση, απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Άναντα: «Πάμε, Άναντα, θα κατευθυνθούμε προς το ανατολικό πρόπυλο για να δροσίσουμε τα μέλη μας». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο σεβάσμιος Άναντα στον Ευλογημένο.

273. Τότε ο Ευλογημένος μαζί με τον σεβάσμιο Άναντα πήγε στο ανατολικό πρόπυλο για να δροσίσει τα μέλη του. Αφού δρόσισε τα μέλη του στο ανατολικό πρόπυλο και βγήκε, στάθηκε με έναν μόνο χιτώνα στεγνώνοντας τα μέλη του. Τότε ο σεβάσμιος Άναντα είπε στον Ευλογημένο: «Αυτό, σεβάσμιε κύριε, είναι το ερημητήριο του βραχμάνου Ραμμάκα, όχι μακριά. Γοητευτικό, σεβάσμιε κύριε, είναι το ερημητήριο του βραχμάνου Ραμμάκα· χαριτωμένο, σεβάσμιε κύριε, είναι το ερημητήριο του βραχμάνου Ραμμάκα. Καλό θα ήταν, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος να πάει στο ερημητήριο του βραχμάνου Ραμμάκα από συμπόνια». Ο Ευλογημένος αποδέχθηκε με σιωπή.

Τότε ο Ευλογημένος πήγε στο ερημητήριο του βραχμάνου Ραμμάκα. Εκείνη την περίοδο αρκετοί μοναχοί ήταν συγκεντρωμένοι στο ερημητήριο του βραχμάνου Ραμμάκα για μια ομιλία σχετική με τη Διδασκαλία. Τότε ο Ευλογημένος στάθηκε στο εξωτερικό πρόπυλο της πόρτας περιμένοντας το τέλος της ομιλίας. Τότε ο Ευλογημένος, γνωρίζοντας το τέλος της ομιλίας, έβηξε και χτύπησε τον σύρτη. Εκείνοι οι μοναχοί άνοιξαν την πόρτα για τον Ευλογημένο. Τότε ο Ευλογημένος, αφού μπήκε στο ερημητήριο του βραχμάνου Ραμμάκα, κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα. Αφού κάθισε, ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Για ποιο θέμα, μοναχοί, συζητάτε τώρα που είστε συγκεντρωμένοι εδώ· και ποια ήταν η συζήτηση που διακόπηκε;» «Σχετικά με τον ίδιο τον Ευλογημένο, σεβάσμιε κύριε, ήταν η ομιλία σχετική με τη Διδασκαλία που διακόπηκε, και τότε έφτασε ο Ευλογημένος». «Καλώς, μοναχοί! Αυτό, μοναχοί, είναι πρόπον για εσάς, γιους καλών οικογενειών που με πίστη εγκαταλείψατε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, να συγκεντρώνεστε για μια ομιλία σχετική με τη Διδασκαλία. Όταν συγκεντρώνεστε, μοναχοί, δύο πράγματα πρέπει να γίνονται - είτε ομιλία σχετική με τη Διδασκαλία, είτε ευγενής σιωπή».

274. «Υπάρχουν αυτές οι δύο αναζητήσεις, μοναχοί - η ευγενής αναζήτηση και η μη ευγενής αναζήτηση.

«Και ποια, μοναχοί, είναι η μη ευγενής αναζήτηση; Εδώ, μοναχοί, κάποιος όντας ο ίδιος υποκείμενος στη γέννηση αναζητά αυτό που είναι υποκείμενο στη γέννηση, όντας ο ίδιος υποκείμενος στο γήρας αναζητά αυτό που είναι υποκείμενο στο γήρας, όντας ο ίδιος υποκείμενος στην ασθένεια αναζητά αυτό που είναι υποκείμενο στην ασθένεια, όντας ο ίδιος υποκείμενος στον θάνατο αναζητά αυτό που είναι

υποκείμενο στον θάνατο, όντας ο ίδιος υποκείμενος στη λύπη αναζητά αυτό που είναι υποκείμενο στη λύπη, όντας ο ίδιος υποκείμενος στη μόλυνση αναζητά αυτό που είναι υποκείμενο στη μόλυνση.

«Και τι, μοναχοί, θα λέγατε ότι είναι υποκείμενο στη γέννηση;Γιοι και σύζυγος, μοναχοί, είναι υποκείμενοι στη γέννηση, δούλες και δούλοι είναι υποκείμενοι στη γέννηση, κατσίκες και πρόβατα είναι υποκείμενα στη γέννηση, κόκορες και χοίροι είναι υποκείμενοι στη γέννηση, ελέφαντες, βόδια, άλογα και φοράδες είναι υποκείμενα στη γέννηση, χρυσός και ασήμι είναι υποκείμενα στη γέννηση. Αυτές οι προσκολλήσεις, μοναχοί, είναι υποκείμενες στη γέννηση. Σε αυτές αυτός με λαχτάρα, με πάθος, με υπερβολή, όντας ο ίδιος υποκείμενος στη γέννηση αναζητά αυτό που είναι υποκείμενο στη γέννηση.

«Και τι, μοναχοί, θα λέγατε ότι είναι υποκείμενο στο γήρας;Γιοι και σύζυγος, μοναχοί, είναι υποκείμενοι στο γήρας, δούλες και δούλοι είναι υποκείμενοι στο γήρας, κατσίκες και πρόβατα είναι υποκείμενα στο γήρας, κόκορες και χοίροι είναι υποκείμενοι στο γήρας, ελέφαντες, βόδια, άλογα και φοράδες είναι υποκείμενα στο γήρας, χρυσός και ασήμι είναι υποκείμενα στο γήρας. Αυτές οι προσκολλήσεις, μοναχοί, είναι υποκείμενες στο γήρας. Σε αυτές αυτός με λαχτάρα, με πάθος, με υπερβολή, όντας ο ίδιος υποκείμενος στο γήρας αναζητά αυτό που είναι υποκείμενο στο γήρας.

«Και τι, μοναχοί, θα λέγατε ότι είναι υποκείμενο στην ασθένεια;Γιοι και σύζυγος, μοναχοί, είναι υποκείμενοι στην ασθένεια, δούλες και δούλοι είναι υποκείμενοι στην ασθένεια, κατσίκες και πρόβατα είναι υποκείμενα στην ασθένεια, κόκορες και χοίροι είναι υποκείμενοι στην ασθένεια, ελέφαντες, βόδια, άλογα και φοράδες είναι υποκείμενα στην ασθένεια. Αυτές οι προσκολλήσεις, μοναχοί, είναι υποκείμενες στην ασθένεια. Σε αυτές αυτός με λαχτάρα, με πάθος, με υπερβολή, όντας ο ίδιος υποκείμενος στην ασθένεια αναζητά αυτό που είναι υποκείμενο στην ασθένεια.

«Και τι, μοναχοί, θα λέγατε ότι είναι υποκείμενο στον θάνατο;Γιοι και σύζυγος, μοναχοί, είναι υποκείμενοι στον θάνατο, δούλες και δούλοι είναι υποκείμενοι στον θάνατο, κατσίκες και πρόβατα είναι υποκείμενα στον θάνατο, κόκορες και χοίροι είναι υποκείμενοι στον θάνατο, ελέφαντες, βόδια, άλογα και φοράδες είναι υποκείμενα στον θάνατο. Αυτές οι προσκολλήσεις, μοναχοί, είναι υποκείμενες στον θάνατο. Σε αυτές αυτός με λαχτάρα, με πάθος, με υπερβολή, όντας ο ίδιος υποκείμενος στον θάνατο αναζητά αυτό που είναι υποκείμενο στον θάνατο.

«Και τι, μοναχοί, θα λέγατε ότι είναι υποκείμενο στη λύπη;Γιοι και σύζυγος, μοναχοί, είναι υποκείμενοι στη λύπη, δούλες και δούλοι είναι υποκείμενοι στη λύπη, κατσίκες και πρόβατα είναι υποκείμενα στη λύπη, κόκορες και χοίροι είναι υποκείμενοι στη λύπη, ελέφαντες, βόδια, άλογα και φοράδες είναι υποκείμενα στη λύπη. Αυτές οι προσκολλήσεις, μοναχοί, είναι υποκείμενες στη λύπη. Σε αυτές αυτός με λαχτάρα, με πάθος, με υπερβολή, όντας ο ίδιος υποκείμενος στη λύπη αναζητά αυτό που είναι υποκείμενο στη λύπη.

«Και τι, μοναχοί, θα λέγατε ότι είναι υποκείμενο στη μόλυνση;Γιοι και σύζυγος, μοναχοί, είναι υποκείμενοι στη μόλυνση, δούλες και δούλοι είναι υποκείμενοι στη μόλυνση, κατσίκες και πρόβατα είναι υποκείμενα στη μόλυνση, κόκορες και χοίροι είναι υποκείμενοι στη μόλυνση, ελέφαντες, βόδια, άλογα και φοράδες είναι υποκείμενα στη μόλυνση, χρυσός και ασήμι είναι υποκείμενα στη μόλυνση. Αυτές οι

προσκολλήσεις, μοναχοί, είναι υποκείμενες στη μόλυνση. Σε αυτές αυτές με λαχτάρα, με πάθος, με υπερβολή, όντας ο ίδιος υποκείμενος στη μόλυνση αναζητά αυτό που είναι υποκείμενο στη μόλυνση. Αυτή, μοναχοί, είναι η μη ευγενής αναζήτηση.

275. «Και ποια, μοναχοί, είναι η ευγενής αναζήτηση; Εδώ, μοναχοί, κάποιος όντας ο ίδιος υποκείμενος στη γέννηση, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στη γέννηση, αναζητά το αγέννητο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στο γήρας, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στο γήρας, αναζητά το χωρίς γήρας, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στην ασθένεια, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στην ασθένεια, αναζητά το χωρίς ασθένεια, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στον θάνατο, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στον θάνατο, αναζητά το αθάνατο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στη λύπη, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στη λύπη, αναζητά το χωρίς λύπη, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στη μόλυνση, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στη μόλυνση, αναζητά το αμόλυντο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα. Αυτή, μοναχοί, είναι η ευγενής αναζήτηση.

276. «Κι εγώ, μοναχοί, πριν ακόμα από την ανώτατη φώτιση, όταν δεν είχα ακόμα αφυπνιστεί πλήρως, όντας ακόμα Μπόντχισαττα, όντας ο ίδιος υποκείμενος στη γέννηση αναζητούσα αυτό που είναι υποκείμενο στη γέννηση, όντας ο ίδιος υποκείμενος στο γήρας αναζητούσα αυτό που είναι υποκείμενο στο γήρας, όντας ο ίδιος υποκείμενος στην ασθένεια αναζητούσα αυτό που είναι υποκείμενο στην ασθένεια, όντας ο ίδιος υποκείμενος στον θάνατο αναζητούσα αυτό που είναι υποκείμενο στον θάνατο, όντας ο ίδιος υποκείμενος στη λύπη αναζητούσα αυτό που είναι υποκείμενο στη λύπη, όντας ο ίδιος υποκείμενος στη μόλυνση αναζητούσα αυτό που είναι υποκείμενο στη μόλυνση. Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - "Γιατί άραγε εγώ όντας ο ίδιος υποκείμενος στη γέννηση αναζητώ αυτό που είναι υποκείμενο στη γέννηση, όντας ο ίδιος υποκείμενος στο γήρας... κ.λπ... όντας υποκείμενος στην ασθένεια... όντας υποκείμενος στον θάνατο... όντας υποκείμενος στη λύπη... όντας ο ίδιος υποκείμενος στη μόλυνση αναζητώ αυτό που είναι υποκείμενο στη μόλυνση; Γιατί να μην αναζητήσω εγώ, όντας ο ίδιος υποκείμενος στη γέννηση, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στη γέννηση, το αγέννητο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στο γήρας, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στο γήρας, να αναζητήσω το χωρίς γήρας, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στην ασθένεια, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στην ασθένεια, να αναζητήσω το χωρίς ασθένεια, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στον θάνατο, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στον θάνατο, να αναζητήσω το αθάνατο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στη λύπη, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στη λύπη, να αναζητήσω το χωρίς λύπη, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στη μόλυνση, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στη μόλυνση,

να αναζητήσω το αμόλυντο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα;"

277. «Έτσι εγώ, μοναχοί, αργότερα, ενώ ήμουν ακόμα νέος με κατάμαυρα μαλλιά, προικισμένος με ευλογημένη νεότητα, στην πρώτη περίοδο της ζωής μου, παρά τη θέληση των γονιών μου που είχαν δακρυσμένα πρόσωπα και έκλαιγαν, αφού ξύρισα τα μαλλιά και τα γένια μου και ντύθηκα με ώχρινα ρούχα, εγκατέλειψα την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Έχοντας αναχωρήσει έτσι, αναζητώντας τι είναι το καλό, αναζητώντας την ανυπέρβλητη εξαιρετη κατάσταση ειρήνης, πλησίασα τον Αλάρα Καλάμα. Αφού πλησίασα, είπα στον Αλάρα Καλάμα: «Επιθυμώ, φίλε Καλάμα, να ζήσω την άγια ζωή σε αυτή τη Διδασκαλία και διαγωγή». Όταν αυτό ειπώθηκε, μοναχοί, ο Αλάρα Καλάμα μου είπε: «Ας παραμείνει ο σεβάσμιος· τέτοια είναι αυτή η διδασκαλία, όπου ένας νοήμων άνθρωπος σε σύντομο χρόνο μπορεί ο ίδιος με άμεση γνώση να συνειδητοποιήσει τη διδαχή του δασκάλου του, έχοντας επιτύχει, να παραμείνει». Έτσι εγώ, μοναχοί, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, εξέμαθα εκείνη τη διδασκαλία. Έτσι εγώ, μοναχοί, μόνο με το κούνημα των χειλιών, μόνο με την επανάληψη αυτών που ειπώθηκαν, διακήρυττα τον ισχυρισμό της γνώσης και τον ισχυρισμό του πρεσβύτερου, και δήλωνα «γνωρίζω, βλέπω», εγώ και άλλοι. Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - «Ο Αλάρα Καλάμα δεν διακηρύσσει αυτή τη διδασκαλία μόνο με απλή πίστη, λέγοντας "έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω"· σίγουρα ο Αλάρα Καλάμα διαμένει γνωρίζοντας και βλέποντας αυτή τη διδασκαλία».

«Τότε εγώ, μοναχοί, πλησίασα τον Αλάρα Καλάμα· αφού πλησίασα, είπα στον Αλάρα Καλάμα: «Σε ποιο βαθμό, φίλε Καλάμα, διακηρύσσεις αυτή τη διδασκαλία λέγοντας "έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω";» Όταν αυτό ειπώθηκε, μοναχοί, ο Αλάρα Καλάμα διακήρυξε το επίπεδο της μηδαμινότητας. Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - «Δεν έχει μόνο ο Αλάρα Καλάμα πίστη, κι εγώ έχω πίστη· δεν έχει μόνο ο Αλάρα Καλάμα ενεργητικότητα, κι εγώ έχω ενεργητικότητα· δεν έχει μόνο ο Αλάρα Καλάμα μνήμη, κι εγώ έχω μνήμη· δεν έχει μόνο ο Αλάρα Καλάμα αυτοσυγκέντρωση, κι εγώ έχω αυτοσυγκέντρωση· δεν έχει μόνο ο Αλάρα Καλάμα σοφία, κι εγώ έχω σοφία. Γιατί να μην αγωνιστώ για την πραγμάτωση εκείνης της διδασκαλίας που ο Αλάρα Καλάμα διακηρύσσει λέγοντας "έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω";» Έτσι εγώ, μοναχοί, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση εκείνη τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει, διέμενα.

«Τότε εγώ, μοναχοί, πλησίασα τον Αλάρα Καλάμα· αφού πλησίασα, είπα στον Αλάρα Καλάμα:

«Σε αυτό το βαθμό, φίλε Καλάμα, διακηρύσσεις αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει;»

«Σε αυτό το βαθμό πράγματι, φίλε, διακηρύσσω αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει».

«Κι εγώ πράγματι, φίλε, σε αυτό το βαθμό διαμένω έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτή τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει».

«Είμαστε τυχεροί, φίλε, είναι καλή τύχη για μας, φίλε, που βλέπουμε έναν τέτοιο σεβάσμιο σύντροφο στην άγια ζωή. Έτσι τη διδασκαλία που εγώ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακηρύττω, αυτή τη διδασκαλία εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις. Τη διδασκαλία που εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις, αυτή τη διδασκαλία εγώ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακηρύττω. Έτσι τη διδασκαλία που εγώ γνωρίζω, αυτή τη διδασκαλία εσύ γνωρίζεις· τη διδασκαλία που εσύ γνωρίζεις, αυτή τη διδασκαλία εγώ γνωρίζω. Έτσι όπως είμαι εγώ, τέτοιος είσαι εσύ· όπως είσαι εσύ, τέτοιος είμαι εγώ. Έλα τώρα, φίλε, και οι δύο μαζί ως φροντίζουμε αυτή την ομάδα». Έτσι λοιπόν, μοναχοί, ο Αλάρ Καλάμα, ενώ ήταν ο δάσκαλός μου, εμένα που ήμουν μαθητευόμενος με τοποθέτησε ίσο με τον εαυτό του, και με τίμησε με υψηλή τιμή. Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - «Αυτή η διδασκαλία δεν οδηγεί στην αποστασιοποίηση, δεν οδηγεί στο μη πάθος, δεν οδηγεί στην παύση, δεν οδηγεί στη γαλήνη, δεν οδηγεί στην άμεση γνώση, δεν οδηγεί στην ανώτατη φώτιση, δεν οδηγεί στο Νιμπάνα, αλλά μόνο στην επαναγέννηση στο επίπεδο της μηδαμινότητας». Έτσι εγώ, μοναχοί, μη ικανοποιούμενος με αυτή τη διδασκαλία, αποστασιοποιούμενος από αυτή τη διδασκαλία, έφυγα.

278. «Έτσι εγώ, μοναχοί, αναζητώντας τι είναι το καλό, αναζητώντας την ανυπερβλήτη εξαίρετη κατάσταση ειρήνης, πλησίασα τον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα· αφού πλησίασα, είπα στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα: "Επιθυμώ, φίλε, να ζήσω την άγια ζωή σε αυτή τη Διδασκαλία και διαγωγή". Όταν αυτό ειπώθηκε, μοναχοί, ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, μου είπε: «Ας παραμείνει ο σεβάσμιος· τέτοια είναι αυτή η διδασκαλία, όπου ένας νοήμων άνθρωπος σε σύντομο χρόνο μπορεί ο ίδιος με άμεση γνώση να συνειδητοποιήσει τη διδαχή του δασκάλου του, έχοντας επιτύχει, να παραμείνει». Έτσι εγώ, μοναχοί, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, εξέμαθα εκείνη τη διδασκαλία. Έτσι εγώ, μοναχοί, μόνο με το κούνημα των χειλιών, μόνο με την επανάληψη αυτών που ειπώθηκαν, διακήρυττα τον ισχυρισμό της γνώσης και τον ισχυρισμό του πρεσβύτερου, και δήλωνα «γνωρίζω, βλέπω», εγώ και άλλοι. Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - "Ο Ράμα δεν διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία μόνο με απλή πίστη, λέγοντας 'έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω'· σίγουρα ο Ράμα διέμενε γνωρίζοντας και βλέποντας αυτή τη διδασκαλία".

«Τότε εγώ, μοναχοί, πλησίασα τον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα· αφού πλησίασα, είπα στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα: "Σε ποιο βαθμό, φίλε, ο Ράμα διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία λέγοντας 'έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω';" Όταν αυτό ειπώθηκε, μοναχοί, ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, διακήρυξε το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης. Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - "Δεν είχε μόνο ο Ράμα πίστη, κι εγώ έχω πίστη· δεν είχε μόνο ο Ράμα ενεργητικότητα, κι εγώ έχω ενεργητικότητα· δεν είχε μόνο ο Ράμα μνήμη, κι εγώ έχω μνήμη· δεν είχε μόνο ο Ράμα αυτοσυγκέντρωση, κι εγώ έχω αυτοσυγκέντρωση· δεν είχε μόνο ο Ράμα σοφία, κι εγώ έχω σοφία. Γιατί να μην αγωνιστώ για την πραγμάτωση εκείνης της διδασκαλίας που ο Ράμα διακήρυξε λέγοντας 'έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, παραμένω';" Έτσι εγώ, μοναχοί, σε σύντομο χρόνο, γρήγορα, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση εκείνη τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει, διέμενα.

«Τότε εγώ, μοναχοί, πλησίασα τον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα· αφού πλησίασα, είπα στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα:

"Σε αυτό το βαθμό, φίλε, ο Ράμα διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει;"

"Σε αυτό το βαθμό πράγματι, φίλε, ο Ράμα διακήρυξε αυτή τη διδασκαλία έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει".

«Κι εγώ πράγματι, φίλε, σε αυτό το βαθμό διαμένω έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτή τη διδασκαλία, έχοντας επιτύχει».

«Είμαστε τυχεροί, φίλε, είναι καλή τύχη για μας, φίλε, που βλέπουμε έναν τέτοιο σεβάσμιο σύντροφο στην άγια ζωή. Έτσι τη διδασκαλία που ο Ράμα ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακήρυξε, αυτή τη διδασκαλία εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις. Τη διδασκαλία που εσύ ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διαμένεις, αυτή τη διδασκαλία ο Ράμα ο ίδιος έχοντας κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση, έχοντας επιτύχει, διακήρυξε. Έτσι τη διδασκαλία που ο Ράμα κατανόησε πλήρως, αυτή τη διδασκαλία εσύ γνωρίζεις· τη διδασκαλία που εσύ γνωρίζεις, αυτή τη διδασκαλία ο Ράμα κατανόησε πλήρως. Έτσι όπως ήταν ο Ράμα, τέτοιος είσαι εσύ· όπως είσαι εσύ, τέτοιος ήταν ο Ράμα. Έλα τώρα, φίλε, εσύ φρόντιζε αυτή την ομάδα". Έτσι λοιπόν, μοναχοί, ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, ενώ ήταν σύντροφός μου στην άγια ζωή, με τοποθέτησε στη θέση του δασκάλου, και με τίμησε με υψηλή τιμή. Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - "Αυτή η διδασκαλία δεν οδηγεί στην αποστασιοποίηση, δεν οδηγεί στο μη πάθος, δεν οδηγεί στην παύση, δεν οδηγεί στη γαλήνη, δεν οδηγεί στην άμεση γνώση, δεν οδηγεί στην ανώτατη φώτιση, δεν οδηγεί στο Νιμπάνα, αλλά μόνο στην επαναγέννηση στο επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης". Έτσι εγώ, μοναχοί, μη ικανοποιούμενος με αυτή τη διδασκαλία, αποστασιοποιούμενος από αυτή τη διδασκαλία, έφυγα.

279. «Έτσι εγώ, μοναχοί, αναζητώντας τι είναι το καλό, αναζητώντας την ανυπέρβλητη εξαιρετη κατάσταση ειρήνης, περιπλανώμενος σταδιακά στους Μαγκάντα, έφτασα στο χωριό Σενάνι κοντά στην Ουρουβέλα. Εκεί είδα ένα γοητευτικό κομμάτι γης, και ένα χαριτωμένο δασώδες άλσος, και έναν ποταμό που έρεε με καθαρό νερό, με ωραίες όχθες, γοητευτικό, και ολόγυρα χωριό για συλλογή τροφής. Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - «Γοητευτικό πράγματι, αγαπητοί, είναι αυτό το κομμάτι γης, και χαριτωμένο είναι το δασώδες άλσος, και ο ποταμός ρέει με καθαρό νερό, με ωραίες όχθες, γοητευτικός, και ολόγυρα υπάρχει χωριό για συλλογή τροφής. Αυτό πράγματι είναι αρκετό για έναν γιο καλής οικογένειας που επιθυμεί την επίμονη προσπάθεια, για επίμονη προσπάθεια». Έτσι εγώ, μοναχοί, κάθισα εκεί ακριβώς - αυτό είναι αρκετό για επίμονη προσπάθεια.

280. «Έτσι εγώ, μοναχοί, όντας ο ίδιος υποκείμενος στη γέννηση, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στη γέννηση, αναζητώντας το αγέννητο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα, επέτυχα το αγέννητο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στο γήρας, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στο γήρας, αναζητώντας το χωρίς γήρας, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα, επέτυχα το χωρίς γήρας, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις,

το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στην ασθένεια, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στην ασθένεια, αναζητώντας το χωρίς ασθένεια, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα, επέτυχα το χωρίς ασθένεια, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στον θάνατο, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στον θάνατο, επέτυχα το αθάνατο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στη λύπη, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στη λύπη, επέτυχα το χωρίς λύπη, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας ο ίδιος υποκείμενος στη μόλυνση, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στη μόλυνση, αναζητώντας το αμόλυντο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα, επέτυχα το αμόλυντο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα. Και η γνώση και η ενόραση εγέρθηκαν σε μένα - 'Ακλόνητη είναι η απελευθέρωσή μου, αυτή είναι η τελευταία γέννηση, δεν υπάρχει πλέον επαναγέννηση'.

281. Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - "Αυτή η Διδασκαλία που έχω ανακαλύψει είναι βαθιά, δυσδιάκριτη, δυσνόητη, γαλήνια, εξάισια, απρόσιτη μέσω απλής λογικής, λεπτή, κατανοητή μόνο από τους σοφούς. Αυτή όμως η γενιά απολαμβάνει την προσκόλληση, ευχαριστείται με την προσκόλληση, αγάλλεται στην προσκόλληση. Για μια γενιά που απολαμβάνει την προσκόλληση, που ευχαριστείται με την προσκόλληση, που αγάλλεται στην προσκόλληση, αυτή η κατάσταση είναι δυσδιάκριτη, δηλαδή - η συγκεκριμένη συνθηκοκρατία, η Εξαρτώμενη Γένεση. Αυτή η κατάσταση επίσης είναι δυσδιάκριτη, δηλαδή - ο κατευνασμός όλων των δραστηριοτήτων, η παραίτηση από όλες τις προσκολλήσεις, η εξάλειψη της επιθυμίας, το μη πάθος, η παύση, το Νιμπάνα. Αν εγώ δίδασκα τη Διδασκαλία και οι άλλοι δεν με καταλάβαιναν· αυτό θα ήταν κούραση για μένα, αυτό θα ήταν βλάβη για μένα». Και επίσης, μοναχοί, σε μένα εμφανίστηκαν αυτοί οι αυθόρμητοι στίχοι που δεν είχαν ακουστεί πριν -

«Με δυσκολία το ανακάλυψα, αρκετά τώρα να το φανερώσω·
από αυτούς που κυριεύονται από πάθος και μίσος, αυτή η Διδασκαλία δεν
γίνεται εύκολα κατανοητή.

Αυτό που πάει ενάντια στο ρεύμα, λεπτό, βαθύ, δυσδιάκριτο, εκλεπτυσμένο·
αυτοί που είναι βαμμένοι από πάθος δεν θα το δουν, καλυμμένοι από τη μάζα
του σκότους».

282. «Έτσι, μοναχοί, καθώς στοχαζόμουν, η συνείδησή μου έκλινε προς την αδράνεια, όχι προς τη διδαχή της Διδασκαλίας. Τότε, μοναχοί, στον Βράχμα Σαχάμπατι, αφού αντιλήφθηκε με τον νου του τον αναλογισμό του νου μου, ήρθε αυτή η σκέψη: "Αλίμονο, πράγματι, ο κόσμος χάνεται, αλίμονο, πράγματι, ο κόσμος καταστρέφεται, αφού η συνείδηση του Τατχάγκατα, του Άξιου, του Πλήρως Αυτοφωτισμένου, κλίνει προς την αδράνεια, όχι προς τη διδαχή της Διδασκαλίας". Τότε, μοναχοί, ο Βράχμα Σαχάμπατι -όπως ακριβώς ένας δυνατός άνδρας θα άπλωνε το λυγισμένο χέρι του ή θα λύγιζε το απλωμένο χέρι του, ακριβώς έτσι - εξαφανίστηκε από τον κόσμο του Βράχμα και εμφανίστηκε μπροστά μου. Τότε, μοναχοί, ο Βράχμα Σαχάμπατι, αφού τακτοποίησε τον άνω χιτώνα του πάνω από τον έναν ώμο, αφού χαιρέτησε με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνσή μου, μου είπε: "Ας διδάξει, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος τη Διδασκαλία, ας διδάξει ο Καλότυχος

τη Διδασκαλία. Υπάρχουν όντα με λίγη σκόνη στα μάτια τους· παρακμάζουν επειδή δεν ακούν τη Διδασκαλία. Θα υπάρξουν αυτοί που θα κατανοήσουν τη Διδασκαλία". Αυτά είπε, μοναχοί, ο Βράχμα Σαχάμπατι. Αφού είπε αυτά, είπε επιπλέον αυτό:

"Εμφανίστηκε στους Μαγκάντα παλαιότερα,
Μια διδασκαλία ακάθαρτη, επινοημένη από ακάθαρτους·
Άνοιξε αυτή την πύλη της αθανασίας,
Ας ακούσουν τη Διδασκαλία που ανακαλύφθηκε από τον αμόλυντο.

Όπως κάποιος που στέκεται στην κορυφή ενός βραχώδους βουνού,
Θα μπορούσε να δει τον κόσμο ολόγυρα·
Έτσι, σοφέ, αφού ανέβηκες στο παλάτι φτιαγμένο από τη Διδασκαλία,
Εσύ που βλέπεις παντού·
Χωρίς λύπη, κοίταξε τον κόσμο βυθισμένο στη λύπη,
Κατανικημένο από τη γέννηση και το γήρας.

Σήκω, ήρωα, νικητή της μάχης,
Αρχηγέ του караβανιού, χωρίς χρέος, περιπλανήσου στον κόσμο·
Ας διδάξει ο Ευλογημένος τη Διδασκαλία,
Θα υπάρξουν αυτοί που θα κατανοήσουν"».

283. «Τότε εγώ, μοναχοί, γνωρίζοντας την παράκληση του Βράχμα και εξαρτώμενος από τη συμπόνια προς τα όντα, επισκόπησα τον κόσμο με τον οφθαλμό του Βούδα. Εγώ, μοναχοί, επισκοπώντας τον κόσμο με τον οφθαλμό του Βούδα, είδα όντα με λίγη σκόνη στα μάτια τους και με πολλή σκόνη στα μάτια τους, με οξείες ικανότητες και με αμβλείες ικανότητες, με καλές ιδιότητες και με κακές ιδιότητες, εύκολα διδασκόμενα και δύσκολα διδασκόμενα, μερικά που ζούσαν βλέποντας τον φόβο στο σφάλμα και στον μεταθανάτιο κόσμο, μερικά που δεν ζούσαν βλέποντας τον φόβο στο σφάλμα και στον μεταθανάτιο κόσμο. Όπως ακριβώς σε μια λίμνη με μπλε λωτούς ή σε μια λίμνη με κόκκινους λωτούς ή σε μια λίμνη με λευκούς λωτούς, ορισμένοι μπλε λωτοί ή κόκκινοι λωτοί ή λευκοί λωτοί που γεννήθηκαν στο νερό, αναπτύχθηκαν στο νερό, δεν έχουν βγει από το νερό και τρέφονται βυθισμένοι μέσα σε αυτό· ορισμένοι μπλε λωτοί ή κόκκινοι λωτοί ή λευκοί λωτοί που γεννήθηκαν στο νερό, αναπτύχθηκαν στο νερό, δεν έχουν βγει από το νερό, στέκονται στο ίδιο επίπεδο με το νερό· ορισμένοι μπλε λωτοί ή κόκκινοι λωτοί ή λευκοί λωτοί που γεννήθηκαν στο νερό, αναπτύχθηκαν στο νερό, έχοντας υψωθεί πάνω από το νερό, στέκονται αλέκιστοι από το νερό· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο εγώ, μοναχοί, επισκοπώντας τον κόσμο με τον οφθαλμό του Βούδα, είδα όντα με λίγη σκόνη στα μάτια τους και με πολλή σκόνη στα μάτια τους, με οξείες ικανότητες και με αμβλείες ικανότητες, με καλές ιδιότητες και με κακές ιδιότητες, εύκολα διδασκόμενα και δύσκολα διδασκόμενα, μερικά που ζούσαν βλέποντας τον φόβο στο σφάλμα και στον μεταθανάτιο κόσμο, μερικά που δεν ζούσαν βλέποντας τον φόβο στο σφάλμα και στον μεταθανάτιο κόσμο. Τότε εγώ, μοναχοί, απάντησα στον Βράχμα Σαχάμπατι με στίχο:

"Ανοιχτές είναι γι' αυτούς οι πύλες της αθανασίας,
Όσοι έχουν αυτιά ας απελευθερώσουν την πίστη τους·
Αντιλαμβανόμενος βλάβη δεν μίλησα για αυτό που γνώριζα καλά,
Την εξαίσια Διδασκαλία μεταξύ των ανθρώπων, Βράχμα".

«Τότε, μοναχοί, ο Βράχμα Σαχάμπατι, σκεπτόμενος "Μου δόθηκε η ευκαιρία από τον Ευλογημένο για τη διδασχή της Διδασκαλίας", αφού μου απέδωσε σεβασμό, με περιήλθε κρατώντας με στα δεξιά του και εξαφανίστηκε εκεί ακριβώς.

284. Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - «Σε ποιον άραγε να διδάξω πρώτα τη Διδασκαλία; Ποιος θα κατανοήσει αυτή τη Διδασκαλία γρήγορα;» Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - «Αυτός ο Αλάρα Καλάμα είναι σοφός, ικανός, ευφυής, για πολύ καιρό με λίγη σκόνη στα μάτια του. Γιατί να μη διδάξω πρώτα τη Διδασκαλία στον Αλάρα Καλάμα. Αυτός θα κατανοήσει αυτή τη Διδασκαλία γρήγορα». Τότε, μοναχοί, μια θεότητα με πλησίασε και είπε αυτό - «Ο Αλάρα Καλάμα, σεβάσμιε κύριε, πέθανε πριν από επτά ημέρες». Και η γνώση και η ενόραση εγέρθηκαν σε μένα - «Ο Αλάρα Καλάμα πέθανε πριν από επτά ημέρες». Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - «Μεγάλη απώλεια υπέστη ο Αλάρα Καλάμα. Αν πράγματι αυτός άκουγε αυτή τη Διδασκαλία, θα την κατανοούσε γρήγορα».

Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - «Σε ποιον άραγε να διδάξω πρώτα τη Διδασκαλία; Ποιος θα κατανοήσει αυτή τη Διδασκαλία γρήγορα;» Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - «Αυτός ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, είναι σοφός, ικανός, ευφυής, για πολύ καιρό με λίγη σκόνη στα μάτια του. Γιατί να μη διδάξω πρώτα τη Διδασκαλία στον Ουντάκα, τον γιο του Ράμα. Αυτός θα κατανοήσει αυτή τη Διδασκαλία γρήγορα». Τότε, μοναχοί, μια θεότητα με πλησίασε και είπε αυτό - «Ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, σεβάσμιε κύριε, πέθανε χθες το βράδυ». Και η γνώση και η ενόραση εγέρθηκαν σε μένα - «Ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα, πέθανε χθες το βράδυ». Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - «Μεγάλη απώλεια υπέστη ο Ουντάκα, ο γιος του Ράμα. Αν πράγματι αυτός άκουγε αυτή τη Διδασκαλία, θα την κατανοούσε γρήγορα».

Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - «Σε ποιον άραγε να διδάξω πρώτα τη Διδασκαλία; Ποιος θα κατανοήσει αυτή τη Διδασκαλία γρήγορα;» Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - «Οι πέντε μοναχοί της ομάδας μου προσέφεραν πολλή βοήθεια, αυτοί που με φρόντισαν όταν ήμουν αποφασισμένος στην επίμονη προσπάθεια. Γιατί να μη διδάξω πρώτα τη Διδασκαλία στους πέντε μοναχούς της ομάδας». Σε μένα, μοναχοί, ήρθε αυτή η σκέψη - «Πού άραγε τώρα διαμένουν οι πέντε μοναχοί της ομάδας;» Εγώ, μοναχοί, με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, είδα τους πέντε μοναχούς της ομάδας να διαμένουν στη Μπαρνασί, στο Ισιπατάνα, στο πάρκο των ελαφιών. Τότε εγώ, μοναχοί, αφού διέμεινα στην Ουρουβέλα όσο επιθυμούσα, αναχώρησα για περιπλάνηση προς τη Μπαρνασί.

285. «Με είδε, μοναχοί, ο Ουπάκα ο γυμνός ασκητής μεταξύ Γκαγιά και Μπόντχι καθώς ταξίδευα στον κεντρικό δρόμο. Αφού με είδε, μου είπε: «Οι ικανότητές σου, φίλε, είναι γαλήνιες, το χρώμα του δέρματός σου είναι αγνό και λαμπερό! Αφιερωμένος σε ποιον εσύ, φίλε, έγινες αναχωρητής, ή ποιος είναι ο Διδάσκαλός σου, ή ποιανού τη Διδασκαλία εγκρίνεις;» Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, μοναχοί, απευθύνηκα στον Ουπάκα τον γυμνό ασκητή με στίχους:

«Είμαι ο κυρίαρχος όλων, ο γνώστης όλων, σε όλα τα φαινόμενα αμόλυντος· έχοντας εγκαταλείψει τα πάντα, απελευθερωμένος με την εξάλειψη της επιθυμίας, έχοντας ο ίδιος γνωρίσει άμεσα, ποιον να υποδείξω;

«Δεν έχω δάσκαλο, κανείς ίσος με μένα δεν υπάρχει·

στον κόσμο μαζί με τους θεούς, δεν υπάρχει κανείς ίσος με μένα.

«Διότι εγώ είμαι ο Άξιος στον κόσμο, εγώ είμαι ο ανυπέρβλητος Διδάσκαλος· είμαι ο μόνος πλήρως αυτοφωτισμένος, κατασβεσμένος είμαι, κατασβεσμένος στα πάθη μου.

«Για να θέσω σε κίνηση τον τροχό της Διδασκαλίας, πηγαίνω στην πόλη των Κάσι·

στον κόσμο που έχει τυφλωθεί, θα χτυπήσω το τύμπανο της αθανασίας».

«Όπως εσύ, φίλε, διακηρύσσεις, αξίζεις να είσαι ο άπειρος νικητής!»

«Όμοιοι με μένα πράγματι είναι οι νικητές, αυτοί που έχουν φτάσει στην εξάλειψη των νοητικών διαφθορών·

έχω νικήσει τις κακές νοητικές καταστάσεις, γι' αυτό, Ουπάκα, είμαι νικητής».

«Όταν αυτό ειπώθηκε, μοναχοί, ο Ουπάκα ο γυμνός ασκητής, αφού είπε «μπορεί να είναι έτσι, φίλε», αφού κούνησε το κεφάλι του, αφού πήρε παράδρομο, έφυγε.

286. «Τότε εγώ, μοναχοί, περιπλανώμενος σταδιακά, κατευθύνθηκα προς τη Μπαρνασί, στο Ισιπατάνα, στο πάρκο των ελαφιών, προς τους πέντε μοναχούς της ομάδας. Οι πέντε μοναχοί της ομάδας, μοναχοί, με είδαν να έρχομαι από μακριά. Αφού με είδαν, συμφώνησαν μεταξύ τους: "Αυτός, φίλοι, ο ασκητής Γκόταμα έρχεται, αυτός που επιδίδεται στην πολυτέλεια, που παρέκκλινε από την επίμονη προσπάθεια, που επέστρεψε στην πολυτέλεια. Αυτός δεν πρέπει ούτε να χαιρετηθεί με σεβασμό, ούτε να σηκωθούμε γι' αυτόν· δεν πρέπει να δεχτούμε το κύπελλο και τους χιτώνες του. Αλλά όμως ας τοποθετηθεί ένα κάθισμα· αν επιθυμήσει, θα καθίσει". Όσο όμως εγώ, μοναχοί, πλησίαζα, τόσο οι πέντε μοναχοί της ομάδας δεν μπόρεσαν να τηρήσουν τη δική τους συμφωνία. Μερικοί ήρθαν να με προϋπαντήσουν και δέχτηκαν το κύπελλο και τους χιτώνες, μερικοί ετοίμασαν κάθισμα, μερικοί παρείχαν νερό για το πλύσιμο των ποδιών. Αλλά όμως μου απευθύνονταν με το όνομα και με την προσφώνηση "φίλε".

«Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, μοναχοί, είπα στους πέντε μοναχούς της ομάδας: "Μην απευθύνεστε, μοναχοί, στον Τατχάγκατα με το όνομα και με την προσφώνηση 'φίλε'. Ο Τατχάγκατα, μοναχοί, είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος. Ανοίξτε τα αυτιά σας, μοναχοί· η αθανασία έχει επιτευχθεί· εγώ καθοδηγώ, εγώ διδάσκω τη Διδασκαλία. Ακολουθώντας σύμφωνα με τις οδηγίες, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παραμείνετε". Όταν αυτό ειπώθηκε, μοναχοί, οι πέντε μοναχοί της ομάδας μου είπαν: "Ούτε με εκείνη τη συμπεριφορά, φίλε Γκόταμα, με εκείνη την πρακτική, με εκείνη την εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού δεν έφτασες σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών· πώς τώρα εσύ που επιδίδεσαι στην πολυτέλεια, που παρέκκλινες από την επίμονη προσπάθεια, που επέστρεψες στην πολυτέλεια, θα φτάσεις σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών;" Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, μοναχοί, είπα στους πέντε μοναχούς της ομάδας: "Ο Τατχάγκατα,

μοναχοί, δεν επιδίδεται στην πολυτέλεια, δεν παρέκκλινε από την επίμονη προσπάθεια, δεν επέστρεψε στην πολυτέλεια. Ο Τατχάγκατα, μοναχοί, είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος. Ανοίξτε τα αυτιά σας, μοναχοί· η αθανασία έχει επιτευχθεί· εγώ καθοδηγώ, εγώ διδάσκω τη Διδασκαλία. Ακολουθώντας σύμφωνα με τις οδηγίες, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παραμείνετε". Για δεύτερη φορά, μοναχοί, οι πέντε μοναχοί της ομάδας μου είπαν: "Ούτε με εκείνη τη συμπεριφορά, φίλε Γκόταμα, με εκείνη την πρακτική, με εκείνη την εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού δεν έφτασες σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών· πώς τώρα εσύ που επιδίδεσαι στην πολυτέλεια, που παρέκκλινες από την επίμονη προσπάθεια, που επέστρεψες στην πολυτέλεια, θα φτάσεις σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών;" Για δεύτερη φορά εγώ, μοναχοί, είπα στους πέντε μοναχούς της ομάδας: "Ο Τατχάγκατα, μοναχοί, δεν επιδίδεται στην πολυτέλεια... κ.λπ... έχοντας επιτύχει, θα παραμείνετε". Για τρίτη φορά, μοναχοί, οι πέντε μοναχοί της ομάδας μου είπαν: "Ούτε με εκείνη τη συμπεριφορά, φίλε Γκόταμα, με εκείνη την πρακτική, με εκείνη την εκτέλεση αυστηρού ασκητισμού δεν έφτασες σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών· πώς τώρα εσύ που επιδίδεσαι στην πολυτέλεια, που παρέκκλινες από την επίμονη προσπάθεια, που επέστρεψες στην πολυτέλεια, θα φτάσεις σε υπερανθρώπινο επίτευγμα, σε διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών;"

«Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, μοναχοί, είπα στους πέντε μοναχούς της ομάδας: "Θυμάστε, μοναχοί, ότι πριν από τώρα είχα εκφράσει κάτι τέτοιο;" «Όχι, σεβάσμιε κύριε». "Ο Τατχάγκατα, μοναχοί, είναι ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος. Ανοίξτε τα αυτιά σας, μοναχοί· η αθανασία έχει επιτευχθεί· εγώ καθοδηγώ, εγώ διδάσκω τη Διδασκαλία. Ακολουθώντας σύμφωνα με τις οδηγίες, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, θα παραμείνετε".

«Κατάφερα, μοναχοί, να πείσω τους πέντε μοναχούς της ομάδας. Προέτρεπα δύο μοναχούς, τρεις μοναχοί περιφέρονταν για προσφερόμενη τροφή. Αυτό που οι τρεις μοναχοί έφερναν αφού περιφέρονταν για προσφερόμενη τροφή, με αυτό συντηρούμασταν και οι έξι. Προέτρεπα τρεις μοναχούς, δύο μοναχοί περιφέρονταν για προσφερόμενη τροφή. Αυτό που οι δύο μοναχοί έφερναν αφού περιφέρονταν για προσφερόμενη τροφή, με αυτό συντηρούμασταν και οι έξι. Τότε, μοναχοί, οι πέντε μοναχοί της ομάδας, προτρεπόμενοι έτσι από μένα, καθοδηγούμενοι έτσι από μένα, όντας οι ίδιοι υποκείμενοι στη γέννηση, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στη γέννηση, αναζητώντας το αγέννητο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα, έφτασαν στο αγέννητο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας οι ίδιοι υποκείμενοι στο γήρας, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στο γήρας, αναζητώντας το χωρίς γήρας, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα, έφτασαν στο χωρίς γήρας, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα· όντας οι ίδιοι υποκείμενοι στην ασθένεια... κ.λπ... όντας οι ίδιοι υποκείμενοι στον θάνατο... όντας

οι ίδιοι υποκείμενοι στη λύπη... όντας οι ίδιοι υποκείμενοι στη μόλυνση, γνωρίζοντας τον κίνδυνο σε αυτό που είναι υποκείμενο στη μόλυνση, αναζητώντας το αμόλυντο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα, έφτασαν στο αμόλυντο, την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, το Νιμπάνα. Και η γνώση και η ενόραση εγέρθηκαν σε αυτούς - "Ακλόνητη είναι η απελευθέρωσή μας, αυτή είναι η τελευταία γέννηση, δεν υπάρχει πλέον επαναγέννηση".

287. «Αυτά είναι τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής, μοναχοί. Ποια πέντε; Υλικές μορφές αντιληπτές από το μάτι, επιθυμητές, ελκυστικές, ευχάριστες, αγαπητές, συνδεδεμένες με την αισθησιακή ηδονή, δελεαστικές· ήχοι αντιληπτοί από το αυτί... κ.λπ... Οσμές αντιληπτές από τη μύτη... Γεύσεις αντιληπτές από τη γλώσσα... Απτά αντικείμενα αντιληπτά από το σώμα, επιθυμητά, ελκυστικά, ευχάριστα, αγαπητά, συνδεδεμένα με την αισθησιακή ηδονή, δελεαστικά. Αυτά, μοναχοί, είναι τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής. Όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι, μοναχοί, απολαμβάνουν αυτά τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής προσκολλημένοι, μαγεμένοι, βυθισμένοι, χωρίς να βλέπουν τον κίνδυνο, χωρίς τη σοφία της διαφυγής, αυτοί πρέπει να αναγνωρίζονται έτσι - "έχουν περιπέσει σε συμφορά, έχουν περιπέσει σε καταστροφή, είναι υποχείρια του Κακού". Όπως, μοναχοί, ένα δασόβιο ελάφι δεμένο θα ξάπλωνε πάνω σε σωρό παγίδων. Αυτό πρέπει να αναγνωρίζεται έτσι - έχει περιπέσει σε συμφορά, έχει περιπέσει σε καταστροφή, είναι υποχείριο του κυνηγού. Και όταν έρχεται ο κυνηγός, δεν θα μπορεί να φύγει όπου θέλει. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι απολαμβάνουν αυτά τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής προσκολλημένοι, μαγεμένοι, βυθισμένοι, χωρίς να βλέπουν τον κίνδυνο, χωρίς τη σοφία της διαφυγής, αυτοί πρέπει να αναγνωρίζονται έτσι - "έχουν περιπέσει σε συμφορά, έχουν περιπέσει σε καταστροφή, είναι υποχείρια του Κακού". Όποιοι όμως ασκητές ή βραχμάνοι, μοναχοί, απολαμβάνουν αυτά τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής χωρίς προσκόλληση, χωρίς να είναι μαγεμένοι, χωρίς να είναι βυθισμένοι, βλέποντας τον κίνδυνο, με τη σοφία της διαφυγής, αυτοί πρέπει να αναγνωρίζονται έτσι - "δεν έχουν περιπέσει σε συμφορά, δεν έχουν περιπέσει σε καταστροφή, δεν είναι υποχείρια του Κακού".

Όπως, μοναχοί, ένα δασόβιο ελάφι ελεύθερο θα ξάπλωνε πάνω σε σωρό παγίδων. Αυτό πρέπει να αναγνωρίζεται έτσι - "δεν έχει περιπέσει σε συμφορά, δεν έχει περιπέσει σε καταστροφή, δεν είναι υποχείριο του κυνηγού. Και όταν έρχεται ο κυνηγός, θα μπορεί να φύγει όπου θέλει". Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, όποιοι ασκητές ή βραχμάνοι απολαμβάνουν αυτά τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής χωρίς προσκόλληση, χωρίς να είναι μαγεμένοι, χωρίς να είναι βυθισμένοι, βλέποντας τον κίνδυνο, με τη σοφία της διαφυγής, αυτοί πρέπει να αναγνωρίζονται έτσι - "δεν έχουν περιπέσει σε συμφορά, δεν έχουν περιπέσει σε καταστροφή, δεν είναι υποχείρια του Κακού".

Όπως, μοναχοί, ένα δασόβιο ελάφι περιφερόμενο στο δάσος, στο άγριο δάσος, πηγαίνει χωρίς φόβο, στέκεται χωρίς φόβο, κάθεται χωρίς φόβο, ξαπλώνει χωρίς φόβο. Για ποιο λόγο; Δεν έχει μπει στο πεδίο του κυνηγού, μοναχοί. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, ένας μοναχός, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με

αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, μοναχός που τύφλωσε τον Μάρα, που αφού κατέστρεψε το μάτι του Μάρα χωρίς ίχνος, έγινε αόρατος στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με την απαλλαγή από την αγαλλίαση, παραμένει με αταραξία, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, και βιώνει σωματική ευτυχία, αυτό που οι ευγενείς περιγράφουν ως 'αυτός που έχει αταραξία και μνήμη, που διαμένει στην ευτυχία', έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης και με την εγκατάλειψη του πόνου, και με την προηγούμενη πάροδο της ευαρέσκειας και της δυσαρέσκειας, έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο και την εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, με την πλήρη υπέρβαση των αντιλήψεων της υλικής μορφής, με την πάροδο των αντιλήψεων της αποστροφής, με τη μη προσοχή στις αντιλήψεις της ποικιλομορφίας, σκεπτόμενος 'άπειρος είναι ο χώρος', έχοντας επιτύχει το επίπεδο του άπειρου χώρου, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο του άπειρου χώρου, σκεπτόμενος 'άπειρη είναι η συνείδηση', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, σκεπτόμενος 'δεν υπάρχει τίποτε', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μηδαμινότητας, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μηδαμινότητας, έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, διαμένει. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί... κ.λπ... στον Κακό.

«Επιπλέον, μοναχοί, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, έχοντας επιτύχει την παύση της αντίληψης και του αισθήματος, διαμένει, και έχοντας δει με τη σοφία, οι νοητικές διαφθορές του έχουν εξαλειφθεί. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, μοναχός που τύφλωσε τον Μάρα, που αφού κατέστρεψε το μάτι του Μάρα χωρίς ίχνος, έγινε αόρατος στον Κακό. Αυτός που έχει διαβεί την προσκόλληση στον κόσμο, χωρίς φόβο περπατάει, χωρίς φόβο στέκεται, χωρίς φόβο κάθεται, χωρίς φόβο ξαπλώνει. Για ποιο λόγο; Έχει βγει έξω από το πεδίο αίσθησης του Κακού, μοναχοί».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Πασαράσι, έκτη.

7. Η συντομότερη ομιλία για την παρομοίωση της πατημασιάς του ελέφαντα

288. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάθτι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκείνη την περίοδο ο βραχμάνος Τζανουσσόνι έβγαινε από τη Σαβάθτι με ένα ολόλευκο άρμα με φοράδες, το μεσημέρι. Ο βραχμάνος Τζανουσσόνι είδε τον περιπλανώμενο ασκητή Πιλότικα να έρχεται από μακριά. Αφού είδε τον περιπλανώμενο ασκητή Πιλότικα, είπε αυτό -

«Λοιπόν, από πού έρχεται ο αξιότιμος Βατσάγιανα το μεσημέρι;»

«Από εδώ, αγαπητέ, έρχομαι, από κοντά στον ασκητή Γκόταμα».

«Τι νομίζει ο αξιότιμος Βατσάγιανα για τη διαύγεια της σοφίας του ασκητή Γκόταμα; Θα έλεγα ότι είναι σοφός».

«Ποιος είμαι εγώ, αγαπητέ, και πώς θα γνωρίσω τη διαύγεια της σοφίας του ασκητή Γκόταμα! Σίγουρα αυτός που θα γνώριζε τη διαύγεια της σοφίας του ασκητή Γκόταμα θα ήταν τέτοιος όπως εκείνος».

«Πράγματι ο αξιότιμος Βατσάγιανα επαινεί τον ασκητή Γκόταμα με υψηλό έπαινο».

«Ποιος είμαι εγώ, αγαπητέ, και πώς θα επαινέσω τον ασκητή Γκόταμα;

Αυτός ο αξιότιμος Γκόταμα είναι επαινεμένος από τους επαινεμένους, ο άριστος μεταξύ θεών και ανθρώπων».

«Βλέποντας ποιον λόγο ο αξιότιμος Βατσάγιανα έχει τέτοια πίστη στον ασκητή Γκόταμα;»

«Όπως, αγαπητέ, ένας επιδέξιος ιχνηλάτης ελεφάντων θα εισερχόταν σε δάσος ελεφάντων. Αυτός θα έβλεπε στο δάσος ελεφάντων ένα μεγάλο αποτύπωμα ελέφαντα, μακρύ σε μήκος και πλατύ σε πλάτος. Αυτός θα κατέληγε σε συμπέρασμα - "Μεγάλος πράγματι, αγαπητέ, είναι ο ελέφαντας". Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο εγώ, αγαπητέ, όταν είδα τέσσερα ίχνη στον ασκητή Γκόταμα, τότε κατέληξα σε συμπέρασμα - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

289. «Ποιες τέσσερις; Εδώ εγώ, αγαπητέ, βλέπω κάποιους σοφούς της πολεμικής κάστας, εκλεπτυσμένους, έμπειρους στη συζήτηση, ικανούς να διασπάσουν και την τρίχα στα τέσσερα, που περιφέρονται καταρρίπτοντας, θα έλεγε κανείς, με τη σοφία τους τις λανθασμένες απόψεις. Αυτοί ακούνε - "Ο ασκητής Γκόταμα πράγματι, αγαπητέ, θα πάει στο δείνα χωριό ή κωμόπολη". Αυτοί δημιουργούν μια ερώτηση - "Αυτή την ερώτηση εμείς, αφού πάμε στον ασκητή Γκόταμα, θα τον ρωτήσουμε. Αν έτσι ερωτηθείς απαντήσει έτσι, έτσι θα του προσάψουμε κατηγορία. Αν όμως έτσι ερωτηθείς απαντήσει έτσι, έτσι επίσης θα του προσάψουμε κατηγορία". Αυτοί ακούνε - "Ο ασκητής Γκόταμα πράγματι, αγαπητέ, έφτασε στο δείνα χωριό ή κωμόπολη". Αυτοί πηγαίνουν εκεί που είναι ο ασκητής Γκόταμα. Αυτούς ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει, παρακινεί, ενθαρρύνει και ευχαριστεί με μια ομιλία για το Ντάμμα. Αυτοί, αφού διδάχθηκαν, παρακινήθηκαν, ενθαρρύνθηκαν και ευχαριστήθηκαν από τον ασκητή Γκόταμα με μια ομιλία για το Ντάμμα, ούτε καν ρωτούν τον ασκητή Γκόταμα την ερώτηση· πώς θα του προσάψουν κατηγορία; Στην πραγματικότητα γίνονται

μαθητές του ίδιου του ασκητή Γκόταμα. Όταν εγώ, αγαπητέ, είδα αυτό το πρώτο ίχνος στον ασκητή Γκόταμα, τότε κατέληξα σε συμπέρασμα - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

«Επιπλέον εγώ, αγαπητέ, βλέπω εδώ κάποιους σοφούς βραχμάνους... κ.λπ... σοφούς οικοδεσπότες... κ.λπ... σοφούς ασκητές, εκλεπτυσμένους, έμπειρους στη συζήτηση, ικανούς να διασπάσουν και την τρίχα στα τέσσερα, που περιφέρονται καταρρίπτοντας, θα έλεγε κανείς, με τη σοφία τους τις λανθασμένες απόψεις. Αυτοί ακούνε - "Ο ασκητής Γκόταμα πράγματι, αγαπητέ, θα πάει στο δείνα χωριό ή κωμόπολη". Αυτοί δημιουργούν μια ερώτηση: "Αυτή την ερώτηση εμείς, αφού πάμε στον ασκητή Γκόταμα, θα τον ρωτήσουμε. Αν έτσι ερωτηθείς απαντήσει έτσι, έτσι θα του προσάψουμε κατηγορία. Αν όμως έτσι ερωτηθείς απαντήσει έτσι, έτσι επίσης θα του προσάψουμε κατηγορία". Αυτοί ακούνε: "Ο ασκητής Γκόταμα πράγματι, αγαπητέ, έφτασε στο δείνα χωριό ή κωμόπολη". Αυτοί πηγαίνουν εκεί που είναι ο ασκητής Γκόταμα. Αυτούς ο ασκητής Γκόταμα διδάσκει, παρακινεί, ενθαρρύνει και ευχαριστεί με μια ομιλία για το Ντάμμα. Αυτοί, αφού διδάχθηκαν, παρακινήθηκαν, ενθαρρύνθηκαν και ευχαριστήθηκαν από τον ασκητή Γκόταμα με μια ομιλία για το Ντάμμα, ούτε καν ρωτούν τον ασκητή Γκόταμα την ερώτηση· πώς θα του προσάψουν κατηγορία; Στην πραγματικότητα ζητούν άδεια από τον ίδιο τον ασκητή Γκόταμα για αναχώρηση από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή. Αυτούς ο ασκητής Γκόταμα τους δίνει την αναχώρηση. Αυτοί, αφού αναχώρησαν εκεί, αποτραβηγμένοι, επιμελείς, ενεργητικοί, αποφασισμένοι, διαμένοντας, σε σύντομο χρονικό διάστημα - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, διαμένουν. Αυτοί είπαν: "Αλίμονο, αγαπητέ, θα χανόμασταν, αλίμονο, αγαπητέ, θα χανόμασταν· εμείς πράγματι προηγουμένως, ενώ δεν ήμασταν ασκητές, ισχυριζόμασταν ότι είμαστε ασκητές, ενώ δεν ήμασταν βραχμάνοι, ισχυριζόμασταν ότι είμαστε βραχμάνοι, ενώ δεν ήμασταν Άξιοι, ισχυριζόμασταν ότι είμαστε Άξιοι. Τώρα πράγματι είμαστε ασκητές, τώρα πράγματι είμαστε βραχμάνοι, τώρα πράγματι είμαστε Άξιοι". Όταν εγώ, αγαπητέ, είδα αυτό το τέταρτο ίχνος στον ασκητή Γκόταμα, τότε κατέληξα σε συμπέρασμα - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά"».

«Όταν εγώ, αγαπητέ, είδα αυτά τα τέσσερα ίχνη στον ασκητή Γκόταμα, τότε κατέληξα σε συμπέρασμα - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά"».

290. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Τζανουσσόνι, αφού κατέβηκε από την άμαξα που την έσερναν ολόλευκες φοράδες, αφού τακτοποίησε τον άνω χιτώνα του πάνω από τον έναν ώμο, αφού χαιρέτησε με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου, εξέφρασε τρεις φορές αυτόν τον εμπνευσμένο λόγο: «Τιμή στον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο· τιμή στον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο· τιμή στον Ευλογημένο, τον Άξιο, τον Πλήρως Αυτοφωτισμένο. Ίσως κάποτε κι εμείς να συναντούσαμε τον αξιότιμο Γκόταμα, ίσως να γινόταν κάποια συνομιλία»! Τότε ο βραχμάνος Τζανουσσόνι πλησίασε τον

Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βραχμάνος Τζανουσσόνι ανέφερε στον Ευλογημένο όλη τη συνομιλία που είχε με τον περιπλανώμενο ασκητή Πιλοτίκα. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο Ευλογημένος είπε στον βραχμάνο Τζανουσσόνι: «Βραχμάνε, με αυτόν τον τρόπο η παρομοίωση με το αποτύπωμα του ελέφαντα δεν είναι πλήρης αναλυτικά. Αλλά, βραχμάνε, άκουσε πώς η παρομοίωση με το αποτύπωμα του ελέφαντα γίνεται πλήρης αναλυτικά, πρόσεχε καλά, θα μιλήσω». «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο βραχμάνος Τζανουσσόνι στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

291. «Όπως, βραχμάνε, ένας ιχνηλάτης ελεφάντων θα εισερχόταν σε δάσος ελεφάντων. Αυτός θα έβλεπε στο δάσος ελεφάντων ένα μεγάλο αποτύπωμα ελέφαντα, μακρύ σε μήκος και πλατύ σε πλάτος. Όποιος είναι επιδέξιος ιχνηλάτης ελεφάντων δεν καταλήγει ακόμα σε συμπέρασμα - "Μεγάλος πράγματι, αγαπητέ, είναι ο ελέφαντας". Για ποιο λόγο; Υπάρχουν, βραχμάνε, στο δάσος ελεφάντων ελεφαντίνες που ονομάζονται νάνες με μεγάλα πόδια· αυτό θα μπορούσε να είναι το αποτύπωμα εκείνων.

«Αυτός το ακολουθεί. Ακολουθώντας το, βλέπει στο δάσος ελεφάντων ένα μεγάλο αποτύπωμα ελέφαντα, μακρύ σε μήκος και πλατύ σε πλάτος, και ψηλά γρατσουνιές. Όποιος είναι επιδέξιος ιχνηλάτης ελεφάντων δεν καταλήγει ακόμα σε συμπέρασμα - "Μεγάλος πράγματι, αγαπητέ, είναι ο ελέφαντας". Για ποιο λόγο; Υπάρχουν, βραχμάνε, στο δάσος ελεφάντων ψηλές ελεφαντίνες που ονομάζονται καλαρίκα με μεγάλα πόδια· αυτό θα μπορούσε να είναι το αποτύπωμα εκείνων.

«Αυτός το ακολουθεί. Ακολουθώντας το, βλέπει στο δάσος ελεφάντων ένα μεγάλο αποτύπωμα ελέφαντα, μακρύ σε μήκος και πλατύ σε πλάτος, και ψηλά γρατσουνιές, και ψηλά σημάδια από χαυλιόδοντες. Όποιος είναι επιδέξιος ιχνηλάτης ελεφάντων δεν καταλήγει ακόμα σε συμπέρασμα - "Μεγάλος πράγματι, αγαπητέ, είναι ο ελέφαντας". Για ποιο λόγο; Υπάρχουν, βραχμάνε, στο δάσος ελεφάντων ψηλές ελεφαντίνες που ονομάζονται κανερούκα με μεγάλα πόδια· αυτό θα μπορούσε να είναι το αποτύπωμα εκείνων.

«Αυτός το ακολουθεί. Ακολουθώντας το, βλέπει στο δάσος ελεφάντων ένα μεγάλο αποτύπωμα ελέφαντα, μακρύ σε μήκος και πλατύ σε πλάτος, και ψηλά γρατσουνιές, και ψηλά σημάδια από χαυλιόδοντες, και ψηλά σπασμένα κλαδιά. Και βλέπει εκείνον τον ελέφαντα είτε να έχει πάει στη βάση ενός δέντρου είτε να έχει πάει στον ανοιχτό ουρανό, είτε να περπατάει είτε να στέκεται είτε να κάθεται είτε να είναι ξαπλωμένος. Αυτός καταλήγει σε συμπέρασμα - "Αυτός ακριβώς είναι ο μεγάλος ελέφαντας".

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, βραχμάνε, εδώ ο Τατχάγκατα εγείρεται στον κόσμο, ο Άξιος, ο Πλήρως Αυτοφωτισμένος, ο τέλειος στην αληθινή γνώση και στην καλή συμπεριφορά, ο Καλότυχος, ο γνώστης του κόσμου, ο ανυπέρβλητος οδηγός των ανθρώπων που πρέπει να εκπαιδευτούν, ο Διδάσκαλος θεών και ανθρώπων, ο Φωτισμένος, ο Ευλογημένος. Αυτός, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση αυτόν τον κόσμο μαζί με τους θεούς, τον Μάρα, τον Βράχμα, αυτή τη γενιά μαζί με τους ασκητές και τους βραχμάνους, μαζί με τους θεούς και τους ανθρώπους, τον διακηρύσσει. Αυτός διδάσκει τη Διδασκαλία που είναι καλή στην αρχή, καλή στη μέση, καλή στο τέλος, με νόημα και φρασεολογία· φανερώνει την άγια ζωή

ολοκληρωμένη και αγνή. Αυτή τη Διδασκαλία την ακούει ένας οικοδεσπότης ή ο γιος ενός οικοδεσπότη ή κάποιος που γεννήθηκε σε κάποια άλλη οικογένεια. Αφού ακούσει αυτή τη Διδασκαλία, αποκτά πίστη στον Τατχάγκατα. Προικισμένος με αυτή την απόκτηση πίστης, σκέφτεται έτσι: «Η οικογενειακή ζωή είναι εγκλεισμός, ένα μονοπάτι σκόνης· η αναχώρηση είναι σαν τον ανοιχτό ουρανό. Δεν είναι εύκολο για κάποιον που ζει εντός οικίας να ακολουθήσει την άγια ζωή απόλυτα ολοκληρωμένη, απόλυτα αγνή, γυαλισμένη σαν κοχύλι. Γιατί να μην ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου, να ντυθώ με ώχρινα ρούχα και να εγκαταλείψω την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» Και αργότερα, εγκαταλείποντας είτε λίγα είτε πολλά πλούτη, εγκαταλείποντας είτε μικρό είτε μεγάλο κύκλο συγγενών, αφού ξύρισε τα μαλλιά και τα γένια του και ντύθηκε με ώχρινα ρούχα, αναχωρεί από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή.

292. Έχοντας αναχωρήσει έτσι, έχοντας επιτύχει την εξάσκηση και τον τρόπο ζωής των μοναχών, έχοντας εγκαταλείψει τον φόνο έμβιων όντων, απέχει από τον φόνο έμβιων όντων. Έχει αφήσει το ραβδί και το μαχαίρι, είναι ευσυνείδητος, γεμάτος συμπόνια, και διαμένει επιδιώκοντας το καλό όλων των έμβιων όντων.

Έχοντας εγκαταλείψει τη λήψη του μη δοσμένου, απέχει από τη λήψη του μη δοσμένου. Παίρνει μόνο ό,τι του δίνεται, περιμένει μόνο ό,τι του δίνεται. Διαμένει με ειλικρίνεια χωρίς σκέψεις κλοπής.

«Έχοντας εγκαταλείπει τη μη αγνή ζωή, ζει αγνή ζωή, μένοντας μακριά και απέχοντας από τη σεξουαλική πράξη, τη συνήθη πρακτική των χωρικών.

«Έχοντας εγκαταλείπει το ψέμα, απέχει από το ψέμα. Λέει την αλήθεια, είναι αφοσιωμένος στην αλήθεια, είναι αξιόπιστος, έμπιστος, δεν εξαπατά τον κόσμο.

Έχοντας εγκαταλείπει τη διχαστική ομιλία, απέχει από τη διχαστική ομιλία. Δεν επαναλαμβάνει αλλού αυτά που άκουσε εδώ για να διχάσει εκείνους, ούτε επαναλαμβάνει εδώ αυτά που άκουσε αλλού για να διχάσει αυτούς. Έτσι είναι αυτός που ενώνει αυτούς που είναι διχασμένοι, που ενθαρρύνει αυτούς που είναι ενωμένοι, που απολαμβάνει την αρμονία, χαίρεται με την αρμονία, ευχαριστείται με την αρμονία, εκφράζει λόγια που δημιουργούν αρμονία.

Έχοντας εγκαταλείπει τη σκληρή ομιλία, απέχει από τη σκληρή ομιλία. Εκφράζει λόγια που είναι απαλά, ευχάριστα στο αυτί, στοργικά, που πηγαίνουν στην καρδιά, ευγενικά, αρεστά και ευχάριστα στους πολλούς.

Έχοντας εγκαταλείπει τη φλυαρία, απέχει από τη φλυαρία. Μιλάει την κατάλληλη στιγμή, εκφράζει αυτό που είναι πραγματικό, μιλάει για το όφελος, για τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή. Τα λόγια του είναι πολύτιμα, έγκαιρα, λογικά, μετρημένα και γεμάτα νόημα.

293. Αυτός απέχει από το να βλάπτει σπόρους και φυτά, τρώει μόνο ένα γεύμα την ημέρα, απέχει από το φαγητό τη νύχτα και σε ακατάλληλες ώρες, απέχει από το να παρακολουθεί χορό, τραγούδι, μουσική και θεάματα, απέχει από το να φορά γιρλάντες, να χρησιμοποιεί αρώματα και καλλυντικά και να στολίζεται, απέχει από ψηλά και μεγάλα κρεβάτια, απέχει από το να δέχεται χρυσό και ασήμι, απέχει από το να δέχεται ωμά σιτηρά, απέχει από το να δέχεται ωμό κρέας, απέχει από το να δέχεται γυναίκες και κορίτσια, απέχει από το να δέχεται δούλους και δούλες, απέχει από το να δέχεται κατσίκες και πρόβατα, απέχει από το να δέχεται κοτόπουλα και

γουρούνια, απέχει από το να δέχεται ελέφαντες, βόδια, άλογα και φοράδες, απέχει από το να δέχεται χωράφια και γη, απέχει από αποστολές και μεταφορές μηνυμάτων, απέχει από την αγορά και πώληση, απέχει από το να εξαπατά με ψεύτικες ζυγαριές, ψεύτικα μέταλλα και ψεύτικα μέτρα, απέχει από τη δωροδοκία, την εξαπάτηση, την απάτη και την ανεντιμότητα, απέχει από τον ακρωτηριασμό, τη δολοφονία, τη φυλάκιση, τη ληστεία, το πλιάτσικο και τη βία.

294. Αυτός είναι ικανοποιημένος με χιτώνα για να καλύπτει το σώμα του, με προσφερόμενη τροφή για να γεμίζει την κοιλιά του. Όπου κι αν πηγαίνει, φεύγει παίρνοντας μαζί του μόνο αυτά. Όπως ακριβώς ένα φτερωτό πουλί όπου κι αν πετά, πετά μόνο με το φορτίο των φτερών του, ακριβώς έτσι ένας μοναχός είναι ικανοποιημένος με χιτώνα για να καλύπτει το σώμα του, με προσφερόμενη τροφή για να γεμίζει την κοιλιά του. Όπου κι αν πηγαίνει, φεύγει παίρνοντας μαζί του μόνο αυτά. Αυτός, προικισμένος με αυτό το ευγενές σύνολο ηθικής, βιώνει εσωτερικά την ευτυχία που είναι χωρίς σφάλμα.

295. Αυτός, έχοντας δει μια μορφή με το μάτι, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό της ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Επειδή αν παρέμενε με την οφθαλμική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει την οφθαλμική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στην οφθαλμική ικανότητα. Έχοντας ακούσει έναν ήχο με το αυτί... κ.λπ... έχοντας μυρίσει μια οσμή με τη μύτη... έχοντας γευτεί μια γεύση με τη γλώσσα... έχοντας αγγίξει ένα απτό αντικείμενο με το σώμα... έχοντας αντιληφθεί ένα νοητικό φαινόμενο με τον νου, δεν συλλαμβάνει το χαρακτηριστικό του ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Επειδή αν παρέμενε με τη νοητική ικανότητα ασυγκράτητη, η πλεονεξία, η δυσαρέσκεια και οι κακές φαύλες νοητικές καταστάσεις θα τον κατέκλυζαν, ακολουθεί την αυτοσυγκράτησή της, προστατεύει τη νοητική ικανότητα, επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στη νοητική ικανότητα. Αυτός, προικισμένος με αυτή την ευγενή αυτοσυγκράτηση των ικανοτήτων, βιώνει εσωτερικά την αμόλυντη ευτυχία.

Αυτός ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν προχωρεί και όταν επιστρέφει, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν κοιτάζει μπροστά και όταν κοιτάζει γύρω, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν λυγίζει και όταν τεντώνει, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν φορά τον διπλό χιτώνα, το κύπελλο και τον χιτώνα, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν τρώει, πίνει, μασά και γεύεται, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν αφοδεύει και ουρεί, ενεργεί με πλήρη επίγνωση όταν περπατά, στέκεται, κάθεται, κοιμάται, είναι ξύπνιος, μιλά και σιωπά.

296. «Αυτός, προικισμένος με αυτό το ευγενές σύνολο ηθικής, προικισμένος με αυτή την ευγενή αυτοσυγκράτηση των ικανοτήτων, προικισμένος με αυτή την ευγενή μνήμη και ενσυνειδητότητα, αναζητά ένα απομονωμένο κατάλυμα - ένα δάσος, τη βάση ενός δένδρου, ένα βουνό, μια χαράδρα, μια σπηλιά στο βουνό, ένα νεκροταφείο, ένα βαθύ δάσος, ένα ανοιχτό μέρος, έναν σωρό από άχυρα. Αυτός, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, κάθεται διασταυρώνοντας τα πόδια του, κρατώντας το σώμα του ευθύ, εδραιώνοντας τη μνήμη μπροστά στο πρόσωπο. Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει την πλεονεξία στον κόσμο, διαμένει με νου απαλλαγμένο από πλεονεξία, καθαρίζει τη συνείδηση από την πλεονεξία. Έχοντας εγκαταλείψει τον θυμό και τη μοχθηρία, διαμένει με νου χωρίς κακία, γεμάτος συμπόνια για την ευημερία όλων των έμβιων όντων, καθαρίζει τη συνείδηση από τον

θυμό και τη μοχθηρία. Έχοντας εγκαταλείψει τη νωθρότητα και την υπνηλία, διαμένει απαλλαγμένος από νωθρότητα και υπνηλία, με αντίληψη του φωτός, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, καθαρίζει τη συνείδηση από τη νωθρότητα και την υπνηλία. Έχοντας εγκαταλείψει την ανησυχία και την τύψη, διαμένει χωρίς ανησυχία, με εσωτερικά γαλήνιο νου, καθαρίζει τη συνείδηση από την ανησυχία και την τύψη. Έχοντας εγκαταλείψει τη σκεπτικιστική αμφιβολία, διαμένει έχοντας διαβεί τη σκεπτικιστική αμφιβολία, χωρίς αμφιβολία για τις καλές νοητικές καταστάσεις, καθαρίζει τη συνείδηση από τη σκεπτικιστική αμφιβολία.

297. «Αυτός, έχοντας εγκαταλείψει αυτά τα πέντε νοητικά εμπόδια, τις ακαθαρσίες του νου που εξασθενίζουν τη σοφία, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φάυλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Αυτό επίσης ονομάζεται, βραχμάνε, πατημασιά του Τατχάγκατα, επιδιωκόμενο από τον Τατχάγκατα, γρατσουνισμένο από τον Τατχάγκατα. Όμως ο ευγενής μαθητής δεν καταλήγει ακόμα σε συμπέρασμα - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

«Επιπλέον, βραχμάνε, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διαμένει. Αυτό επίσης ονομάζεται, βραχμάνε... κ.λπ... η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

«Επιπλέον, βραχμάνε, ένας μοναχός, με την απαλλαγή από την αγαλλίαση, παραμένει με αταραξία, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, και βιώνει σωματική ευτυχία, αυτό που οι ευγενείς περιγράφουν ως 'αυτός που έχει αταραξία και μνήμη, που διαμένει στην ευτυχία', έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει. Αυτό επίσης ονομάζεται, βραχμάνε... κ.λπ... η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

«Επιπλέον, βραχμάνε, ένας μοναχός, με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης και με την εγκατάλειψη του πόνου, και με την προηγούμενη πάροδο της ευαρέσκειας και της δυσαρέσκειας, έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο και την εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, διαμένει. Αυτό επίσης ονομάζεται, βραχμάνε, πατημασιά του Τατχάγκατα, επιδιωκόμενο από τον Τατχάγκατα, γρατσουνισμένο από τον Τατχάγκατα. Όμως ο ευγενής μαθητής δεν καταλήγει ακόμα σε συμπέρασμα - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

298. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της ανάμνησης προηγούμενων ζωών. Θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή: μία γέννηση, δύο γεννήσεις... κ.λπ... έτσι θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους. Αυτό επίσης ονομάζεται, βραχμάνε,

πατημασιά του Τατχάγκατα, επιδιωκόμενο από τον Τατχάγκατα, γρατσουνισμένο από τον Τατχάγκατα. Όμως ο ευγενής μαθητής δεν καταλήγει ακόμα σε συμπέρασμα - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση του θανάτου και της επαναγέννησης των όντων. Με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο... κ.λπ... κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους. Αυτό επίσης ονομάζεται, βραχμάνε, πατημασιά του Τατχάγκατα, επιδιωκόμενο από τον Τατχάγκατα, γρατσουνισμένο από τον Τατχάγκατα. Όμως ο ευγενής μαθητής δεν καταλήγει ακόμα σε συμπέρασμα - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

299. Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της εξάλειψης των νοητικών διαφθορών. Αυτός κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτός είναι ο υπαρξιακός πόνος», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση του υπαρξιακού πόνου», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση του υπαρξιακού πόνου», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου». Κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτές είναι οι νοητικές διαφθορές», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση των νοητικών διαφθορών», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση των νοητικών διαφθορών», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση των νοητικών διαφθορών». Αυτό επίσης ονομάζεται, βραχμάνε, πατημασιά του Τατχάγκατα, επιδιωκόμενο από τον Τατχάγκατα, γρατσουνισμένο από τον Τατχάγκατα. Όμως ο ευγενής μαθητής δεν έχει φτάσει ακόμα στο συμπέρασμα, αλλά καταλήγει σε συμπέρασμα - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά".

Καθώς αυτός γνωρίζει έτσι και βλέπει έτσι, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της φιληδονίας, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της προσκόλλησης στην ύπαρξη, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της άγνοιας. Υπάρχει η γνώση: «στον απελευθερωμένο, υπάρχει απελευθέρωση».

Κατανοεί: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Αυτό επίσης ονομάζεται, βραχμάνε, πατημασιά του Τατχάγκατα, επιδιωκόμενο από τον Τατχάγκατα, γρατσουνισμένο από τον Τατχάγκατα. Με αυτόν τον τρόπο, βραχμάνε, ο ευγενής μαθητής έχει φτάσει στο συμπέρασμα - "Ο Ευλογημένος είναι πλήρως αυτοφωτισμένος, η Διδασκαλία είναι καλά διδαγμένη από τον Ευλογημένο, η Κοινότητα των μαθητών του Ευλογημένου ασκεί καλά". Με αυτόν τον τρόπο, βραχμάνε, η παρομοίωση με το αποτύπωμα του ελέφαντα είναι πλήρης αναλυτικά».

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Τζανουσσόνι είπε στον Ευλογημένο: «Θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα, θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα! Όπως, αγαπητέ Γκόταμα, κάποιος θα έστηνε όρθιο κάτι που είχε αναποδογυριστεί, ή θα αποκάλυπτε κάτι που ήταν

κρυμμένο, ή θα έδειχνε τον δρόμο σε κάποιον που είχε χαθεί, ή θα κρατούσε μια λάμπα λαδιού στο σκοτάδι - 'αυτοί που έχουν μάτια να δουν τα αντικείμενα'. Έτσι ακριβώς η Διδασκαλία έχει φανερωθεί από τον αξιότιμο Γκόταμα με πολλούς τρόπους. Εγώ καταφεύγω στον αξιότιμο Γκόταμα ως καταφύγιο, και στη Διδασκαλία και στην Κοινότητα των μοναχών. Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Τσουλαχατθιπαντόπαμα, έβδομη.

8. Η μεγαλύτερη ομιλία για την παρομοίωση της πατημασιάς του ελέφαντα

300. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκεί ο σεβάσμιος Σαριπούττα απευθύνθηκε στους μοναχούς - «Φίλοι μοναχοί». «Φίλε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον σεβάσμιο Σαριπούττα. Ο σεβάσμιος Σαριπούττα είπε αυτό - «Όπως, φίλοι, όσα είναι τα αποτυπώματα των χερσαίων έμβιων όντων, όλα αυτά περιλαμβάνονται στο αποτύπωμα του ελέφαντα, το αποτύπωμα του ελέφαντα φαίνεται ως το κορυφαίο μεταξύ τους, δηλαδή λόγω του μεγέθους του· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, φίλοι, όσες είναι οι καλές νοητικές καταστάσεις, όλες αυτές περιλαμβάνονται στις τέσσερις ευγενείς αλήθειες. Σε ποιες τέσσερις; Στην ευγενή αλήθεια του υπαρξιακού πόνου, στην ευγενή αλήθεια της προέλευσης του υπαρξιακού πόνου, στην ευγενή αλήθεια της παύσης του υπαρξιακού πόνου, στην ευγενή αλήθεια της πρακτικής που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου».

301. «Και ποια, φίλοι, είναι η ευγενής αλήθεια του υπαρξιακού πόνου; Η γέννηση είναι υπαρξιακός πόνος, το γήρας είναι υπαρξιακός πόνος, ο θάνατος είναι υπαρξιακός πόνος, η λύπη, ο θρήνος, ο πόνος, η δυσaréσκεια και το άγχος είναι υπαρξιακός πόνος, το να μην αποκτά κανείς αυτό που επιθυμεί είναι επίσης υπαρξιακός πόνος· συνοπτικά, τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης είναι υπαρξιακός πόνος. Και ποια, φίλοι, είναι τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης; Δηλαδή: το συνάθροισμα της προσκόλλησης στην ύλη, το συνάθροισμα της προσκόλλησης στο αίσθημα, το συνάθροισμα της προσκόλλησης στην αντίληψη, το συνάθροισμα της προσκόλλησης στις δραστηριότητες, το συνάθροισμα της προσκόλλησης στη συνείδηση.

«Και ποιο, φίλοι, είναι το συνάθροισμα της προσκόλλησης στην ύλη; Τα τέσσερα πρωταρχικά υλικά στοιχεία, και η παράγωγη υλικότητα των τεσσάρων πρωταρχικών υλικών στοιχείων.

«Και ποια, φίλοι, είναι τα τέσσερα πρωταρχικά υλικά στοιχεία; Το στερεό στοιχείο, το υγρό στοιχείο, το θερμό στοιχείο, το στοιχείο του αέρα.

302. «Ποιο είναι, φίλοι, το στερεό στοιχείο; Το στερεό στοιχείο μπορεί να είναι εσωτερικό, μπορεί να είναι εξωτερικό. Ποιο είναι, φίλοι, το εσωτερικό στερεό στοιχείο; Ό,τι είναι εσωτερικό, ατομικό, σκληρό, στερεοποιημένο, προσκολλημένο, δηλαδή - τρίχες της κεφαλής, τρίχες του σώματος, νύχια, δόντια, δέρμα, σάρκα, τένοντες, οστά, μυελός των οστών, νεφρά, καρδιά, συκώτι, υπεζωκότας, σπλήνα, πνεύμονες, έντερα, μεσεντέριο, περιεχόμενα του στομάχου, κόπρανα, ή οτιδήποτε άλλο εσωτερικό, ατομικό, σκληρό, στερεοποιημένο, προσκολλημένο. Αυτό λέγεται, φίλοι, το εσωτερικό στερεό στοιχείο. Και το εσωτερικό στερεό στοιχείο και το εξωτερικό στερεό στοιχείο, αυτό είναι απλώς στερεό στοιχείο. «Αυτό δεν είναι δικό

μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου» - έτσι αυτό πρέπει να θεωρείται όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, αποστρέφεται από το στερεό στοιχείο, απαλλάσσει τη συνείδηση από το πάθος για το στερεό στοιχείο.

«Έρχεται, φίλοι, ο καιρός που το εξωτερικό υγρό στοιχείο ταράσσεται. Εκείνη τη στιγμή το εξωτερικό στερεό στοιχείο εξαφανίζεται. Αφού πράγματι, φίλοι, αυτού του εξωτερικού στερεού στοιχείου, τόσο μεγάλου, η παροδικότητα θα γίνει εμφανής, η φύση της καταστροφής θα γίνει εμφανής, η φύση της παρακμής θα γίνει εμφανής, η φύση της μεταβολής θα γίνει εμφανής. Τι λοιπόν για αυτό το σώμα που διαρκεί για μια στιγμή, προσκολλημένο από την επιθυμία, «είμαι» ή «δικό μου» ή «υπάρχω»; Τότε δεν υπάρχει τίποτα τέτοιο εδώ για αυτόν.

«Αν, φίλοι, άλλοι υβρίζουν, κακολογούν, εξοργίζουν και ενοχλούν αυτόν τον μοναχό, αυτός κατανοεί έτσι - «Αυτό το δυσάρεστο αίσθημα γεννημένο από ωτική επαφή έχει εγερθεί σε μένα. Και αυτό είναι εξαρτώμενο, όχι ανεξάρτητο. Εξαρτώμενο από τι; Εξαρτώμενο από την επαφή». Αυτός βλέπει ότι αυτή η επαφή είναι παροδική, βλέπει ότι το αίσθημα είναι παροδικό, βλέπει ότι η αντίληψη είναι παροδική, βλέπει ότι οι δραστηριότητες είναι παροδικές, βλέπει ότι η συνείδηση είναι παροδική. Η συνείδησή του εισέρχεται στο στοιχείο ως αντικείμενο, γαληνεύει, σταθεροποιείται, αποφασίζει.

«Αν, φίλοι, άλλοι συμπεριφέρονται σε αυτόν τον μοναχό με ανεπιθύμητα, δυσάρεστα, μη λατρεμένα πράγματα - με επαφή χεριού, με επαφή πέτρας, με επαφή ραβδιού, με επαφή μαχαιριού. Αυτός κατανοεί έτσι - «Αυτό το σώμα έχει τέτοια φύση ώστε σε ένα σώμα τέτοιας φύσης συμβαίνουν επαφές χεριού, συμβαίνουν επαφές πέτρας, συμβαίνουν επαφές ραβδιού, συμβαίνουν επαφές μαχαιριού. Αλλά αυτό ειπώθηκε από τον Ευλογημένο στη νουθεσία με το παράδειγμα του πριονιού - "Ακόμη κι αν, μοναχοί, κλέφτες και ληστές με διπλό πριόνι έκοβαν τα μέλη σας ένα προς ένα, όποιος θα μόλυνε τον νου του εξαιτίας αυτού, δεν θα ήταν αυτός που ακολουθεί τη διδασκαλία μου". Η ενεργητικότητά μου θα είναι ξεκινημένη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου θα είναι εφαρμοσμένη χωρίς λήθη, το σώμα μου θα είναι γαλήνιο χωρίς ταραχή, η συνείδησή μου θα είναι αυτοσυγκεντρωμένη και πλήρως εστιασμένη. Ας συμβαίνουν τώρα σε αυτό το σώμα επαφές χεριού, ας συμβαίνουν επαφές πέτρας, ας συμβαίνουν επαφές ραβδιού, ας συμβαίνουν επαφές μαχαιριού· πράγματι αυτή είναι η διδαχή των Βουδών».

«Αν, φίλοι, σε εκείνον τον μοναχό που έτσι αναθυμάται τον Βούδα, έτσι αναθυμάται τη Διδασκαλία, έτσι αναθυμάται την Κοινότητα, η αταραξία βασισμένη στο καλό δεν εδραιώνεται. Αυτός εξαιτίας αυτού συγκινείται, περιπίπτει σε επείγουσα ανησυχία - "Αλίμονο, είναι απώλεια για μένα, πράγματι δεν είναι κέρδος για μένα, είναι κακή τύχη για μένα, πράγματι δεν είναι καλή τύχη για μένα, αφού ενώ έτσι αναθυμώμαι τον Βούδα, έτσι αναθυμώμαι τη Διδασκαλία, έτσι αναθυμώμαι την Κοινότητα, η αταραξία βασισμένη στο καλό δεν εδραιώνεται". Όπως, φίλοι, μια νύφη βλέποντας τον πεθερό της συγκινείται, περιπίπτει σε επείγουσα ανησυχία· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, φίλοι, αν σε εκείνον τον μοναχό που έτσι αναθυμάται τον Βούδα, έτσι αναθυμάται τη Διδασκαλία, έτσι αναθυμάται την Κοινότητα, η αταραξία βασισμένη στο καλό δεν εδραιώνεται, αυτός εξαιτίας αυτού συγκινείται, περιπίπτει σε επείγουσα ανησυχία - "Αλίμονο, είναι απώλεια για μένα, πράγματι δεν είναι κέρδος για μένα, είναι κακή τύχη για μένα, πράγματι δεν είναι καλή τύχη για μένα, αφού ενώ

έτσι αναθυμώμαι τον Βούδα, έτσι αναθυμώμαι τη Διδασκαλία, έτσι αναθυμώμαι την Κοινότητα, η αταραξία βασισμένη στο καλό δεν εδραιώνεται". Αν, φίλοι, σε εκείνον τον μοναχό που έτσι αναθυμάται τον Βούδα, έτσι αναθυμάται τη Διδασκαλία, έτσι αναθυμάται την Κοινότητα, η αταραξία βασισμένη στο καλό εδραιώνεται, αυτός εξαιτίας αυτού είναι ευχαριστημένος. Ακόμη και με αυτό, φίλοι, πολλά έχουν επιτευχθεί από τον μοναχό.

303. «Και ποιο είναι, φίλοι, το υγρό στοιχείο; Το υγρό στοιχείο μπορεί να είναι εσωτερικό, μπορεί να είναι εξωτερικό. Ποιο είναι, φίλοι, το εσωτερικό υγρό στοιχείο; Ό,τι είναι εσωτερικό, ατομικό, υγρό, υγροποιημένο, προσκολλημένο, δηλαδή -χολή, φλέγμα, πύον, αίμα, ιδρώτας, λίπος, δάκρυα, στέαρ, σάλιο, βλέννα, αρθρικό υγρό, ούρα, ή οτιδήποτε άλλο εσωτερικό, ατομικό, υγρό, υγροποιημένο, προσκολλημένο - αυτό λέγεται, φίλοι, το εσωτερικό υγρό στοιχείο. Και το εσωτερικό υγρό στοιχείο και το εξωτερικό υγρό στοιχείο, αυτό είναι απλώς υγρό στοιχείο. «Αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου» - έτσι αυτό πρέπει να ιδωθεί όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, αποστρέφεται από το υγρό στοιχείο, απαλλάσσει τη συνείδηση από το πάθος για το υγρό στοιχείο.

«Έρχεται, φίλοι, ο καιρός που το εξωτερικό υγρό στοιχείο ταρασσεται. Αυτό παρασύρει χωριά, παρασύρει κωμοπόλεις, παρασύρει πόλεις, παρασύρει χώρες, παρασύρει περιοχές χωρών. Έρχεται, φίλοι, ο καιρός που στον μεγάλο ωκεανό τα νερά υποχωρούν κατά εκατό γιότζανα, υποχωρούν κατά διακόσια γιότζανα, υποχωρούν κατά τριακόσια γιότζανα, υποχωρούν κατά τετρακόσια γιότζανα, υποχωρούν κατά πεντακόσια γιότζανα, υποχωρούν κατά εξακόσια γιότζανα, υποχωρούν κατά επτακόσια γιότζανα. Έρχεται, φίλοι, ο καιρός που στον μεγάλο ωκεανό το νερό παραμένει στο ύψος επτά φοινίκων, παραμένει στο ύψος έξι φοινίκων, παραμένει στο ύψος πέντε φοινίκων, παραμένει στο ύψος τεσσάρων φοινίκων, παραμένει στο ύψος τριών φοινίκων, παραμένει στο ύψος δύο φοινίκων, παραμένει στο ύψος ενός φοίνικα. Έρχεται, φίλοι, ο καιρός που στον μεγάλο ωκεανό το νερό παραμένει στο ύψος επτά ανδρών, παραμένει στο ύψος έξι ανδρών, παραμένει στο ύψος πέντε ανδρών, παραμένει στο ύψος τεσσάρων ανδρών, παραμένει στο ύψος τριών ανδρών, παραμένει στο ύψος δύο ανδρών, παραμένει στο ύψος ενός ανδρός. Έρχεται, φίλοι, ο καιρός που στον μεγάλο ωκεανό το νερό παραμένει στο ύψος μισού ανδρός, παραμένει μέχρι τη μέση, παραμένει μέχρι το γόνατο, παραμένει μέχρι τον αστράγαλο. Έρχεται, φίλοι, ο καιρός που στον μεγάλο ωκεανό δεν υπάρχει νερό ούτε όσο να βρέξει μια φάλαγγα δακτύλου. Αφού πράγματι, φίλοι, αυτού του εξωτερικού υγρού στοιχείου, τόσο μεγάλου, η παροδικότητα θα γίνει εμφανής, η φύση της καταστροφής θα γίνει εμφανής, η φύση της παρακμής θα γίνει εμφανής, η φύση της μεταβολής θα γίνει εμφανής. Τι λοιπόν για αυτό το σώμα που διαρκεί για μια στιγμή, προσκολλημένο από την επιθυμία, «είμαι» ή «δικό μου» ή «υπάρχω»; Τότε δεν υπάρχει τίποτα τέτοιο εδώ για αυτόν... κ.λπ... Αν, φίλοι, σε εκείνον τον μοναχό που έτσι αναθυμάται τον Βούδα, έτσι αναθυμάται τη Διδασκαλία, έτσι αναθυμάται την Κοινότητα, η αταραξία βασισμένη στο καλό εδραιώνεται. Αυτός εξαιτίας αυτού είναι ευχαριστημένος. Ακόμη και με αυτό, φίλοι, πολλά έχουν επιτευχθεί από τον μοναχό.

304. «Ποιο είναι, φίλοι, το θερμό στοιχείο; Το θερμό στοιχείο μπορεί να είναι εσωτερικό, μπορεί να είναι εξωτερικό. Ποιο είναι, φίλοι, το εσωτερικό θερμό στοιχείο; Ό,τι είναι εσωτερικό, ατομικό, θερμότητα, θερμοποιημένο, προσκολλημένο, δηλαδή - αυτό με το οποίο θερμαίνεται, αυτό με το οποίο γηράσκει, αυτό με το οποίο καίγεται, αυτό με το οποίο ό,τι τρώγεται, πίνεται, μασιέται και γεύεται χωνεύεται σωστά, ή οτιδήποτε άλλο εσωτερικό, ατομικό, θερμότητα, θερμοποιημένο, προσκολλημένο - αυτό λέγεται, φίλοι, το εσωτερικό θερμό στοιχείο. Και το εσωτερικό θερμό στοιχείο και το εξωτερικό θερμό στοιχείο, αυτό είναι απλώς θερμό στοιχείο. «Αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου» - έτσι αυτό πρέπει να ιδωθεί όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, αποστρέφεται από το θερμό στοιχείο, απαλλάσσει τη συνείδηση από το πάθος για το θερμό στοιχείο.

«Έρχεται, φίλοι, ο καιρός που το εξωτερικό θερμό στοιχείο ταρασσεται. Αυτό καίει χωριά, καίει κωμοπόλεις, καίει πόλεις, καίει χώρες, καίει περιοχές χωρών. Αυτό φτάνοντας στην άκρη της πράσινης βλάστησης ή στην άκρη του δρόμου ή στην άκρη του βράχου ή στην άκρη του νερού ή σε ένα γοητευτικό κομμάτι γης, σβήνει χωρίς τροφή. Έρχεται, φίλοι, ο καιρός που αναζητούν φωτιά ακόμη και με φτερό κόκορα ή με ξύστρα δέρματος. Αφού πράγματι, φίλοι, αυτού του εξωτερικού θερμού στοιχείου, τόσο μεγάλου, η παροδικότητα θα γίνει εμφανής, η φύση της καταστροφής θα γίνει εμφανής, η φύση της παρακμής θα γίνει εμφανής, η φύση της μεταβολής θα γίνει εμφανής. Τι λοιπόν για αυτό το σώμα που διαρκεί για μια στιγμή, προσκολλημένο από την επιθυμία, «είμαι» ή «δικό μου» ή «υπάρχω»; Τότε δεν υπάρχει τίποτα τέτοιο εδώ για αυτόν... κ.λπ... Αν, φίλοι, σε εκείνον τον μοναχό που έτσι αναθυμάται τον Βούδα, έτσι αναθυμάται τη Διδασκαλία, έτσι αναθυμάται την Κοινότητα, η αταραξία βασισμένη στο καλό εδραιώνεται, αυτός εξαιτίας αυτού είναι ευχαριστημένος. Ακόμη και με αυτό, φίλοι, πολλά έχουν επιτευχθεί από τον μοναχό.

305. «Ποιο είναι, φίλοι, το στοιχείο του αέρα; Το στοιχείο του αέρα μπορεί να είναι εσωτερικό, μπορεί να είναι εξωτερικό. Ποιο είναι, φίλοι, το εσωτερικό στοιχείο του αέρα; Ό,τι είναι εσωτερικό, ατομικό, αέρας, αεροειδές, προσκολλημένο, δηλαδή - οι άνεμοι που ανεβαίνουν, οι άνεμοι που κατεβαίνουν, οι άνεμοι στην κοιλιά, οι άνεμοι στα έντερα, οι άνεμοι που διατρέχουν τα μέλη, η εισπνοή και η εκπνοή, ή οτιδήποτε άλλο εσωτερικό, ατομικό, αέρας, αεροειδές, προσκολλημένο - αυτό λέγεται, φίλοι, το εσωτερικό στοιχείο του αέρα. Και το εσωτερικό στοιχείο του αέρα και το εξωτερικό στοιχείο του αέρα, αυτό είναι απλώς στοιχείο του αέρα. «Αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου» - έτσι αυτό πρέπει να ιδωθεί όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, αποστρέφεται από το στοιχείο του αέρα, απαλλάσσει τη συνείδηση από το πάθος για το στοιχείο του αέρα.

«Έρχεται, φίλοι, ο καιρός που το εξωτερικό στοιχείο του αέρα ταρασσεται. Αυτό παρασύρει χωριά, παρασύρει κωμοπόλεις, παρασύρει πόλεις, παρασύρει χώρες, παρασύρει περιοχές χωρών. Έρχεται, φίλοι, ο καιρός που τον τελευταίο μήνα του καλοκαιριού αναζητούν αέρα με φύλλο φοίνικα ή με βεντάλια, και ούτε τα χορτάρια στη στέγη δεν σαλεύουν. Αφού πράγματι, φίλοι, αυτού του εξωτερικού στοιχείου του αέρα, τόσο μεγάλου, η παροδικότητα θα γίνει εμφανής, η φύση της καταστροφής θα γίνει εμφανής, η φύση της παρακμής θα γίνει εμφανής, η φύση της μεταβολής θα

γίνει εμφανής. Τι λοιπόν για αυτό το σώμα που διαρκεί για μια στιγμή, προσκολλημένο από την επιθυμία, «είμαι» ή «δικό μου» ή «υπάρχω»; Τότε δεν υπάρχει τίποτα τέτοιο εδώ για αυτόν.

«Αν, φίλοι, άλλοι υβρίζουν, κακολογούν, εξοργίζουν και ενοχλούν αυτόν τον μοναχό. Αυτός κατανοεί έτσι: «Αυτό το δυσάρεστο αίσθημα γεννημένο από ωτική επαφή έχει εγερθεί σε μένα. Και αυτό είναι εξαρτώμενο, όχι ανεξάρτητο. Εξαρτώμενο από τι; Εξαρτώμενο από την επαφή». Αυτός βλέπει ότι αυτή η επαφή είναι παροδική, βλέπει ότι το αίσθημα είναι παροδικό, βλέπει ότι η αντίληψη είναι παροδική, βλέπει ότι οι δραστηριότητες είναι παροδικές, βλέπει ότι η συνείδηση είναι παροδική. Η συνείδησή του εισέρχεται στο στοιχείο ως αντικείμενο, γαληνεύει, σταθεροποιείται, αποφασίζει.

«Αν, φίλοι, άλλοι συμπεριφέρονται σε αυτόν τον μοναχό με ανεπιθύμητα, δυσάρεστα, μη λατρεμένα πράγματα - με επαφή χεριού, με επαφή πέτρας, με επαφή ραβδιού, με επαφή μαχαιριού. Αυτός κατανοεί έτσι: «Αυτό το σώμα έχει τέτοια φύση ώστε σε ένα σώμα τέτοιας φύσης συμβαίνουν επαφές χεριού, συμβαίνουν επαφές πέτρας, συμβαίνουν επαφές ραβδιού, συμβαίνουν επαφές μαχαιριού. Αλλά αυτό ειπώθηκε από τον Ευλογημένο στη νουθεσία με το παράδειγμα του πριονιού: «Ακόμη κι αν, μοναχοί, κλέφτες και ληστές με διπλό πριόνι έκοβαν τα μέλη σας ένα προς ένα. Όποιος θα μόλυνε τον νου του εξαιτίας αυτού, δεν θα ήταν αυτός που ακολουθεί τη διδασκαλία μου». Η ενεργητικότητά μου θα είναι ξεκινημένη χωρίς νωθρότητα, η μνήμη μου θα είναι εφαρμοσμένη χωρίς λήθη, το σώμα μου θα είναι γαλήνιο χωρίς ταραχή, η συνείδησή μου θα είναι αυτοσυγκεντρωμένη και πλήρως εστιασμένη. Ας συμβαίνουν τώρα σε αυτό το σώμα επαφές χεριού, ας συμβαίνουν επαφές πέτρας, ας συμβαίνουν επαφές ραβδιού, ας συμβαίνουν επαφές μαχαιριού. Πράγματι αυτή είναι η διδαχή των Βουδών».

«Αν, φίλοι, σε εκείνον τον μοναχό που έτσι αναθυμάται τον Βούδα, έτσι αναθυμάται τη Διδασκαλία, έτσι αναθυμάται την Κοινότητα, η αταραξία βασισμένη στο καλό δεν εδραιώνεται. Αυτός εξαιτίας αυτού συγκινείται, περιπίπτει σε επείγουσα ανησυχία - "Αλίμονο, είναι απώλεια για μένα, πράγματι δεν είναι κέρδος για μένα, είναι κακή τύχη για μένα, πράγματι δεν είναι καλή τύχη για μένα. Αφού ενώ έτσι αναθυμώμαι τον Βούδα, έτσι αναθυμώμαι τη Διδασκαλία, έτσι αναθυμώμαι την Κοινότητα, η αταραξία βασισμένη στο καλό δεν εδραιώνεται". Όπως, φίλοι, μια νύφη βλέποντας τον πεθερό της συγκινείται, περιπίπτει σε επείγουσα ανησυχία· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, φίλοι, αν σε εκείνον τον μοναχό που έτσι αναθυμάται τον Βούδα, έτσι αναθυμάται τη Διδασκαλία, έτσι αναθυμάται την Κοινότητα, η αταραξία βασισμένη στο καλό δεν εδραιώνεται. Αυτός εξαιτίας αυτού συγκινείται, περιπίπτει σε επείγουσα ανησυχία - "Αλίμονο, είναι απώλεια για μένα, πράγματι δεν είναι κέρδος για μένα, είναι κακή τύχη για μένα, πράγματι δεν είναι καλή τύχη για μένα. Αφού ενώ έτσι αναθυμώμαι τον Βούδα, έτσι αναθυμώμαι τη Διδασκαλία, έτσι αναθυμώμαι την Κοινότητα, η αταραξία βασισμένη στο καλό δεν εδραιώνεται". Αν, φίλοι, σε εκείνον τον μοναχό που έτσι αναθυμάται τον Βούδα, έτσι αναθυμάται τη Διδασκαλία, έτσι αναθυμάται την Κοινότητα, η αταραξία βασισμένη στο καλό εδραιώνεται, αυτός εξαιτίας αυτού είναι ευχαριστημένος. Ακόμη και με αυτό, φίλοι, πολλά έχουν επιτευχθεί από τον μοναχό.

306. «Όπως, φίλοι, εξαρτώμενο από ξύλα και εξαρτώμενο από αναρριχητικά φυτά και εξαρτώμενο από χόρτο και εξαρτώμενο από πηλό, ο χώρος περιστοιχισμένος

θεωρείται ως 'σπίτι'· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, φίλοι, εξαρτώμενο από οστά και εξαρτώμενο από νεύρα και εξαρτώμενο από σάρκα και εξαρτώμενο από δέρμα, ο χώρος περιορισμένος θεωρείται ως 'υλικότητα'. Όταν, φίλοι, το εσωτερικό μάτι είναι άθικτο, αλλά οι εξωτερικές υλικές μορφές δεν έρχονται στο πεδίο αίσθησης, και δεν υπάρχει η αντίστοιχη προσοχή, τότε δεν υπάρχει η εμφάνιση του αντίστοιχου τμήματος συνείδησης. Όταν, φίλοι, το εσωτερικό μάτι είναι άθικτο και οι εξωτερικές υλικές μορφές έρχονται στο πεδίο αίσθησης, αλλά δεν υπάρχει η αντίστοιχη προσοχή, τότε δεν υπάρχει η εμφάνιση του αντίστοιχου τμήματος συνείδησης. Αλλά όταν, φίλοι, το εσωτερικό μάτι είναι άθικτο, και οι εξωτερικές υλικές μορφές έρχονται στο πεδίο αίσθησης, και υπάρχει η αντίστοιχη προσοχή. Έτσι υπάρχει η εμφάνιση του αντίστοιχου τμήματος συνείδησης. Όποια υλικότητα υπάρχει σε αυτόν που βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση, αυτή περιλαμβάνεται στο συνάθροισμα της προσκόλλησης στην υλικότητα· όποιο αίσθημα υπάρχει σε αυτόν που βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση, αυτό περιλαμβάνεται στο συνάθροισμα της προσκόλλησης στο αίσθημα· όποια αντίληψη υπάρχει σε αυτόν που βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση, αυτή περιλαμβάνεται στο συνάθροισμα της προσκόλλησης στην αντίληψη· όποιες δραστηριότητες υπάρχουν σε αυτόν που βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση, αυτές περιλαμβάνονται στο συνάθροισμα της προσκόλλησης στις δραστηριότητες· όποια συνείδηση υπάρχει σε αυτόν που βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση, αυτή περιλαμβάνεται στο συνάθροισμα της προσκόλλησης στη συνείδηση.

«Αυτός κατανοεί έτσι - 'Έτσι λοιπόν υπάρχει η συμπερίληψη, η συγκέντρωση, η συνάθροιση αυτών των πέντε συναθροισμάτων της προσκόλλησης. Αλλά αυτό ειπώθηκε από τον Ευλογημένο - 'Όποιος βλέπει την Εξαρτώμενη Γένεση, αυτός βλέπει τη Διδασκαλία· όποιος βλέπει τη Διδασκαλία, αυτός βλέπει την Εξαρτώμενη Γένεση'. Αυτά είναι εξαρτώμενα γεγονημένα, δηλαδή τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης. Όποια θέληση, προσκόλληση, κλίση, αγκίστρωση υπάρχει σε αυτά τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης, αυτή είναι η προέλευση του υπαρξιακού πόνου. Όποια απομάκρυνση της θέλησης και του πάθους, εγκατάλειψη της θέλησης και του πάθους υπάρχει σε αυτά τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης, αυτή είναι η παύση του υπαρξιακού πόνου'. Ακόμη και με αυτό, φίλοι, πολλά έχουν επιτευχθεί από τον μοναχό.

«Όταν, φίλοι, το εσωτερικό αυτί είναι άθικτο... κ.λπ... η μύτη είναι άθικτη... η γλώσσα είναι άθικτη... το σώμα είναι άθικτο... ο νους είναι άθικτος, αλλά τα εξωτερικά νοητικά φαινόμενα δεν έρχονται στο πεδίο αίσθησης και δεν υπάρχει η αντίστοιχη προσοχή, τότε δεν υπάρχει η εμφάνιση του αντίστοιχου τμήματος συνείδησης. Όταν, φίλοι, ο εσωτερικός νους είναι άθικτος, και τα εξωτερικά νοητικά φαινόμενα έρχονται στο πεδίο αίσθησης, αλλά δεν υπάρχει η αντίστοιχη προσοχή, τότε δεν υπάρχει η εμφάνιση του αντίστοιχου τμήματος συνείδησης. Αλλά όταν, φίλοι, ο εσωτερικός νους είναι άθικτος, και τα εξωτερικά νοητικά φαινόμενα έρχονται στο πεδίο αίσθησης, και υπάρχει η αντίστοιχη προσοχή, έτσι υπάρχει η εμφάνιση του αντίστοιχου τμήματος συνείδησης. Όποια υλικότητα υπάρχει σε αυτόν που βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση, αυτή περιλαμβάνεται στο συνάθροισμα της προσκόλλησης στην υλικότητα· όποιο αίσθημα υπάρχει σε αυτόν που βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση, αυτό περιλαμβάνεται στο συνάθροισμα της προσκόλλησης στο αίσθημα· όποια αντίληψη υπάρχει σε αυτόν που βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση, αυτή περιλαμβάνεται στο συνάθροισμα της προσκόλλησης στην αντίληψη· όποιες δραστηριότητες υπάρχουν σε αυτόν που βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση, αυτές

περιλαμβάνονται στο συνάθροισμα της προσκόλλησης στις δραστηριότητες· όποια συνείδηση υπάρχει σε αυτόν που βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση, αυτή περιλαμβάνεται στο συνάθροισμα της προσκόλλησης στη συνείδηση. Αυτός κατανοεί έτσι - 'Έτσι λοιπόν υπάρχει η συμπερίληψη, η συγκέντρωση, η συνάθροιση αυτών των πέντε συναθροισμάτων της προσκόλλησης. Αλλά αυτό ειπώθηκε από τον Ευλογημένο - «Όποιος βλέπει την Εξαρτώμενη Γένεση, αυτός βλέπει τη Διδασκαλία· όποιος βλέπει τη Διδασκαλία, αυτός βλέπει την Εξαρτώμενη Γένεση». Αυτά είναι εξαρτώμενα γεγονημένα, δηλαδή τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης. Όποια θέληση, προσκόλληση, κλίση, αγκίστρωση υπάρχει σε αυτά τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης, αυτή είναι η προέλευση του υπαρξιακού πόνου. Όποια απομάκρυνση της θέλησης και του πάθους, εγκατάλειψη της θέλησης και του πάθους υπάρχει σε αυτά τα πέντε συναθροίσματα της προσκόλλησης, αυτή είναι η παύση του υπαρξιακού πόνου'. Ακόμη και με αυτό, φίλοι, πολλά έχουν επιτευχθεί από τον μοναχό».

Αυτά είπε ο σεβάσμιος Σαριπούττα. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του σεβασμίου Σαριπούττα.

Τέλος της ομιλίας Μαχαχαθθιπαντόπαμα, όγδοη.

9. Η μεγαλύτερη ομιλία για την παρομοίωση του εγκάρδιου ξύλου

307. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στο Ρατζάγκαχα, στο όρος Γκιτζτζακούτα, λίγο μετά την αναχώρηση του Ντεβαντάττα. Εκεί ο Ευλογημένος, σχετικά με τον Ντεβαντάττα, απευθύνθηκε στους μοναχούς:

«Εδώ, μοναχοί, κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσaréσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη είναι ικανοποιημένος, με ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη εξυψώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους - 'Εγώ έχω υλικό κέρδος, τιμή και φήμη, αλλά αυτοί οι άλλοι μοναχοί είναι άγνωστοι και χωρίς επιρροή'. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη μεθά, αμελεί, περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας αμελής ζει με υπαρξιακό πόνο.

«Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, περνώντας τον φλοιό, περνώντας το εξωτερικό στρώμα, αφού κόψει τα κλαδιά και τα φύλλα και τα πάρει, θα έφευγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Αυτόν ένας άνθρωπος με καλή όραση, αφού τον έβλεπε, θα έλεγε έτσι - 'Πράγματι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος δεν αναγνώρισε την ουσία, δεν αναγνώρισε το μαλακό ξύλο, δεν αναγνώρισε τον φλοιό, δεν αναγνώρισε το εξωτερικό στρώμα, δεν αναγνώρισε τα κλαδιά και τα φύλλα. Έτσι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, περνώντας τον φλοιό,

περνώντας το εξωτερικό στρώμα, αφού έκοψε τα κλαδιά και τα φύλλα και τα πήρε, έφυγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος δεν θα το βιώσει'. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, εδώ κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη είναι ικανοποιημένος, με ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη εξυψώνει τον εαυτό του, χλευάζει τους άλλους: 'Εγώ έχω υλικό κέρδος, τιμή και φήμη, αλλά αυτοί οι άλλοι μοναχοί είναι άγνωστοι και χωρίς επιρροή'. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη μεθά, αμελεί, περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας αμελής ζει με υπαρξιακό πόνο. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, μοναχός που έπιασε τα κλαδιά και τα φύλλα της άγιας ζωής· και με αυτό έφτασε στο τέλος.

308. «Εδώ επίσης, μοναχοί, κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν είναι ικανοποιημένος, χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια. Όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην ηθική. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική είναι ικανοποιημένος, με ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική εξυψώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους - 'Εγώ είμαι ηθικός, καλού χαρακτήρα, αλλά αυτοί οι άλλοι μοναχοί είναι ανήθικοι, κακόβουλου χαρακτήρα'. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική μεθά, αμελεί, περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας αμελής ζει με υπαρξιακό πόνο.

«Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, περνώντας τον φλοιό, αφού κόψει το εξωτερικό στρώμα και το πάρει, θα έφευγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Αυτόν ένας άνθρωπος με καλή όραση, αφού τον έβλεπε, θα έλεγε έτσι - 'Πράγματι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος δεν αναγνώρισε την ουσία, δεν αναγνώρισε το μαλακό ξύλο, δεν αναγνώρισε τον φλοιό, δεν αναγνώρισε το εξωτερικό στρώμα, δεν αναγνώρισε τα κλαδιά και τα φύλλα. Έτσι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, περνώντας τον φλοιό, αφού έκοψε το εξωτερικό στρώμα και το πήρε, έφυγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'· και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος δεν θα το βιώσει'.

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, εδώ κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν είναι ικανοποιημένος, χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια. Όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην ηθική. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική είναι ικανοποιημένος, με ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική εξυψώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους - 'Εγώ είμαι ηθικός, καλού χαρακτήρα, αλλά αυτοί οι άλλοι μοναχοί είναι ανήθικοι, κακόβουλου χαρακτήρα'. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική μεθά, αμελεί, περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας αμελής ζει με υπαρξιακό πόνο. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, μοναχός που έπιασε το εξωτερικό στρώμα της άγιας ζωής· και με αυτό έφτασε στο τέλος.

309. «Εδώ επίσης, μοναχοί, κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν είναι ικανοποιημένος, χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην ηθική. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια. Όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση είναι ικανοποιημένος, με ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση εξυψώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους - 'Εγώ είμαι αυτοσυγκεντρωμένος με πλήρως εστιασμένο νου, αλλά αυτοί οι άλλοι μοναχοί είναι μη αυτοσυγκεντρωμένοι με περιπλανώμενο νου'. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση μεθά, αμελεί, περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας αμελής ζει με υπαρξιακό πόνο.

«Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, αφού κόψει τον φλοιό και τον πάρει, θα έφευγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Αυτόν ένας άνθρωπος με καλή όραση, αφού τον έβλεπε, θα έλεγε έτσι: 'Πράγματι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος δεν αναγνώρισε την ουσία, δεν αναγνώρισε το μαλακό ξύλο, δεν αναγνώρισε τον φλοιό, δεν αναγνώρισε το εξωτερικό στρώμα, δεν αναγνώρισε τα κλαδιά και τα φύλλα. Έτσι

αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, αφού έκοψε τον φλοιό και τον πήρε, έφυγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος δεν θα το βιώσει'.

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, εδώ κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν είναι ικανοποιημένος, χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην ηθική. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση είναι ικανοποιημένος, με ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση εξυψώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους - 'Εγώ είμαι αυτοσυγκεντρωμένος με πλήρως εστιασμένο νου, αλλά αυτοί οι άλλοι μοναχοί είναι μη αυτοσυγκεντρωμένοι με περιπλανώμενο νου'. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση μεθά, αμελεί, περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας αμελής ζει με υπαρξιακό πόνο. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, μοναχός που έπιασε τον φλοιό της άγιας ζωής· και με αυτό έφτασε στο τέλος.

310. «Εδώ επίσης, μοναχοί, κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν είναι ικανοποιημένος, χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια. Όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην ηθική. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια,

και όντας επιμελής επιτυγχάνει γνώση και ενόραση. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση είναι ικανοποιημένος, με ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση εξυψώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους - 'Εγώ διαμένω γνωρίζοντας και βλέποντας. Αλλά αυτοί οι άλλοι μοναχοί διαμένουν χωρίς να γνωρίζουν και χωρίς να βλέπουν'. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση μεθά, αμελεί, περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας αμελής ζει με υπαρξιακό πόνο.

«Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, αφού κόψει το μαλακό ξύλο και το πάρει, θα έφευγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Αυτόν ένας άνθρωπος με καλή όραση, αφού τον έβλεπε, θα έλεγε έτσι - 'Πράγματι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος δεν αναγνώρισε την ουσία, δεν αναγνώρισε το μαλακό ξύλο, δεν αναγνώρισε τον φλοιό, δεν αναγνώρισε το εξωτερικό στρώμα, δεν αναγνώρισε τα κλαδιά και τα φύλλα. Έτσι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, αφού έκοψε το μαλακό ξύλο και το πήρε, έφυγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος δεν θα το βιώσει'. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, εδώ κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν είναι ικανοποιημένος, χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην ηθική. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει γνώση και ενόραση. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση είναι ικανοποιημένος, με ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση εξυψώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους - 'Εγώ διαμένω γνωρίζοντας και βλέποντας, αλλά αυτοί οι άλλοι μοναχοί διαμένουν χωρίς να γνωρίζουν και χωρίς να βλέπουν'. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση μεθά, αμελεί, περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας αμελής ζει με υπαρξιακό πόνο. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, μοναχός που έπιασε το μαλακό ξύλο της άγιας ζωής· και με αυτό έφτασε στο τέλος.

311. «Εδώ επίσης, μοναχοί, κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο

γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολοκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν είναι ικανοποιημένος, χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην ηθική. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει γνώση και ενόραση. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει την παντοτινή απολύτρωση. Αυτό είναι αδύνατον, μοναχοί, δεν υπάρχει δυνατότητα, εκείνος ο μοναχός να ξεπέσει από αυτή την παντοτινή απελευθέρωση.

«Όπως, μοναχοί, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, αφού κόψει την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία και την πάρει, θα έφευγε γνωρίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Αυτόν ένας άνθρωπος με καλή όραση, αφού τον έβλεπε, θα έλεγε έτσι - 'Πράγματι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος αναγνώρισε την ουσία, αναγνώρισε το μαλακό ξύλο, αναγνώρισε τον φλοιό, αναγνώρισε το εξωτερικό στρώμα, αναγνώρισε τα κλαδιά και τα φύλλα. Έτσι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, αφού έκοψε την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία και την πήρε, έφυγε γνωρίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος θα το βιώσει'.

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, εδώ κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολοκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν είναι ικανοποιημένος, χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην ηθική. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό.

Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει γνώση και ενόραση. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση δεν μεθά, δεν αμελεί, δεν περιπίπτει σε αμέλεια, και όντας επιμελής επιτυγχάνει την παντοτινή απολύτρωση. Αυτό είναι αδύνατον, μοναχοί, δεν υπάρχει δυνατότητα, εκείνος ο μοναχός να ξεπέσει από αυτή την παντοτινή απελευθέρωση.

«Έτσι λοιπόν, μοναχοί, αυτή η άγια ζωή δεν έχει ως όφελος το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη, ούτε έχει ως όφελος την τελειότητα στην ηθική, ούτε έχει ως όφελος την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση, ούτε έχει ως όφελος τη γνώση και την ενόραση. Αλλά αυτή, μοναχοί, η ακλόνητη απελευθέρωση του νου -αυτός είναι ο σκοπός αυτής της άγιας ζωής, μοναχοί, αυτή είναι η ουσία, αυτός είναι ο τελικός στόχος».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Μαχασαρόπαμα, ένατη.

10. Η συντομότερη ομιλία για την παρομοίωση του εγκάρδιου ξύλου

312. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Τότε ο βραχμάνος Πινγκαλακότσα πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, χαιρέτησε τον Ευλογημένο. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο βραχμάνος Πινγκαλακότσα είπε στον Ευλογημένο: «Αυτοί, αγαπητέ Γκόταμα, οι ασκητές και βραχμάνοι που έχουν Κοινότητες, που έχουν ομάδες, που είναι δάσκαλοι ομάδων, γνωστοί, ένδοξοι, ιδρυτές αιρέσεων, θεωρούμενοι αξιοσέβαστοι από πολύ κόσμο, δηλαδή - ο Πούρανα Κάσσαπα, ο Μάκκχαλι Γκοσάλα, ο Ατζίτα Κεσακάμπαλα, ο Πακούντα Κατσαγιάννα, ο Σαντζάγια Μπελαττχαπούττα, ο Τζαϊν Νατάπουττα - όλοι αυτοί γνώρισαν άμεσα σύμφωνα με τη δική τους παραδοχή, ή κανείς τους δεν γνώρισε άμεσα, ή μήπως ορισμένοι γνώρισαν άμεσα και ορισμένοι δεν γνώρισαν άμεσα;» «Αρκετά, βραχμάνε, ας μείνει αυτό - όλοι αυτοί γνώρισαν άμεσα σύμφωνα με τη δική τους παραδοχή, ή κανείς τους δεν γνώρισε άμεσα, ή μήπως ορισμένοι γνώρισαν άμεσα και ορισμένοι δεν γνώρισαν άμεσα. Θα σου διδάξω τη Διδασκαλία, βραχμάνε· άκουσέ την, πρόσεχε καλά, θα μιλήσω». «Ναι, αγαπητέ», απάντησε ο βραχμάνος Πινγκαλακότσα στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

313. «Όπως, βραχμάνε, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, περνώντας τον φλοιό, περνώντας το εξωτερικό στρώμα, αφού κόψει τα κλαδιά και τα φύλλα και τα

πάρει, θα έφευγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Αυτόν ένας άνθρωπος με καλή όραση, αφού τον έβλεπε, θα έλεγε έτσι - 'Πράγματι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος δεν αναγνώρισε την ουσία, δεν αναγνώρισε το μαλακό ξύλο, δεν αναγνώρισε τον φλοιό, δεν αναγνώρισε το εξωτερικό στρώμα, δεν αναγνώρισε τα κλαδιά και τα φύλλα. Έτσι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, περνώντας τον φλοιό, περνώντας το εξωτερικό στρώμα, αφού έκοψε τα κλαδιά και τα φύλλα και τα πήρε, έφυγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος δεν θα το βιώσει'.

314. «Ή όπως, βραχμάνε, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, περνώντας τον φλοιό, αφού έκοψε το εξωτερικό στρώμα και το πήρε, θα έφευγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Αυτόν ένας άνθρωπος με καλή όραση, αφού τον έβλεπε, θα έλεγε έτσι - 'Πράγματι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος δεν αναγνώρισε την ουσία, δεν αναγνώρισε το μαλακό ξύλο, δεν αναγνώρισε τον φλοιό, δεν αναγνώρισε το εξωτερικό στρώμα, δεν αναγνώρισε τα κλαδιά και τα φύλλα. Έτσι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, περνώντας τον φλοιό, αφού έκοψε το εξωτερικό στρώμα και το πήρε, έφυγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος δεν θα το βιώσει'.

315. «Ή όπως, βραχμάνε, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, αφού έκοψε τον φλοιό και τον πήρε, θα έφευγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Αυτόν ένας άνθρωπος με καλή όραση, αφού τον έβλεπε, θα έλεγε έτσι - 'Πράγματι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος δεν αναγνώρισε την ουσία, δεν αναγνώρισε το μαλακό ξύλο, δεν αναγνώρισε τον φλοιό, δεν αναγνώρισε το εξωτερικό στρώμα, δεν αναγνώρισε τα κλαδιά και τα φύλλα. Έτσι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, αφού έκοψε τον φλοιό και τον πήρε, έφυγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος δεν θα το βιώσει'.

316. «Ή όπως, βραχμάνε, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, αφού έκοψε το μαλακό ξύλο και το πήρε, θα έφευγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Αυτόν ένας άνθρωπος με καλή όραση, αφού τον έβλεπε, θα έλεγε έτσι - 'Πράγματι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος δεν αναγνώρισε την ουσία, δεν αναγνώρισε το μαλακό ξύλο, δεν αναγνώρισε τον φλοιό, δεν αναγνώρισε το εξωτερικό στρώμα, δεν αναγνώρισε τα κλαδιά και τα φύλλα. Έτσι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου

που στέκεται και έχει ουσία, αφού έκοψε το μαλακό ξύλο και το πήρε, έφυγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος δεν θα το βιώσει'.

317. «Ή όπως, βραχμάνε, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, αφού έκοψε την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία και την πήρε, θα έφευγε γνωρίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Αυτόν ένας άνθρωπος με καλή όραση, αφού τον έβλεπε, θα έλεγε έτσι - 'Πράγματι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος αναγνώρισε την ουσία, αναγνώρισε το μαλακό ξύλο, αναγνώρισε τον φλοιό, αναγνώρισε το εξωτερικό στρώμα, αναγνώρισε τα κλαδιά και τα φύλλα. Έτσι αυτός ο αξιότιμος άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, αφού έκοψε την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία και την πήρε, έφυγε γνωρίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος θα το βιώσει'.

318. «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, βραχμάνε, εδώ κάποιο άτομο με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη είναι ικανοποιημένος, με ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη εξυψώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους - 'Εγώ έχω υλικό κέρδος, τιμή και φήμη, αλλά αυτοί οι άλλοι μοναχοί είναι άγνωστοι και χωρίς επιρροή'. Και με το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαισίες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών δεν γεννά θέληση, δεν προσπαθεί, και είναι νωθρός και αμελής. Όπως, βραχμάνε, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, περνώντας τον φλοιό, περνώντας το εξωτερικό στρώμα, αφού έκοψε τα κλαδιά και τα φύλλα και τα πήρε, έφυγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος δεν θα το βιώσει. Παρόμοιο με αυτό, βραχμάνε, λέω ότι είναι αυτό το άτομο.

319. «Εδώ επίσης, βραχμάνε, κάποιο άτομο με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν είναι ικανοποιημένος, χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Και με το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαισίες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών γεννά θέληση, προσπαθεί, και δεν είναι νωθρός ούτε αμελής. Αυτός επιτυγχάνει την τελειότητα στην ηθική. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική

είναι ικανοποιημένος, με ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική εξυψώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους - 'Εγώ είμαι ηθικός, καλού χαρακτήρα, αλλά αυτοί οι άλλοι μοναχοί είναι ανήθικοι, κακόβουλου χαρακτήρα'. Και με την τελειότητα στην ηθική, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαισίες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών δεν γεννά θέληση, δεν προσπαθεί, και είναι νωθρός και αμελής. Όπως, βραχμάνε, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, περνώντας τον φλοιό, αφού έκοψε το εξωτερικό στρώμα και το πήρε, έφυγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος δεν θα το βιώσει. Παρόμοιο με αυτό, βραχμάνε, λέω ότι είναι αυτό το άτομο.

320. «Εδώ επίσης, βραχμάνε, κάποιο άτομο με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσaréσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν είναι ικανοποιημένος, χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Και με το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαισίες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών γεννά θέληση, προσπαθεί, και δεν είναι νωθρός ούτε αμελής. Αυτός επιτυγχάνει την τελειότητα στην ηθική. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Και με την τελειότητα στην ηθική, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαισίες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών γεννά θέληση, προσπαθεί, και δεν είναι νωθρός ούτε αμελής. Αυτός επιτυγχάνει την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση είναι ικανοποιημένος, με ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση εξυψώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους - 'Εγώ είμαι αυτοσυγκεντρωμένος με πλήρως εστιασμένο νου, αλλά αυτοί οι άλλοι μοναχοί είναι μη αυτοσυγκεντρωμένοι με περιπλανώμενο νου'. Και με την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαισίες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών δεν γεννά θέληση, δεν προσπαθεί, και είναι νωθρός και αμελής. Όπως, βραχμάνε, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, περνώντας το μαλακό ξύλο, αφού έκοψε τον φλοιό και τον πήρε, έφυγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος δεν θα το βιώσει. Παρόμοιο με αυτό, βραχμάνε, λέω ότι είναι αυτό το άτομο.

321. «Εδώ επίσης, βραχμάνε, κάποιο άτομο με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο... κ.λπ... ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν είναι ικανοποιημένος, χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό

κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Και με το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαίσιες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών γεννά θέληση, προσπαθεί, και δεν είναι νωθρός ούτε αμελής. Αυτός επιτυγχάνει την τελειότητα στην ηθική. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Και με την τελειότητα στην ηθική, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαίσιες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών γεννά θέληση, προσπαθεί, και δεν είναι νωθρός ούτε αμελής. Αυτός επιτυγχάνει την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Και με την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαίσιες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών γεννά θέληση, προσπαθεί, και δεν είναι νωθρός ούτε αμελής. Αυτός επιτυγχάνει γνώση και ενόραση. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση είναι ικανοποιημένος, με ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση εξυψώνει τον εαυτό του και χλευάζει τους άλλους - 'Εγώ διαμένω γνωρίζοντας και βλέποντας, αλλά αυτοί οι άλλοι μοναχοί διαμένουν χωρίς να γνωρίζουν και χωρίς να βλέπουν'. Και με τη γνώση και ενόραση, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαίσιες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών δεν γεννά θέληση, δεν προσπαθεί, και είναι νωθρός και αμελής. Όπως, βραχμάνε, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, περνώντας την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, αφού έκοψε το μαλακό ξύλο και το πήρε, έφυγε νομίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος δεν θα το βιώσει. Παρόμοιο με αυτό, βραχμάνε, λέω ότι είναι αυτό το άτομο.

322. «Εδώ επίσης, βραχμάνε, κάποιο άτομο με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, παράγει υλικό κέρδος, τιμή και φήμη. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν είναι ικανοποιημένος, χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτό το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Και με το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαίσιες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών γεννά θέληση, προσπαθεί, και δεν είναι νωθρός ούτε αμελής. Αυτός επιτυγχάνει την τελειότητα στην ηθική. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην ηθική δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Και με την τελειότητα στην ηθική, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαίσιες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών γεννά θέληση, προσπαθεί, και δεν είναι νωθρός ούτε αμελής. Αυτός επιτυγχάνει την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση. Αυτός με αυτή την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή την τελειότητα

στην αυτοσυγκέντρωση δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Και με την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαίσιες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών γεννά θέληση, προσπαθεί, και δεν είναι νωθρός ούτε αμελής. Αυτός επιτυγχάνει γνώση και ενόραση. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση είναι ικανοποιημένος, αλλά χωρίς ολοκληρωμένο σκοπό. Αυτός με αυτή τη γνώση και ενόραση δεν εξυψώνει τον εαυτό του ούτε χλευάζει τους άλλους. Και με τη γνώση και ενόραση, για τις άλλες διδασκαλίες που είναι υπέρτερες και πιο εξαίσιες, για την πραγμάτωση αυτών των διδασκαλιών γεννά θέληση, προσπαθεί, και δεν είναι νωθρός ούτε αμελής.

323. «Και ποιες, βραχμάνε, είναι οι νοητικές καταστάσεις που είναι υπέρτερες και πιο εξαίσιες από τη γνώση και την ενόραση; Εδώ, βραχμάνε, ένας μοναχός, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φάυλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Αυτή επίσης, βραχμάνε, είναι η νοητική κατάσταση υπέρτερη και πιο εξαίσια από τη γνώση και την ενόραση.

«Επιπλέον, βραχμάνε, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διαμένει. Αυτή επίσης, βραχμάνε, είναι η νοητική κατάσταση υπέρτερη και πιο εξαίσια από τη γνώση και την ενόραση.

«Επιπλέον, βραχμάνε, ένας μοναχός, με την απαλλαγή από την αγαλλίαση, παραμένει με αταραξία, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, και βιώνει σωματική ευτυχία, αυτό που οι ευγενείς περιγράφουν ως - 'αυτός που έχει αταραξία και μνήμη, που διαμένει στην ευτυχία', έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει. Αυτή επίσης, βραχμάνε, είναι η νοητική κατάσταση υπέρτερη και πιο εξαίσια από τη γνώση και την ενόραση.

«Επιπλέον, βραχμάνε, ένας μοναχός, με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης και με την εγκατάλειψη του πόνου, και με την προηγούμενη πάροδο της ευαρέσκειας και της δυσαρέσκειας, έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο και την εξαίσηση της μνήμης λόγω της αταραξίας, διαμένει. Αυτή επίσης, βραχμάνε, είναι η νοητική κατάσταση υπέρτερη και πιο εξαίσια από τη γνώση και την ενόραση.

«Επιπλέον, βραχμάνε, ένας μοναχός, με την πλήρη υπέρβαση των αντιλήψεων της υλικής μορφής, με την πάροδο των αντιλήψεων της αποστροφής, με τη μη προσοχή στις αντιλήψεις της ποικιλομορφίας, σκεπτόμενος 'άπειρος είναι ο χώρος', έχοντας επιτύχει το επίπεδο του άπειρου χώρου, διαμένει. Αυτή επίσης, βραχμάνε, είναι η νοητική κατάσταση υπέρτερη και πιο εξαίσια από τη γνώση και την ενόραση.

«Επιπλέον, βραχμάνε, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο του άπειρου χώρου, σκεπτόμενος 'άπειρη είναι η συνείδηση', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, διαμένει. Αυτή επίσης, βραχμάνε, είναι η νοητική κατάσταση υπέρτερη και πιο εξαίσια από τη γνώση και την ενόραση.

«Επιπλέον, βραχμάνε, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, σκεπτόμενος 'δεν υπάρχει τίποτε', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μηδαμινότητας, διαμένει. Αυτή επίσης, βραχμάνε, είναι η νοητική κατάσταση υπέρτερη και πιο εξαίσια από τη γνώση και την ενόραση.

«Επιπλέον, βραχμάνε, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μηδαμινότητας, έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, διαμένει. Αυτή επίσης, βραχμάνε, είναι η νοητική κατάσταση υπέρτερη και πιο εξαίσια από τη γνώση και την ενόραση.

«Επιπλέον, βραχμάνε, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, έχοντας επιτύχει την παύση της αντίληψης και του αισθήματος, διαμένει, και έχοντας δει με τη σοφία, οι νοητικές διαφθορές του έχουν εξαλειφθεί. Αυτή επίσης, βραχμάνε, είναι η νοητική κατάσταση υπέρτερη και πιο εξαίσια από τη γνώση και την ενόραση. Αυτές, βραχμάνε, είναι οι νοητικές καταστάσεις που είναι υπέρτερες και πιο εξαίσιες από τη γνώση και την ενόραση.

324. «Όπως, βραχμάνε, ένας άνθρωπος που επιθυμεί την ουσία, που αναζητά την ουσία, που περιφέρεται αναζητώντας την ουσία, αφού έκοψε την ουσία ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία και την πήρε, έφυγε γνωρίζοντας 'αυτή είναι η ουσία'. Και ό,τι πρέπει να γίνει με την ουσία χρησιμοποιώντας την ουσία, αυτό το όφελος θα το βιώσει. Παρόμοιο με αυτό, βραχμάνε, λέω ότι είναι αυτό το άτομο.

«Έτσι λοιπόν, βραχμάνε, αυτή η άγια ζωή δεν έχει ως όφελος το υλικό κέρδος, την τιμή και τη φήμη, ούτε έχει ως όφελος την τελειότητα στην ηθική, ούτε έχει ως όφελος την τελειότητα στην αυτοσυγκέντρωση, ούτε έχει ως όφελος τη γνώση και την ενόραση. Αλλά αυτή, βραχμάνε, η ακλόνητη απελευθέρωση του νου -αυτός είναι ο σκοπός αυτής της άγιας ζωής, βραχμάνε, αυτή είναι η ουσία, αυτός είναι ο τελικός στόχος».

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο βραχμάνος Πινγκαλακότσα είπε στον Ευλογημένο:

«Θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα, θαυμάσιο, αγαπητέ Γκόταμα!... κ.λπ... Ας με θεωρεί ο αξιότιμος Γκόταμα λαϊκό ακόλουθο που έχει καταφύγει στο καταφύγιο εφ' όρου ζωής από σήμερα και στο εξής».

Τέλος της ομιλίας Τσουλασαρόπαμα, δέκατη.

Τέλος του κεφαλαίου για τις παρομοιώσεις, τρίτο.

Αυτή είναι η σύνοψή του -

Μολιγιαφαγκούνα και Αρίθθα ονόματι, στο Άντχαβανα, πόσοι Πούννα, Νιβάπα· Ράσι, Κανέρου, Μαχάγκατζα ονόματι, η παρομοίωση της ουσίας, και πάλι Πινγκαλακότσα.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Ο Τριμερής Κανόνας. Ο Κανόνας των Ομιλιών. 2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών. 1. Οι πρώτες πενήντα ομιλίες. 3. Το κεφάλαιο των παρομοιώσεων έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org